

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы

4нче санлы гомуми төп белем бирү мәктәбенең

татар теле һәм әдәбиятыннан

эш программасы

5-9 сыйныфлар, рус төркеме өчен

2014-2015 уку елы

Аңлатма язуы

Рус телле балаларга татар телен укытуның **төп максаты:** укучыларны татарча аралашырга өйрәтү, татар теленең орфоэпик, орфографик, лексик, грамматик нигезләрен системалы рәвештә үзләштерү, телдән һәм язма сөйләм осталыгы һәм күнекмәләрен камилләштерү, татар теленә хөрмәт тәрбияләү, бу телнең дәүләт теле буларак әһәмияте зур булуына төшендерү.

Бу максатка ирешү өчен, түбәндәге **бурычларны** хәл итү сорала:

- 1) татар сөйләмен тыңлап аңларга күнектерү;
- 2) татар этикеты тәгъбирләрен кертәп, бирелгән ситуация буенча диалогик сөйләм оештырырга өйрәтү;
- 3) программада күрсәтелгән лексик темалар буенча телдән яки язмага монологик сөйләм булдыруга ирешү;
- 4) карап чыгу, танышу, өйрәнү, эзләнү максаты белән уку төрләрен кулланып, төрле жанрдагы текстларны аңлап уку күнекмәләрен үстерү;
- 5) татар телендәге сөйләмне фонетик, лексик, грамматик яктан дөрес төзәргә күнектерү;
- 6) татар халкының фән, мәгариф, сәнгать, мәдәният өлкәсендәге казанышлары, күренекле шәхесләре белән таныштыруны дәвам итү;
- 7) халыкларның үзара аңлашып, тату яшәвенә омтылыш тәрбияләү.

Эш программасы статусы.

Эш программасы түбәндәге документларга таянып төзелде:

- Россия Федерациясенең “Мәгариф турында” законы
- Татарстан Республикасының “Мәгариф турында” законы
- Федераль дәүләт белем бирү стандарты 2010 ел
- “Рус телле балаларга татар телен һәм әдәбиятын коммуникатив технология нигезендә укыту программасы” 5-9 сыйныфлар, Татарстан китап нәшрияты, 2011 ел
- 4нче санлы Урыссу гомуми төп белем бирү мәктәбенең укыту планы буенча

Эш программасы структурасы.

Татар теленең эш программасы өч өлештән тора: аңлатма язуыннан, төп бүлекләрен, белем һәм күнекмәләрен үз эченә алган программаның эчтәлегеннән, укучыларның әзерлек дәрәжәсенә таләпләреннән.

Эш программасының эчтәлеге.

Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле укытуның төп максаты һәм бурычлары.

Татар исемнәрен, Татарстан топонимикасын дөрес әйтә белү, аларның семантикасы белән кызыксындыру, балалар фольклоры, татар халык авыз иҗаты, әдәбият-сәнгать вәкилләре белән таныштыру; укучыларның логик, индуктив, дедуктив фикерли алу мөмкинлекләрен үстерү, хәтерне, игътибарлылыкны үстерү, аралаша белү сәләтен үстерү, ихтыяр көче, максатчанлык, активлык кебек сәләтләрен үстерү;

татар теленең лексик, грамматик нигезләрен, филологик белемнәрен системалы рәвештә үзләштерү, укучыларның сөйләм күнекмәләрен үстерү.

Татар теле укытуның максатлары

Рус телле балаларга татар теле укыту максатлары берничә юнәлешне үз эченә ала: танып белү, үстерү, тәрбияви, белем бирү юнәлешләре.

Танып белү максатының эчтәлеге

Татарстан республикасында яшәүче һәр милләт кешесенә, үз халкы тарихыннан тыш, шушы төбәктә төп халык булып торган татар халкы мәдәнияте, гореф гадәтләре, тарихи үткәне, бүгесе турында хәбәрләр булу, киләчәген күзаллау зарур. Татар халкы белән үзара тыгыз элемәттә яшәүче башка милләт кешеләре татарларның милли бәйрәмнәрен, традицияләрен аңларга, хөрмәт итәргә, әдәбият сәнгать әһәлләренең иҗади казанышлары белән үзен рухи яктан баета алу мөмкинлегеннән файдаланырга тиеш, дип саныйбыз.

Программа материалын өйрәнү барышында укучыларның Татарстан Республикасында яшәүче милләтләр, Татарстанның дәүләт символлары, республиканың территориясе, географик урыны; башкалабыз Казанның тарихи үткәне, бүгенге йөзе, киләчәккә юнәлеше; татар сәнгатенең төрле тармаклары, күренекле шәхес турында билгеле бер мәгълүмат алуы максат итеп куела.

Үстерү максатының эчтәлеге

Шәхеснең белемле булуы аның фикерләү сәләте үсеше дәрәжәсеннән дә тора. Укыту процессында үстерү максатларын даими күзаллап эшләү – укытуның гамәли яктан уңышлылыгының алшарты.

Балаларның психик яктан камилләшүен түбәндәге юнәлешләрдә үстерүгә аеруча игътибар бирү таләп ителә:

- фикерләүне үстерү белән бәйле психик функцияләр: логик фикерләү, сәбәп-нәтижә бәйләнешләрен табу, индуктив, дедуктив фикерләү ;
- хәтерне, игътибарлылыкны үстерү;
- аралаша белү сәләтен үстерү;
- ихтыяр көче, максатчанлык, активлык кебек сәләтләрне үстерү.

Тәрбияви максатның эчтәлеге

Тәрбиянең нәтижәлелеге, беренче чиратта, укытуның эчтәлеге һәм методлары бәйле. Шуңа күрә программа эчтәлеген сайлаганда, материалның тәрбияви мөмкинлекләрен исәпкә алу мөһим. Татар теле грамматикасын өйрәнү барышында эхлакый проблемаларны лексик-грамматик яктан анализлау белән генә чикләнмичә, текстта күтәрелгән проблема буенча укучыларның үзара фикерләшә, аралаша белүләрен оештыру бик мөһим.

Белем бирү максатының эчтәлеге

Укучыларның татар теле буенча лексик, грамматик күнекмәләре филологик белемнәр җыелмасы дәрәжәсендә генә калмыйча сөйләм эшчәнлегенең барлык төрләрендә дә аралашуда кулланырлык югарылыкка җитүе зарур. Ягъни укучы, нинди дә булса сүзне, я грамматик категорияне тану, аеру, аңлау, тәржемә итү дәрәжәсендә генә түгел, аларны аралашу максатыннан мөстәкыйль кулланырлык итеп өйрәнергә тиеш.

Укытуның предмет, шәхси, метапредмет нәтижәләре

Федераль дәүләт белем стандартларында белем бирү системасының төп үсеш юнәлеше – *системалы-эшчәнлекле юнәлеш*, ә системаны барлыкка китерә торган төп компонент – *нәтижә: шәхси, метапредмет предмет нәтижәләре* дип билгеләнә.

Стандартларда күрсәтелгән бу концептуаль методологик нигез барлык фәннәрне укыту системасына да, шул исәптән рус телле балаларга татар теле укыту системасына карый. Ягъни рус телле балаларга татар теле укыту системасының барлык компонентлары да да: программалар, укыту методик комплекслар, дәрес барышы, контроль идарә итү, белем күтәрү – бар да бер максатка – нәтижәгә хезмәт итә.

Төп гомуми белем бирү мәктәбендә телне гамәли үзләштерү нәтижәсендә укучыларда татар теленең күп мәдәниятле дөньяда тоткан мөһим урыны турында күәллау формалаша. Татар мәдәниятенә аерым үрнәкләре белән танышу рус телле укучыларда башка мәдәнияткә карата ихтирам хисе уята һәм укучыларга үз халкының мәдәниәтен дә тирәнрәк аңларга мөмкинлек бирә.

Укытуның предмет нәтижәләре

Төп гомуми белем бирү мәктәбен тәмамлаганда, рус телле укучылар татар теленнән түбәндәге предмет нәтижәләренә ия булырга тиеш:

- коммуникатив компетенциягә ия булу, ягъни татар телендә яки язмага аралашу күнекмәләрен үзләштерү;
- коммуникатив бурычлар куя һәм аларны хәл итү белү; сөйләм этикеты үрнәкләреннән файдалана алу, итагатыле һәм киң күңелле әңгәмәдәш булу;
- “Татар теле” фәнен өйрәнүгә карата уңай омтылышта булу, татар теле белән даими кызыксыну һәм шулар нигезендә белем алуның алдагы баскачларында татар теле телен уңышлы үзләштерү.

Укытуның шәхси нәтижәләре

Төп гомуми белем бирү мәктәбен тәмамлаганда, укучының үзенә һәм әйләнә-тирәсендәге кешеләргә, яшәеш проблемаларына карата тәбәндәге шәхси кыйммәтләре формалашкан булуы күәзаллана:

- шәхесара һәм мәдәниятара аралашуда татар теленә ия булу;
- әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүр илеген аңлау;
- текстлардагы төрле тормыш ситуацияләренә һәм геройларның гамәлләренә гомумкешелек нормаларыннан чыгып бәя бирә бирә белү;
- гаилә, туган ил, туган җир, мәрхәмәтлелек төшенчәләрен аңлап кабул итү; укучыда башкаларга карата түземлелек, кайгыртучанлык, кеше кадерен белү кебек хисләр формалашу.

Укытуның метапредмет нәтижәләре

Төп гомуми белем бирү баскычында укучыларда киң мәгълүматлы җәмгыятьтә яшәү һәм эшләү өчен кирәкле күнекмәләр үстерү буенча эш дәвам иттерелә. Укучылар текст, күрмә –график рәсемнәр; хәрәкәтле, яисә хәрәкәтсез сурәтләр, ягъни төрле коммуникацион технологияләр аша тапшырыла торган мәгълүмат чаралары белән эшләү тәҗрибәсен ныгыта;

презентация материаллары эзерләп, зур булмаган аудитория алдында чыгып ясау күнекмәләрен үстерә; укучыларда, компьютер яки мәгълүмати-коммуникатив технологияләрнең башка чаралары белән эш иткәндә, сәламәтлеккә зыян китерми торган эш алымнарын куллана алу күнекмәләре камилләшә.

Бу чорда татар телен укыту, танып белү чарасы буларак, укучыларның фикер йөртү, интеллектуаль һәм ижади сәләтләрен үстерүгә, шулай ук чынбарлыкта килеп туган проблемаларны хәл итү өчен кирәк булган **универсаль уку гамәләрен** формалаштыруны дәвам иттерүгә хезмәт итә.

Төп гомуми белем бирү баскычында укучыларның түбәндәге универсаль

Уку гамәлләренә ия булуы күзалана.

Танып белү универсаль уку гамәлләре:

- Фикерләүне үстерү белән бәйле психик функцияләр: логик фикерләү, сәбәп-нәтижә бәйләнешләрен табу, индуктив, дедуктив фикерли белү;
- ижади һәм эзләнү характерындагы проблеманы билгеләү, аларны чишү өчен алгоритм булдыру;
-
- объектларны чагыштыру, классификацияләү өчен уртак билгеләрне табу;
- төп мәгълүматны аеру, укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирә белү;
- тиешле мәгълүматны табу өчен энциклопедия, белешмәләр, сүзлекләр, электрон ресурслар куллану.

Регулятив универсаль уку гамәлләре:

- дәрәскә кирәкле уку-язу әсбапларын эзерли һәм алар белән дәрәс эш итә белү;
- дәрәстә эш урынын мөстәкыйль эзерли белү һәм тәртиптә тоту күнекмәләренә ия булу;
- уку хезмәтенә үзенә максат куя, бурычларны билгели белү;
- эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра, нәтижәле эш алымнарын таба белү;
- уку эшчәнлегенә нәтижәләрен контрольгә ала белү;
- билгеләгән критерийларга таянып, эш сыйфатына бәя бирә белү;
- укудагы уңышларның, уңышсызлыklarның сәбәбен аңлый, анализлый һәм, кирәк булганда, төзәтмәләр кертә белү;
- ихтыяр көчә, максатчанлык, активлык кебек сыйфатларга ия булуга ирешү.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:

- әңгәмәдәшеңнең фикерен тыңлый, аңлый аңа туры килерлек җавап бирә белү;
- әңгәмәдәшең белән аралашу калыбын төзү;
- аралаша белү сәләтен үстер;
- парлап һәм төркемдә эшли белү;
- мәгълүматны туплау өчен, күмәк эш башкару;
- әңгәдәшен белән сөйләшүне башлый, давам итә, тәмамлый белү.

Дәрәслекнең тематик эчтәлегә

Татарстан Республикасы мәктәпләре өчен төп гомуми белем бирү баскычында татар теле фәнен укытуга 525 сәгать вакыт бирелә, әдәбияттан 350 сәгать бирелә. Базис укыту планында татар теле атнага 3 сәгать исәбеннән 105 сәгать бүлүп бирелә, әдәбияттан атнага 2 сәгать исәбеннән 70 сәгать.

5класс (атнага 3сәг.-татар теле, 2 сәг.-әдәбият)

1. Без мәктәптә -28 с.
2. Мин- өйдә булышчы -34с.
3. Дуслар белән күңелле-26 с.
- 4.Дүрт аяклы дусларыбыз -9 с.
5. Без спорт яратабыз – 8с.

1. Исем.(Ялгызлык, уртаклык. Тартым, килеш белән төрләнешләре. Кушымчалар ялгану)

2. Сыйфат(сыйфат дәрәжәләре)

3. Алмашлыктар.

4. Хикәя фигыль, боерык фигыль, инфитив формалары.

6 класс (атнага 4сәг.-татар теле, 2 сәг. әдәбият)

1. Яңа уку елы котлы булсын -9 с.

2. Китап – киңәшчең синең.-22с.

3. Мин зур ярдәмче -40с.

4. Татарстан – мәстәкыйль дәүләт-19с.

5. Әдәбият – сәнгать дөньясында – 17с.

6. Иптәшең үзеңнән яхшы булсын -26с.

7. Туган көн-күңелле бәйрәм-12с.

8. Дүрт аяклы дусларыбыз –20с.

9. Сәламәт тәндә – сәламәт акыл-20с.

1. Хикәя фигыль(заман формалары, юклык, барлык формалары).

2.Тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнеше.

3. Жөмлә кисәкләре(ия, хәбәр, тәмамлык, хәл, аергыч)

4. Шарт фигыль, боерык фигыль.

5. Туры сөйләм.

6. Жөмлә төрләре

7класс (атнага 3сәг.-татар теле, 2 сәг-әдәбият)

1. Белем һәм тормыш-31с.

2. Син һәм синең яшътәшләрең-23с

3.Безнең ял –18с.

4. Өлкәннәр һәм без- 19с.

5. Табигать һәм кеше –20с.

6. Минем дусларым-17с.

7.Татарстанның уллары һәм кызлары-20с.

8. Беркем дә, бернәрсә дә онытылмый –13с.

9.Светофор - минем дустым- 14с.

1. Ясалма сыфатлар

2.Рәвеш төркемчәләре

3. Сыйфат фигыльнең заман формалары

4. Исем фигыльнең тартым , килеш төрләнешләре

5.Теркәгечләр.

6.Жөмләнең баш кисәкләре.

8класс (атнага 3 сәг. - татар теле, 2 сәг. – әдәбият)

Күп укыган күп белер-33с.

Мин һәм минем яшътәшләрем-37с.

Ялган нинди төстә?-26с.

Рәхәт кайда була?- 21с.

Үткәннәрне онытма син!-25с.

Татар халкының күренекле әдипләре турында истәлекләр- 33с.

1.Хәл фигыльләр; гади, кушма фигыльләр.

2. Жөмләнең баш һәм иярчен кисәкләре

3. Теләкне белдерүче формалар

4. Алмашлыктар. Исем фигыльләр.

5. Жыйнак һәм жәенке жөмлэләр.

6. Модаль сүзләр, ярдәмче фигыльләр, ымлыктар.

9класс (атнага 2 сәг. – татар теле,2 сәг.- әдәбият)

Без Татарстанда яшибез- 18с.

1.Ия белән хәбәр арасында сызык

Белем һәм китап- 26с

2. Сүз төркемнәре

Һөнәр сайлау- 16 с.

3. Фразеологик берәмлекләр

Ата-анага хөрмәт мәңгелек- 25с.

Тирәбездә яхшы кешеләр-23с.

Кеше һәм мохит- 17 с.

Беренче хисләр- 15с.

4.Тезмә кушма җөмлә, иярченле кушма җөмлә; гади, кушма җөмлэләр.

5.Иярчен хәлләр; тезмә, иярченле җөмлэләр.

Урта мәктәпне тәмамлаган рус телендә сөйләшүче балалар үзләштерергә тиешле белем-күнекмәләр

5 -9нчы сыйныфлар

1. Әдәби әсәрләргә рольләргә бүлеп укырга өйрәтү.
2. Сәнгатьле укырга әзерлек кагыйдәләрен хәтергә сәңдерү. Эчтәлеккә туры килгән картинаны күз алдына китерү, шигырь яңгырашын ишетә белү.
1. Йөгере, аңлы, дәрәс, сәнгатьле уку. Әдәби тел нормаларын истә тотып, теләсә нинди жанрда язылган әсәрне үзлектән аңлап укый белү.
2. Укылган әсәрләрдән төп фикерне укучының аерып күрсәтү алуы, үз сүзләре белән төп фикерне әйтә белүе, текстның төп фикерен билгеләп, өлешләргә, кисәкләргә аеру.
3. Текстны үзлектән төзелгән планга нигезләнеп, иллюстрациягә таянып, кыска һәм төгәл итеп сөйли белүләре. Аерым темага хикәя төзү өчен материал табу.

4. Әдәби әсәрдәге геройларга бәя бирергә өйрәтү.
5. Тесттагы сүзләренң мәгънә төсмерләрен аера белү, аларны сөйләмгә кертеп жибәрү. Әсәрдә аларны табу, әйтелеш һәм язылыш үзенчәлекләренә игътибар итү, мәгънәләрен аңлап калу.
6. Әсәрдәге вакыйгаларны күпертеп сурәтләгәндә, геройларның тирә-юньдәге табигатькә мөнәсәбәтен күрсәткәндә автор кулланган сурәтләү чараларын (чагыштырулар, эпитетлар, метафоралар, фразеологик әйтелмәләр) күрә һәм аерып алырга өйрәтү.
7. Текстны үзлектән төзелгән планга нигезләнеп, иллюстрациягә таянып, кыска һәм төгәл итеп сөйли белүләре. Аерым темага хикәя төзү өчен материал табу.
8. Ижади хикәяләр төзү: кайсы да булса бер герой исемненнән, ягъни затын үзгәртеп сөйләү, геройның язмышы турында хикәяне дәвам итү, тормыштагы вакыйгалар турында хикәя төзү, күзәтү элементларын кертеп, тасвирлауны үзгәртеп сөйләү күнекмәләрен булдыру.
9. Язучы биографиясен билгеле бер эзлеклелектә сөйләү күнекмәләре булдыру.

5 нче сыйныф. Лексик-грамматик минимум

1. Сан, тартым б/н төрләнгән исемнәргә килеш кушымчаларын ялгау тәртибен гамәли үзләштерү.
 2. Зат алмашлыкларының килеш б/н төрләнүен кабатлау.
 3. Алмашлыкларның жөмлә төзүдә куллану үзенчәлекләрен белү. Татар һәм рус телләрендә аларның охшашлыгы һәм аермаларын аңлап үзләштерү.
 4. Берлек һәм күплек сандагы тартымлы исемнәрне сөйләмдә дәрәс куллануга ирешү. Тартым кушымчасы мәгънәсенң рус теленә тәржемә итү үзенчәлекләрен белү.
 5. Фигыльнәң инфитив формасын модаль сүзләр б/н кулланып, жөмлә калыплары төзергә өйрәтү: барырга кирәк (кирәкми), алырга ярый(ярамый). Бу калыпның рус теле б/н охшашлыгына басым ясау.
1. Хәзерге заман хикәя фигыльне сөйләмдә дәрәс куллану күнекмәләрен ныгыту.
 2. Билгеле һәм билгесез үткән заман хикәя фигыльләренә зат һәм сан б/н төрләндереп, сөйләм оештыру өстендә эшләү.
 3. Билгесез киләчәк заман хикәя фигыльнәң (-ыр, -ер, -р) зат-сан, барлык-юклык б/н төрләнүен үзләштерү.
 4. Баш һәм юнәлеш килешләрен таләп итүче бәйлекләренә танып белергә һәм сөйләмдә файдаланырга күнектерү.
 5. Ас, өс, ал, урта, ян сүзләреннән ясалган бәйлек сүзләренң мәгънәсен, русчага тәржемә итү үзенчәлекләрен һәм кулланышын гамәли үзләштерү. Буенда, буйлап, буенча бәйлек сүзләрен урынлы куллану белү.
 6. Бәлки, билгеле, димәк, беренчедән, икенчедән, минемчә, синенчә кебек кереш сүзләренң кулланылыш үзенчәлекләре б/н танышу.
 7. Татар сөйләмендә актив булган урын, вакыт рәвешләрен кулланырга өйрәтү.

8. –даш/-дэш, -таш/-тэш (сыйныфташ, юлдаш); -лык/-лек (дуслык, шатлык); -кыч/-кеч кушымчалары ярдәмендә ясалган исемнәрнең, кушма сүзләрнең (башваткыч, тизәйткеч); парлы сүзләрнең мәгънәләренә төшендерү. Аларны русчага дәрәс тәрҗемә итәргә өйрәтү.
9. Бу, шул, теге алмашлыкларының килеш формаларын истә калдыру.
10. Жөмләнең баш кисәкләрен табарга, аларны төрле сүз төркемнәре б/н белдерергә һәм рус теле б/н чагыштырырга өйрәтү.
11. Хикәя, боерык, сорау жөмлэләрдә сүз тәртибе үзгәртелгән сүзләрнең рус теле б/н чагыштырып өйрәнү. **Сөйләм эшчәнлегә төрләрнең өйрәтүгә**

таләпләр

Тыңлап аңлау

Аерым сүзләргә, жөмлэләргә тыңлап тәрҗемә итә белү; бәйләнешле текстны тыңлап, эчтәлегә буенча укытучының сорауларына җавап бирү; дәрәс барышында жанлы сөйләмне аңлап аралаша белү.

Диалогик сөйләм

Сорау һәм җавап репликаларын дәрәс кулланып, әңгәмә төзи белү; тәкъдим ителгән ситуация буенча сөйләшү үткәрү (һәр укытучының репликалар саны җидедән ким булмаса тиеш).

Монологик сөйләм

Гади җыйнак жөмлэләргә җавап берләштереп һәм сүзләргә жөмләдә дәрәс урнаштырып, хәбәрләмә төзи белү; Жөмлэләргә эзлекле урнаштырып, күренешләргә һәм вакыйгаларны тасвирлау; лексик тема буенча бәйләнешле текст төзеп сөйләү (жөмлэләр саны сизгәндән ким булмаса тиеш); укылган (тыңлаган) текстның эчтәлеген сөйләп бирү; яттан өйрәнелгән шигъриятләргә сәнгатьле итеп сөйләү.

Уку

Татар теленең әйтәлеш нормаларын үтәп, аерым жөмлэләргә, диалогик, монологик текстларны сәнгатьле итеп һәм тулысынча аңлап уку; тексттагы төп мәгълүматны аерып әйтү; таныш булмаган сүзләрнең, фразеологик берәмлекләрнең мәгънәләрен сүзлекләрдән табып аңлата белү.

Язу

Лексик темага караган һәм актив үзләштерелгән сүзләрнең язылышын истә калдыру; лексик тема буенча хикәя яза алу; укылган(тыңлаган) текстның эчтәлегә буенча сорауларга язмача җавап бирү яки сөйләү; грамматик биремле диктантлар язу.

6 нчы сыйныф. Лексик-грамматик минимум

1. Берлек сандагы 1нче, 2нче, 3нче зат тартымлы исемнәргә килеш б/н төрләндерә белү күнекмәләрен активлаштыру.
2. Күрсәтү алмашлыкларының кулланышын кабатлау.
3. Тезмә сүзләрнең ясалашы һәм мәгънә турында мәгълүмат бирү.
4. Кушма һәм парлы сүзләргә рус телендәге кушма сүзләр б/н чагыштырып өйрәнүгә давам итү.
5. Асыл сыйфатларны чагыштыру һәм артыклык дәрәжәләрендә дәрәс әйтәргә, язарга һәм сөйләмдә кулланарга күнектерү.
6. Микъдар, тәртип, җыю саннарының жөмләдә урнашу тәртибен һәм сөйләмдә кулланылышын ныгыту.
7. Бүлем һәм чама саннары турында мәгълүмат бирү. Аларның ясалышын һәм язылышын

гамәли үзләштерү.

Зат, күрсәтү, сорау алмашлыкларын кулланып, жөмлөләр төзи белү күнекмәләрен арттыру.

8. Билгеләү, билгесезлек, юклык алмашлыкларын гамәли үзләштерү.
9. Хикәя фигыльнең хәзерге, билгеле һәм билгесез үткән заман, билгеле һәм билгесез киләчәк заман формаларын аера белү һәм сөйләм төзүдә урынлы кулланырга күнектерү.
10. Шарт фигыльнең барлыкта, юклыкта зат-сан б/н төрләнүен истә калдыру. Бу төр фигыльләр булган жөмлө калыпларын төзәргә өйрәтү.
11. Теләк фигыльне сөйләмдә куллану күнекмәләрен булдыру.
12. Боерык фигыльне, зат-сан б/н төрләндереп, барлыкта, юклыкта кулланырга күнектерү.
13. Фигыль һәм исем хәбәрләрнең гади, кушма һәм тезмә төрләрен танып белергә өйрәтү.
14. Ия б/н хәбәр арасында сызык куелу очраklары б/н таныштыру.
15. Жөмләнең иярчен кисәкләре турында беренче мәгълүмат житкерү һәм аларны танып белергә ирешү.
16. Башка, бүтән, тыш, бирле, соң, таба, каршы бәйләкләрне, сәбәпле, аркасында бәйлек сүзләрен урынлы кулланырга өйрәтү.

17. Киресенчә, нәтижәдә, бәхеткә каршы, кызганычка каршы кебек кереш сүзләрдән файдаланырга күнектерү.

18. Фразеологик берәмлекләренә рус телендәге эквивалентлары б/н чагыштырып өйрәнү.

Сөйләм эшчәнлегә төрләренә өйрәтүгә таләпләр

Тыңлап аңлау

Ике минутлык текстны тыңлап, эчтәлеген эзлекле итеп телдән яки язмача сөйләп бирү;
татар матбугатыннан алынган текстларны тыңлап, төп эчтәлеген аңлау һәм әңгәмәдә катнаша алу.

Диалогик сөйләм

Жәенкелләндерелгән рекликалар кулланып, ситуация буенча әңгәмә кору (һәр укучының репликалар саны 8-дән ким булмаска тиеш);
татар сөйләм этикетына хас булган тәгъбирләрне урынлы куллану; сөйләм ситуациясенә үз мөнәсәбәтене белдерү.

Монологик сөйләм

Өйрәнелгән лексик тема буенча хикәя төзеп сөйләү (ж-р саны 9-дан ким булмаска тиеш);
укулган (тыңланган) текстның эчтәлеген сөйләгәндә, тасвирлау, хикәяләү, фикер йөртү элементларын кертү;
шигырьләрне яттан сөйләү. Уку

Жөмлөләрне синтагмаларга дәрәс бүлеп һәм логик басым б/н сүз тәртибе арасындагы бәйләнешне саклап, тестларны аңлап уку;
эчтәлектә нигезләнеп, яңа сүзләрнең мәгънәләрен күзаллау;

аңлашылмаган сүзләрне һәм фразеологик берәмлекләрне сүзлектән таба белү.

Язу

Телдән үзләштерелгән сүзләрне, жөмлө калаптарын орфографик һәм грамматик яктан дөрөс язу;
әйтелеш б/н язылышы арасында аерма булган сүзләрне дөрөс яза белү;
нокталар урынына кирәкле сүзләрне яки кушымчаларны куеп, сүзләрне язу;
өйрәнелгән лексик тема буенча бәйләнешле текст төзеп язу.

7 нче сыйныф. Лексик-грамматик минимум

1. Жөмләнең баш һәм иярчен кисәкләре турындагы мәгълүматны искә төшерү һәм ныгыту.
2. Баш һәм иярчен кисәкләрнең мәгънэләренә аныклык кертеп килә торган кисәк – аныклагыч б/н таныштыру. Аныклагыч теркәгечләр һәм теркәгеч сүзләрне (ягъни, аеруча, бигрәк тә, мәсәлән) кулланып, жөмлөләр төзүгә өйрәтү. Аныклагыч янында тыныш билгеләрен кую кагыйдәләрен үзләштерү.
3. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәрен са һәм килеш б/н төрләндерә белү күнекмәләрен тирәнәйтү.
1. Кушма, тезмә, парлы сүзләрнең яслашын һәм мәгънэләрен үзләштерү, сөйләмдә дөрөс кулланырга өйрәтү һәм тәржемә итү үзенчәлекләрен аңлату.
2. Актив үзләштерелә торган сыйфатларның мәгънэләрен, ияртүче сүз б/н килгәндә төрләнмәвен, ияртүче сүз төшөп калганда исемләшүен аңлап, сөйләм төзүгә өйрәтү.
3. Тәмамланмаган үткән заман хикәя фигыльне зат-сан б/н барлыкта, юклыкта төрләндереп, урынлы кулланырга һәм рус теленә дөрөс тәржемә итүгә ирешү.
4. Күптән үткән заман хикәя фигыльнең мәгънәсен, төрләнеше һәм рус теленә тәржемә итү үзенчәлекләрен үзләштереп, аның б/н жөмлөләр төзүгә өйрәтү.
5. Кабатлаулы үткән заман хикәя фигыльне зат-сан б/н барлыкта, юклыкта төрләнәдереп, рус теленә тәржемә итә һәм сөйләмдә кулланырга белү.
6. Фигыльнең үткән һәм киләчәк заман формаларын аңлап аера белү һәм фикерне төгәл белдерү өчен кулланырга күнекмәләрен камилләштерү.
7. Затланышлы һәм затланышсыз фигыльләрне танып белергә өйрәтү. Сыйфат фигыльнең заман формалары һәм аларны рус теленә тәржемә итү үзенчәлекләре б/н таныштыру.
8. Хәл фигылләнең төрләре һәм рус теленә тәржемә итү үзенчәлекләре турында мәгълүмат бирү, аларны кулланып, жөмлөләр төзүгә өйрәтү (-ып-еп-п; -гач-гәч/-кач-кәч; -а-ә/-ый-и; -ганчы-гәнче/-канчы-кәнче –укуп; укыгач; укый-укый; укыганчы).
9. Исем фигыльнең барлыкта-юклыкта килеш, тартым, зат-сан б/н төрләнүе һәм рус теленә тәржемә итү үзенчәлекләрен гамәли үзләштерү; жөмлөдә ия, хәбәр, аергыч, тәмамлык, хәл булып килүе белү.
10. Теләк, ниятләү, мөмкинлек, мөмкин түгеллек, боеру мәгънэләрен белдерүче кушма фигыль хәбәрләрне танып белү; дөрөс кулланырга һәм рус теленә тәржемә итү күнекмәләрен булдыру (барасым килә, барасым бар (юк); барырга иде; барып була).
11. Процессның үтәлү дәрәжәсен (башлануын, дәвам итүе, тәмамлануын) белдерә торган кушма фигыль хәбәрләр жөмлөләр төзү эшен активлаштыру (укый башлады, укып ята, укып бетерде), аларны рус теленә тәржемә итү үзенчәлекләрен гамәли үзләштерү.
12. Жөмләнең модаль кисәкләрен (эндәш, кереш сүзләрне) урынлы кулланырга ирешү.
13. Күләм-чама рәвешләрен чагыштыру дәрәжәсендә сөйләмдә кулланырга өйрәтү.

14. Жыючы, каршы куючы, бүлүчө теркэгечле жөмлөлөр төзү күнөкмөлөрөн системалаштыру.
15. Фразеологик берэмлеклөрөнө рус эквиваленттары б/н чагыштырып өйрөнүнө дөвам итү.
16. Сүзлөрнөң синонимнарын, антонимнарын табарга һәм рус теленә тәржемә итэргә өйрөтү.
17. Өйрөнөлгән лексик омонимнарның мәгънэләрен дөрес аңлауга ирешү.

Сөйләм эшчәнлегә төрлөрөнә өйрөтүгә таләпләр

Тыңлап алу

Аралашуда катнашучыларның сөйләмен тыңлап аңлау һәм үз фикереңне аңлаешлы белдерә алу;
өч минутлык текстны тыңлап, аның төп яки тулы эчтәлеген татарча яки русча хәбәр итә белү.

Диалогик сөйләм

Төрле төзелешле сорау һәм җавап репликаларын кулланып, бирелгән темага сөйләшү үткәрү (һәр укучының репликалар саны тугыздан ким булмаска тиеш);

сөйләшү барышында үз фикереңне дәлилли, исбатлый белү һәм әңгәмәдәшкә ачыклаучы сораулар бирә алу.

Монологик сөйләм

Бирелгән темага монологик текст төзеп сөйләү (жөмлөләр саны 10нан ким булмаска тиеш);
өстәмә чыганақлардан файдаланып, сәяси-иҗтимагый, фәнни һәм мәдәни яңалықлар турында хәбәр итү; укылган текстның эчтәлеген сөйли белү;
шигырьләрне яттан сөйләү.

Уку

Тулы мәгълүматны алу өчен, текстны эчтән уку һәм сүзлек ярдәмендә тәржемә итү;
текст б/н танышып яки карап чыгып, төп мәгълүматны сөйли белү;
контекстка нигезләнеп, фразеологик берэмлекләрнең мәгънэләрен аңлата алу.

Язу

Ак ив лексик минимумның сүзләрөн дөрес яза белү;
укылган (тыңланган) текстның эчтәлеген язмача сөйләп бирү;
аралашу ситуациясе буенча бәйләнешле текст төзеп язу;
аралашу тәгъбирләрөн кулланып, хат язу.

8 нче сыйныф. Лексик-грамматик минимум

1. Жөмләнең баш һәм иярчен кисәкләрен таба һәм аера белү күнекмәләрен үстерү эшен активлаштыру.
2. Кушма исем һәм кушма фигыль хәбәрләре жөмләләрне дөрес аңларга һәм рус теленә тәржемә итәргә күнектерү.
3. Сыйфат фигыльнең заман формаларын сөйләмдә дөрес кулланырга ирешү.
4. Хәл фигыльнең төрләрен гамәли үзләштерү эшен дәвам итү.
5. Өйрәнелгән затланышлы һәм затланышсыз фигыльләрне морфологик формаларын кабатлау.
6. Аналитик фигыльләрне мәгънә төсмерләрен аңлап кулланырга һәм рус теленә тәржемә итәргә өйрәтү.
7. Фигыльнең төшем һәм йөкләтү юнәлешләре белән таныштыру.
8. Бәйлек һәм бәйлек сүзләренң төркемчәләрен сөйләмдә һәм язуда куллану күнекмәләрен тирәнәйтү.
9. Тәржемәле, омонимнар, антонимнар, синонимнар, фразеологик һәм башка төр сүзлекләрдән файдаланырга күнектерү.
10. Сөйләмдәге актив ымлыклар һәм аваз ияртемнәре б/н таныштыру.
11. Бер составлы фигыль жөмләнең актив кулланыштагы төрләрен гамәли үзләштерү (билгеле үтәүчеле, билгесез үтәүчеле, гомуми үтәүчеле, үтәүчесез жөмләләр).
12. Атау жөмләләрне танып белергә һәм сөйләмдә кулланырга күнектерү.
13. Диалогик сөйләмдә еш очрый торган сүз жөмләләр б/н таныштыру.
14. Тулы һәм ким жөмләләрне аера белергә гадәтләндерү.
15. Жыйнак һәм жәенке жөмләләрне сөйләмдә куллану күнекмәләрен системалаштыру.
16. Татар һәм рус жөмләләрнедә сүз тәртибенң үзенчәлекләрен аңлап, сөйләм оештыруга ирешү.
17. Туры сөйләмне дөрес төзүгә күнектерү; тыныш билгеләрен куерга өйрәтү.
18. Фразеологик берәмлекләренң мәгънәләрен аңлап, сөйләмдә кулланырга ирешү.
19. Актив үзләштерелгән сүзләрне синонимнарын, антонимнарын кулланып, жөмләләр төзүгә өйрәтү.

Сөйләм эшчәнлегә төрләренә өйрәтүгә таләпләр

Тыңлап аңлау

Өч минутлык текстны тыңлап, аның эчтәлегә буенча эңгәмә (полилог) кору;
диктор сөйләмен тыңлап аңлау күнекмәләренә ия булу.

Диалогик сөйләм

Укылган (тыңланган) текстның эчтәлегә буенча фикер алышуда катнашу;
кара-каршы сөйләшү барышында аралашу максатына ирешә һәм үз фикереңне дәлилли алу;
тәкъдим ителгән ситуация буенча сөйләшү үткәрү (һәр укучының репликалар саны 10 нан ким булмаска тиеш).

Монологик сөйләм

Табигать күренешләрән, кешеләрне тасвирлый белү; сәяси-иҗтимагый вакыйгалар һәм мәдәният яңаклары турында хәбәр итү (жөмлөләр саны 12 дән ким булмаса тиеш); укылган (тыңланган) текстның эчтәлеген эзлекле сөйләп бирү.

Уку

Фәнни-популяр стильдәге текстларны, диалогларны тиешле темпта уку, эчтәлеген аңлау һәм сөйләп алу; шигырьләрне сәнгатьле итеп уку һәм яттан өйрәнү күнекмәләренә ия булу.

Язу

Лексик темага караган бәйләнешле текст язу; укылган (тыңланган) текстның эчтәлеген киңәйтеп яки кыскартып, язмача белдерә алу; рәсми кәгазьләрне (ышаныч язуы, аңлатма язуы) үрнәк буенча тутыра белү; котлау (чакрыу) хатлары, белдерү яза алу.

9 нчы сыйныф. Лексик-грамматик минимум

1. Гади һәм кушма жөмлөләрне аера белергә өйрәтү. 2. Теркәгечле һәм теркәгечсез кушма жөмлө турында мәгълүмат бирү.
3. Жыючы, каршы куючы, бүлүче теркәгечле кушма жөмлөләрне танып белергә һәм сөйләмдә дәрәҗә кулланырга өйрәтү.
4. Иярченле кушма жөмлөләрнең сөйләмдә актив аналитик һәм синтетик төрләрне өйрәнү, аларга хас бәйләүче чараларны һәм рус теленә тәрҗемә итү үзенчәлекләрен гамәли үзләштерү.
5. Иярченле кушма жөмлөләрнең мәгънәләре ягыннан төрләрне аңлап төзи белү.
6. Иярчен ия жөмләнең төзелешен һәм аңа хас бәйләүче чараларны гамәли үзләштерү.
7. Иярчен хәбәр жөмләнең төзелешен гамәли үзләштерү.
8. Иярчен тәмамлык жөмләнең синтетик һәм аналитик төрләрне кулланырга өйрәтү.
9. Иярчен аергыч жөмлөләнең синтетик һәм аналитик төрләрне кулланырга өйрәтү.
10. Иярчен хәл жөмлөләрнең синтетик (аналитик) төрләрне аңлап, урынлы кулланырга ирешү.
11. Тезмә һәм иярченле кушма жөмлөләрдә тыныш билгеләрне дәрәҗә кую һәм аларны тиешле интонация б/н әйтү күнекмәләрен үстерү.
12. Катлаулы кушма (күп тезмәле, күп иярченле, катнаш) жөмлөләрне танып белергә һәм мәгънәләрен дәрәҗә аңларга күнектерү.
13. Сөйләмнең иң зур берәмлеге буларак текст төзелеше турында төшенчә бирү.
14. Мөстәкыйль сүз төркемнәренә төрләнешләрне, ясалышларын һәм жөмлөдә кулланышларын кабатлау.
15. Бәйләгеч сүз төркемнәрен телдән һәм язма сөйләмдә урынлы кулланырга ирешү.
16. Модаль сүз төркемнәре турындагы мәгълүматны системалаштыру һәм гамәли күнекмәләрен тирәнәйтү.
17. Фразеологик берәмлекләрне кулланып, жөмлө төзү күнекмәләрен ныгыту.
18. Өйрәнелгән сүзләрнең мөмкин булган синонимнарын, антонимнарын табып әйтергә өйрәтү.

Сөйләм эшчәнлегә төрләрәнә өйрәтүгә таләпләр

Тыңлап аңлау

Өч минутлык текстны тыңлап, аның эчтәлегә турыда үз фикерләрен белдереп хәбәр итү;
лексик темаларга караган яңалыкларны, вакытлы матбугат язмаларын тыңлап, әңгәмәдә катнаша белү.

Диалогик сөйләм

Телдән һәм язмача диалогик аралашу күнекмәләренә ия булу;
сөйләм этикеты үрнәкләрен оста, урынлы файдалану;
әңгәмәдәшне игътибар белән тыңлап һәм коммуникатив максатларын аңлап, сөйләшү үткәрә алу (һәр укучының репликалар саны 12дән ким булмаска тиеш).

Монологик сөйләм

Тәкъдим ителгән аралашу ситуациясе буенча орфоэпик һәм грамматик нормаларны саклап һәм жөмләләрдә сүз тәртибен дөрес кулланып, эзлекле һәм аңлаешлы итеп тасвирлау, хикәяләү, фикер йөртү күнекмәләренә ия булу;
монологик сөйләмдә төрле жөмлә калыпларын кулланып, фикерне жыйнак һәм төгәл белдерә алу (жөмләләр саны 14 тән ким булмаска тиеш).

Уку

Таныш һәм таныш булмаган фәнни-популяр, публицистик, әдәби текстларны эчтән укып, алардагы әһәмиятле мәгүматны аңлый белү;
текстны өлешләргә бүлеп, алар арасындагы бәйләнешне ачыклау һәм текстның композицион үзенчәлекләрен күрсәтү.

Язу

Язма эшләрне грамоталы башкара белү; татарчадан русчага һәм русчадан татарчага текстларны язмача тәржемә итү;
рәсми кәгазьләрне (гариза, белдерү, белешмә, эшлекле хат) аңлап укый һәм яза белү.

5 нче сыйныфларның рус төркемнәре өчен татар теле һәм әдәбият дәресләренә төзелгән эш программасы

Барлык сәгәтьләр саны - 210

Атналык сәгәтьләр саны - 6

Аңлатма язуы

Эш программасы статусы

Программа нигезенә Россия, Татарстан Мәгариф һәм фән министрлыкларының мәктәпләрдә урта һәм тулы белем алу стандартлары салынды, ТР Мәгариф министрлыгы тарафыннан расланган «Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле укыту программасы» (Казан, «Мәгариф», 2003 ел), 5 нче сыйныф өчен Р.З.Хәйдәрова, Л.Д.Белоусова, Э.Н.Хәбибуллина тарафыннан эшлэнгән (Казан, Мәгариф, 2006), ТР Мәгариф министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән дәреслек һәм рус телендә сөйләшүче балалар белән эшлөүче укытучылар өчен Р.З. Хәйдәрова, Л.Ә.Гыйниятуллина әзерләгән кулланмага нигезләнеп төзелде.

Эш программасы структурасы

Татар теленең эш программасы өч өлештән тора: аңлатма язуыннан, төп бүлекләргә, белем һәм күнекмәләргә үз эченә алган программаның эчтәлегеннән, укучыларның әзерлек дәрәжәсенә таләпләреннән.

Эш программасының эчтәлеге

Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле укытуның төп максаты һәм бурычлары

- укучыларның башлангыч мәктәптә үзләштергән белемнәрен һәм сөйләм күнекмәләрен камилләштерү;
- татар этикеты тәгъбирләрен кертәп, бирелгән ситуация буенча диалогик сөйләм оештырырга өйрәтү;
- программада күрсәтелгән лексик темалар буенча телдән яки язмага монологик сөйләм булдыруга ирешү;
- татар сөйләмен тыңлап аңларга күнектерү, текстларны аңлап уку күнекмәләрен үстерү;
- татар телендәге сөйләмне фонетик, лексик, грамматик яктан дөрес төзүгә күнектерү;
- татар халкының фән, мәгариф, сәнгать, мәдәният өлкәсендәге казанышлары, күренекле шәхесләре белән таныштыруны дәвам итү;

- халыкларның үзара аңлашып, тату яшәвенә омтылыш тәрбияләү

- укучыларны татар телен өйрәнүгә ихтыяжын арттыру.

Белем бирү эчтәлегенә мәҗбүри минимумы

Тыңлап аңлау. Аерым сүзләрне, жөмлөләрне тыңлап тәржемә итә белү; бәйләнешле текстны тыңлап, эчтәлеге буенча укучының сорауларына җавап бирү; дәрес барышында жанлы сөйләмне аңлап аралаша белү.

Диалогик һәм монологик сөйләм. Сорау һәм җавап репликаларын дәрес кулланып, әңгәмә төзи белү; тәкъдим ителгән ситуация буенча сөйләшү үткәрү (һәр укучының репликалар саны җидедән ким булмаса тиеш); укылган (тыңланган) текстның эчтәлеген сөйләп бирү, лексик тема буенча бәйләнешле текст төзеп сөйләү (жөмлөләр саны сигездән ким булмаса тиеш).

Уку. Татар теленә әйтелеш нормаларын үтәп, аерым жөмлөләрне диалогик һәм монологик текстларны сәнгатьле итеп һәм аңлап уку; таныш булмаган сүзләрнең мәгънәләрен сүзлекләрдән табып аңлата белү.

Язу. Лексик темага караган һәм актив үзләштерелгән сүзләрнең язылышын истә калдыру, укылган текстның эчтәлеге буенча сорауларга язмача җавап бирү яки сөйләү, грамматик биремле диктантлар язу.

5 нче сыйныфны тәмамлаучы рус телендә сөйләшүче балалар үзләштерергә тиешле белем-күнекмәләр

- татар һәм рус телләрендә уртак булган, ләкин әйтелешләре белән аерылган авазлы сүзләрне дәрес әйтә белү;

- авазларны сүзләрдә, сүзтөзмәләрдә, жөмлөләрдә дәрес әйтүгә ирешү һәм сингармонизм законының асылына төшенү;

- сөйләмне орфоэпик һәм орфографик яктан дәрес оештыра белү;

- коммуникатив максатларны аңлап, диалогик аралашуда катнашу;

- төрле аралашу сфераларынан чыгып, телдән яки язмача үз фикерләрен белдерүгә ирешү

- тәкъдим ителгән тема буенча эзлекле монологик сөйләм төзи алу;

- тиешле (1200 сүз) күләмдә татар сүзләрен яттан белү.

Укыту программасының үзләштерелүен тикшерү

1. Дәреслектәге «Белемгезне тикшерегез» биремнәре

2. «Татарча да яхшы бел». Р.Нигъмәтуллина. Контроль тестлар. Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәп укучылары өчен ярдәмлек. Казан. Мәгариф, 2006

3. Ф.С.Сафиуллина, К.С.Фәтхуллова, Н.Г.Сазонова. Татар теленнән контроль эшләр һәм тестлар. Гомуми урта белем бирүче рус мәктәбенең 5-11 сыйныфлары өчен. Казан - Тарих, 2003

Сыйныфтан тыш эшләр

- Сөмбелә бәйрәмен үткәрү;
- Конкурс «Без әкият ызабыз». Әкиятләргә сәхнәләштерү, иллюстрацияләр ясау;
- Чыршы бәйрәме.
- «Татар телен иң яхшы белүче укучы» конкурсы.

Укыту-методик комплекты

- Рус телендә сөйләшүче балаларга татар телен укуыту программалары (Ф.С.Сафиуллина,К.С.Фәтхуллова. Казан.«Мәгариф» нәшрияты.2003);
- Рус мәктәпләрендәге рус төркеме укучыларына татар теленнән гомуми белем бирүнең дәүләт стандарты;
- Р.З.Хәйдәрова, Л.Д.Белоусова, Э.Н.Хәбибуллина. Татар теле. Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 5 нче сыйныфы өчен дәреслек (рус теледә сөйләшүче балалар өчен)
4. Р.З.Хәйдәрова, Л.Э.Гыйниятуллина. Татар теле дәресләре. 5нче сыйныф. Рус телендә сөйләшүче балалар белән эшләүче укытучылар өчен кулланма

Тематик план

5нче класс (татар теле 4 сәгать)

Коммуникатив методика нигезендә төзелгән дәреслек белән эшләү өчен тематик план

Дәреслек авторлары: Хәйдарова Р. З., Белоусова Л. Д., Хәбибуллина Э. Н.

№	Дәрес темасы	Дәрес тибы	Лексика	Аңлый/белә	Куллана белә	Гомуми белем бирү күнекмәләре	Контроль	Өй эше	Дата
1 чирек									
"Мин өйдә булышчы" циклы									

1	Яңа уку елы котлы булсын!	ГКК	Искиткеч, гажәп, хөрмәтле, табигать, чәчәк бәйләме, каршылый.	Боерык фигыль белән таныштыру	Белем бәйрәме белән котлый белү	Үз хезмәтенә оештыра белү		5б. 9к.	
2-3	Мәктәптә Белем бәйрәме. Боерык фигыль.	д/м сөйләм	Укыта, сорый, куша, әйтә, арып кайта, булыша, ярдәм итә, тыңлый, кабатлый, уйлый, искә төшерә, мәсьәлә чишә.	Хикәя фигыльнең заман формаларын белү		Парларда эшли белү		6б. 5к.	
4-7	Хәзерге заман хикәя фигыль	ГКК	Тәржемә итә, җавап бирә, сорый, давам итә	Боерык фигыльне зат-сан белән төрләндерә белү		Таблица белән эшли белү		8б. 8к.	
8-9	Боерык фигыль	ГКФ	Жыештыр, тузан суырт, су сип, чүп чыгар		Сөйләмдә куллана белү			8б.кагыйдә	
10	Кереш контроль эш			Боерык фигыльнең юклык формасын		Мөстәкыйль эшли белү	Тест формасы	Каб-у	
11-12	Хаталар өстендә эш. Боерык фигыльнең юклык формасы	д/м сөйләм	Йөгәр, кычкыр, уйна, шаула, дәрәс эзәрлә.		Боерык фигыльнең юклык формасын сөйләмдә куллана белү	Парларда эшли белү		10б.8к.	
13	Хәзерге заман хикәя фигыль	ГКК	Карый, сөртә, җыя	Хәзерге заман хикәя фигыльнең аффиксларын белү		Ситуатив күнегүләр эшли белү		11б. 5к	
14-15	Хәзерге заман хикәя фигыльнең зат - сан белән төрләнеше.	ГКК	Арыш кайта, булыша, ярдәм итә, кабатлый, шатланып, соңга калып	Хәзерге заман хикәя фигыльне зат - сан белән төрләндерә белү		Таблица белән эшли белү		14б.7к кагыйдә	

16	Хэзерге заман хикэя фигыльнең юклык формасында зат - сан белән	ГКК	Ял итә, су коена, балык тота, жиләк жыя.	Хэзерге заман хикэя фигыльнең юклык формасында зат - сан белән төрлөндерә белү		Таблица белән эшли белү		15б. 5.к кагыйдә	
17-18	Сэгать ничә? Конструкциясе.	ГКФ	Сэгать ничә? Сэгать ничәдә?, ярты	Сэгать ничә? Сэгать ничәдә?				16б. кагыйдә	
19	Билгеле үткән заман хикэя фигыль.	ГКФ	Торды, юынды, зарядка ясады, китте, кайтты, эзерләде.	билгеле үткән заманның кушымчаларын белү	Билгеле үткән заманның кушымчаларын сөйләмдә куллана белү			19б.9к.	
20-22	“Мин өйдә булышчы” циклын	Д/м сөйләм				Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен		Каб-у	
23	Билгеле үткән заман хикэя фигыльнең зат-сан белән төрләнеше.		Сендесен карый, идән юа, урын жыя, сөртмәде, булышты.	билгеле үткән заманның кушымчаларын, зат-сан белән төрлөндерә белү	билгеле үткән заманның кушымчаларын сөйләмдә куллана белү	Парларда эшли белү.		20б. кагыйдә өйрәнергә	

24-26	Билгеле үткән заманның юклык формасын зат-сан белән төрләндерү.	ГКФ	Иртә, иртән, бергә, коймак, һәрвакыт, киенә, үзе, ипи кисә, һәркем, чәй әзерли, озатып кала.	Билгеле үткән заманның юклык формасын таний, зат-сан белән төрләндерә белү	Билгеле үткән заманның юклык формасын сөйләмдә куллана белү	Таблица белән эшли белү		22бит 8к	
27-28	Инфинитив. Сүзлек диктанты.	ГКФ	Эшчән, тырыш, ялкау, ихтирамлы, тыйнак, мактанчык, дус, тыңлаучан.	Инфинитивны таний белү	Инфинитивны сөйләмдә куллана белү Сүзләрнең мәгънәсен һәм дәрәҗәсен аңлатуны белүне камилләштерү	Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камилләштерү	Сүзлек диктанты	24 б кагыйдә өйрән ергә	
29-30	Инфинитив + кирәк, ярый, тиеш, мөмкин, кирәкми, ярамый, мөмкин түгел сүзләре.	ГКК	Чыгарга, су сибәргә, пешерергә, жыярга, үтүкләргә. кирәк, ярый, тиеш, мөмкин, кирәкми, ярамый, мөмкин түгел	Инфинитив + кирәк, ярый, тиеш, мөмкин, кирәкми, ярамый, мөмкин түгел төзәлмәсән тәрҗемә итә белү	Инфинитив + кирәк, ярый, тиеш, мөмкин, кирәкми, ярамый, мөмкин түгел сөйләмдә куллана белү	Төркемнәрдә эшли белү Чагыштыра һәм гомумиләштерә белү (рус һәм татар телен)		26б.7к	

31	Теләк белдерүнең "Ашыйсы килә" төзелмәсе.	ГКФ	Ашыйсы килә, ашыйсы килми, эчәсе килә, килми	Теләк фигыльләрне таний белү	Теләк фигыльләрне сөйләмдә куллана белү	Чагыштыра һәм гомумиләштерә белү (рус һәм татар телен)		296 кагыйдә	
32	Табын янында кыстау формалары.	д/м сөйләм	Рәхим ит, табынга утыр, әйдә чэй эчәбез, балдан авыз ит.		Кыстау формаларын сөйләмдә куллана белү	Парларда эшли белү күнекмәләре булдыру		326.1	
33-34	Теләк фигыль	ГКК	Ошый, ошамый, тимер, көмеш, алтын, агач, кашык		Теләк фигыльләрне сөйләмдә куллана белү	Чагыштыра һәм гомумиләштерә белү (рус һәм татар телен)		Рус.тел тат.тел. жөм.тәрж. итәргә	
35	Фигыль формалары кабатлау	ГКК	.	Теләк фигыльләрне таний белү		Мөстәкыйль эшли белү	Тест формасы	Жөм.тө зергә	
36-37	“Китапларның берсе”, “минем кебек” төзелмәләре	ГКФ	Артында, алдында, каршысында, янында.	“Китапларның берсе”, “минем кебек” төзелмәләрен таний белү	“Китапларның берсе”, “минем кебек” төзелмәләрен сөйләмдә куллана белү	Чагыштыра һәм гомумиләштерә белү (рус һәм татар телен)		366.7к.	
38-40	Бәйлек сүзләр	ГКФ	Янында, артында, алдында, уртасында	Бәйлек сүзләрне таний белү	Бәйлек сүзләрне куллана белү	Исемнәрнең тартым белән төрләнеше		Бәйлек. б/н жөм-р төзергә	

41	“Мин өйдө булышчы” темасын кабатлау дәресе.	д/м сөйләм	"Мин өйдө булышчы" циклындагы лексика.			Ситуатив күнегүләрне эшли белү		Үтк. матр-ны. кабат	
42	Контроль эш. “Мин өйдө булышчы”		"Мин өйдө булышчы" циклындагы лексика.ны. грамматик конструкцияләрне үзләштерүне тикшерү			Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камилләштерү	Мөстә-кыйль эш	Каб-га	
43-44	Хаталар өстендә эш.	ЛГКК	Эссе, яңгырлы, буранлы, аяз, болытлы, тәртипле, тәрбияле.	Сыйфатның гади һәм чагыштыру дәрәжәсен таний белү	Сыйфатның гади һәм чагыштыру дәрәжәсен сөйләмдә куллана белү	Чагыштыра, гомумиләштер ә нәтижә ясый белү күнекмәләрен камилләштерү		41б 14к	
45	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше	ГКФ	Баш килеш , иялек килеш, юнәлеш килеш, төшем килеш, чыгыш килеш, урын-вакыт килеше	Жөмлэләрдә килеш белән төрлөнгән исемнәрне таба белү	Исемнең килешләре белү	Сүзләрне килеш белән төрлөндөрә белү күнегүләре		Килеш ләрне өйрәне ргә	
46-47	Исемнәрнең килеш белән	ГКК	Баш килеш , иялек килеш,	Жөмлэләрдә килеш белән төрлөнгән	Исемнең килешләре	Сүзләрне килеш белән	Сүзлек диктант	Килеш ләр б/н	

	төрлөнеше		юнәлеш килеш, төшем килеш, чыгышкилеш, урын-вакыт килеше	исемнәрне таба белү	белү	төрләндерә белү күнегүләре		төрлән гән сүз.бир елгән текстан табырг.	
2 чирек									
48	Күнегүләр эшләү “Исемнәрнең килеш белән төрлөнеше”. Кабатлау	ГКК		Жөмлэләрдә килеш белән төрлängән исемнәрне таба белү			Тикшерү эше тест формасы	Дәф- дә жөм.тө зергә	
“Ничек эндәшсән шулай җавап бирәләр” циклы									
49-50	Сыйфатның гади һәм чагыштыру дәрәжәсе.	ГКФ	Эссе, яңгырлы, буранлы, аяз, болытлы, тәртипле, тәрбияле.	Сыйфатның гади һәм чагыштыру дәрәжәсен таный белү	Сыйфатның гади һәм чагыштыру дәрәжәсен сөйләмдә куллана белү	Чагыштыра, гомумиләштер э нәтижә ясый белү күнекмәләрен камилләштерү		42б кагыйдә	

51-52	Сыйфатның артыклык һәм кимлек дәрәжәсе.	ГКФ	Төсләр	Сыйфатның артыклык һәм кимлек дәрәжәсен таний белү	Сыйфатның артыклык һәм кимлек дәрәжәсен сөйләмдә куллана белү	Чагыштыра, гомумиләштер ә нәтижә ясый белү күнекмәләрен камилләштерү		43б. 8к	
53	Сыйфатның дәрәжәләре	ГКК	Төсләр, тәмле сүз, ачу килде, оялды.	Сыйфатның дәрәжәләрен аера белү	Сыйфатның дәрәжәләрен сөйләмдә куллана белү	Гомумиләштер ү нәтижә ясый белү күнекмәләрен камилләштерү		47б. 5к.	
54	“Язгы каникул” хикәясендә лексик - грамматик структуралар	д/м сөйләм	Бит, күптән, алып чык, кәшәкә таягы, бозыла, күнелсез.	Лексиканы белү Инфинитив+иде төзелмәсен таний белү	Лексиканы сөйләмгә кертү Инфинитив+иде төзелмәсен сөйләмдә куллана белү			49б. 5к.	
55-56	Инфинитив.	ГКК	Эшчән, тырыш, ялкау, ихтирамлы, тыйнак, мактанчы	Инфинитивны таний белү	Инфинитивны сөйләмдә куллана белү Сүзләрнең	Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камилләштерү		51б.5к	

			к, дус, тыңлаучан .		мәгънәсен һәм дәрес язылышын белүне камилләште рү				
57	“Ничек эндәшсәң, шулай җавап бирерләр” циклын кабатлау	д/м сөйләм	“Ничек эндәшсәң. шулай җавап бирерләр” циклындагы лексиканы, грамматик конструкцияләргә үзләштерүне тикшерү			Ситуатив күнегүләргә эшләр белү	Мөстә- кыйль эш.	кабатларга	
	"Бергә эшлә, бергә аша" циклы.								
58-59	Инфинит+ булыша төзелмәсе	ГКФ	әрчәргә, үтүкләргә, мәсьәлә чишәргә. төшәргә	Лексиканы белү	Инфинит+ булыша төзелмәсен сөйләмдә куллану “Нишләргә булышасың? ” соравына җавап бирү	Парларда эшләү		56б. 7к.	
60	Минем өчен, безнең өчен..., төрләнеше. “Бу китап аның өчен” структурасы.	ГКФ	Зат алмашлык лары.	Зат алмашлыкларын белү “Бу китап аның өчен” структурасы танып белү	Зат алмашлыкларын сөйләмдә куллану “Бу китап аның өчен” структурасы сөйләмдә			57.б 6к	

					куллана белү				
61-62	Кереш сүзләр.	ГКФ	Минемчә, минем фикеремчә, мин риза түгел, әлбәтгә, минем уйлавымча, беренчедән, икенчедән .	Кереш сүзләр таний белү	Кереш сүзләр сөйләмдә куллана белү			61б кереш сүз. өйр-гә	
63	Кереш сүзләр.	ГКК	Минемчә, минем фикеремчә, мин риза түгел, әлбәтгә, минем уйлавымча, беренчедән, икенчедән .	Өйрәнелгән лексиканы ныгыту	Өйрәнелгән лексиканы, грамматик конструкция ләрне сөйләмдә куллана белү	Язма сөйләм күнекмәләрен камилләштерү Мөстәкыйль эшлi белү күнекмәләрен камилләштерү	Тикшерү эшe	62б.5к	
64-65	Хәзерге заман хикәя фигыльнең барлык һәм юклык формалары.	ГКК	Орлык, тегермән, он, ипи изә, мичкә яга, тарттыра, риза (түгел)	лексиканы белү	Өйрәнелгән лексиканы, грамматик конструкция ләрне			64б.6к	

66	Үткән заман хикәя фигыльнең барлык һәм юклык формалары	ГКК		Өйрәнелгән лексиканы ныгыту	сөйләмдә куллана белү	Язма сөйләм күнекмәләрен камилләштерү		66б. 4к.	
67-68	Күнегүләр эшләү	ЛГКК		Өйрәнелгән лексиканы ныгыту		Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камилләштерү		Бирелгән сүз-дән жөм. төзөргә	
69	"Эшли ала" конструкциясе .	ГКФ	Китап укый, идән себерә, ипи алып кайта, кар көри, хатаны төзәтә, сөйләшә.	лексиканы белү, "Эшли ала" конструкциясен таный белү	"Эшли ала" конструкцияс ен сөйләмдә куллана белү	Чагыштыра һәм гомумиләштер ә белү (рус һәм татар телен)		71б.8к	
70-72	Ал, арт, ас, өс, ян, кырый, каршы бәйлек сүзләре	ГКК	Әллә ниләр, чишмә, су алып кайта, кар көри, утын кисә, утын яра, урындык төзәтә.	Бәйлек сүзләрне таный белү	Бәйлек сүзләрне сөйләмдә куллану	Ситуатив күнегүләр эшләү		Бәйлек Сүзл жөм-р төзөргә	
73	Инфинитив + телим структурасы.	ГКФ	Хезмәт турындаг ы лексика	Инфинитив +телим структурасын таный белү.	Инфинитив + телим структурасын сөйләмдә	Чагыштыра һәм гомумиләштер ә белү (рус һәм		75б.7к	

					куллана белү	татар телен)			
74	Эш кушу формалары:	ГКФ	Көн буге, төн буге, урам себерә, арий, имеш.	Эш кушу формаларын таний белү.	Эш кушу формаларын сөйләмдә куллана белү:	Парларда эшли белү күнекмәләрен камилләштерү			
75-76	Үткәннәрне кабатлау.	ГКК	"Бергә эшлә, бергә аша" циклындагы лексика.		"Бергә эшлә, бергә аша" циклындагы лексика.ны сөйләмдә куллануны камилләштерү	Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камилләштерү	Мөстәкыйль эш	78б 7к	
77	Диктант.	ГКК			Сүзләрнең дөрес язылышын белү;	Мөстәкыйль эшли белү	Диктант	Каб-у	
78	Хаталар өстендә эш.	ГКК				Хаталарга анализ ясый белү	Индивидуаль эш	Дәфт күнег. Эшл.	
3 чирек “Минем туган көнем” циклы									
79-80	Булышырга кирәк, чакырырга телим структуралары.	ЛГКК	Күрше, мәшәкать, тиздән, туганнар, чакырам, токмачлы аш,	Булышырга кирәк, чакырырга телим структураларын таний белү.	Булышырга кирәк, чакырырга телим структураларын сөйләмдә	Парларда эшли белү күнекмәләрен камилләштерү		80б. 5к.	

			коймак, табын		куллана белү.				
81	Саннар. Кибетнең эш сәгатъләрен әйтә белү.	ГКФ	Саннар		“Иртәнге сигездән кичке сигезгә кадәр” төзелмәсен сөйләмдә куллана белү	Аутентив материал белән эшли белү		Бирелгән саннарны дәф. язарга	
82	Саннар.	ГКФ	Саннар	Яңа лексиканы таний белү	Саннарны сөйләмдә куллана белү	Күнегүләр эшләүне камилләштерү		86б 9к	
83	Өс, ас, ян, арт бәйлек сүзләре.	ГКФ	Бәйлек сүзләр.	Бәйлек сүзләрне таний белү	Бәйлек сүзләрне сөйләмдә куллана белү			86б каг-дә	
84	.Бәйлек сүзләр	ГКК	Бәйлек сүзләр.	Бәйлек сүзләрне таний белү	Бәйлек сүзләрне сөйләмдә куллана белү		Тест формасы	87б 3к бәйлек сүзл. табарга дәфт.	

								язарга	
85	III зат тартымлы исемнэрнең юнәлеш килеше.	ГКК	Әдәплә, кунакта, карбыз, кулын сузды, куйды,	Исемнәрне килеш белән төрлөндерә белү	III зат тартымлы исемнәрне юнәлеш килештә сөйләмдә куллану	Таблица белән эш итә белү күнекмәләрен камилләштерү		89 69к Сүз. дик. әзерл	
86-88	Исемнәрнең тартым категориясе	ГКК	Язма эш, хата дәрәслек	Исемнәрне тартым белән төрлөндерә белү		Таблица белән эш итә белү күнекмәләрен камилләштерү		91б. 6к	
89-90	Исемнәрнең тартым белән төрләнеше Сүзлек диктанты	ГКК	Ризык, искиткеч, такты, уздырмый	Исемнәрнең тартым белән төрләнеше белү	Исемнәрнең тартым белән төрләнеше сөйләмдә куллану		Сүзлек диктан- ты	94б 7к	
91	"Минем туган көнәм" циклын кабатлау.	д/м сөйләм	"Минем туган көнәм" циклындаг ы лексика		"Минем туган көнәм" циклындагы лексика.ны сөйләмдә куллануны камилләштер ү	Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камилләштерү	Мөстә- кыйль эш	97б.9к	
		“Яхшы уку җиңелме?” циклы							
92-93	Тартыклар чиратлашуы.	ГКК	Мәктәп, китап, ишек,	Тартыклар чиратлашуын таный белү.		Таблица белән эш итә белү күнекмәләрен		98б кагыйдә	

			кашык.			камилләштерү			
94	Сузык авазга тәмамланган исемнәрнең тартым белән төрләнеше.	ГКФ	Хата, уку. бишле, сумка	Сузык авазга тәмамланган исемнәрнең тартым белән төрләнешен таний белү	Сузык авазга тәмамланган исемнәрнең тартым белән төрләнешен сөйләмдә куллана белү.	Таблица белән эш итә белү күнекмәләрен камилләштерү		99б. 5к	
95	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше	ГКК	Кушарга, альрга, бүлүргә, тапкырларг а кирәк. Сүзәндә тора алмады, чирек азагы	исемнәрнең тартым белән төрләнешен таний белү	исемнәрнең тартым белән төрләнешен сөйләмдә куллана	Таблица белән эш итә белү күнекмәләрен камилләштерү		101б.6 к.	
96-97	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше	ГКК	Дәрәс әзәрләргә. көчлө- ихтыярлы булырга. Онытмаск а, күчәрергә ярамый	исемнәрнең тартым белән төрләнешен таний белү	исемнәрнең тартым белән төрләнешен сөйләмдә куллана	Таблица белән эш итә белү күнекмәләрен камилләштерү		104б. 9к.	

98	Бәйлек сүзләр.	ГКК	Янында, өстендә, астында, артында, алдында, каршысын да.	Бәйлек сүзләрне таний белү	Бәйлек сүзләрне сөйләмдә куллана белү			Бәйл. сүз. жөмл. төзөргә	
99	Боерык фигыль. Күнегүләр эшләү.	ГКК	Киңәшче, ярдәмче, ертма, почмаклар ын бөкләмә, пычратма.	Боерык фигыльне таний белү	Боерык фигыльне сөйләмдә куллану	Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камилләштерү		108б 9к	
100	"Яхшы уку жинелме?" циклын йомгаклау.	д/м сөйләм	"Яхшы уку жинелме?" циклындагы лексиканы, грамматик конструкцияләрне үзләштерүне тикшерү				Мөстәк ыйль эш	111б 8к	
		“Минем дуcтым бар” циклы							
101	“Гадел булырга кирәк” конструкциясе . Инфинитив + кирәк конструкция се.	ГКК	Игътибарл ы, гадел, ярдәмче, шәфкатыле, намуслы, кайгырта, көчле.	“Гадел булырга кирәк” конструкциясе. Инфинитив+кирәк конструкциясен таний белү.	“Гадел булырга кирәк” конструкциясе. Инфинитив+ кирәк конструкцияс ен сөйләмдә куллану.	Төркемнәрдә эшләү		113б 5к	
102	Мин, син, ул алмашлыклар ының килеш	ГКФ	өйрәнелгән лексик - грамматик	Мин, син, ул алмашлыкларының килеш	Мин, син, ул алмашлыклар ының	Таблица белән эшли белү		114б кагыйдә	

	белән төрләнеше.		материал.	белән төрләнешен белү	сөйләмдә куллану				
103	Мин, син, ул алмашлыктарының килеш белән төрләнеше. Күнегүләр эшләү.	ГКК	Онытмый, авыр хәлдә, калдырмый	Мин, син, ул алмашлыктарының килеш белән төрләнешен белү	Мин, син, ул алмашлыктарының килеш белән төрләнешен сөйләмдә куллана белү	Таблица белән эшли белү		Дәфт. жөмл. төзергә	
104	Билгеле килчәк заман хикәя фигыль.	ГКК	Катнаша, су коена, гөлләргә су сибә, идән юа, урын жыя.	Билгеле килчәк заман хикәя фигыль.не таний белү	Билгеле килчәк заман хикәя фигыль. сөйләмдә куллана белүне формалаштыру	Таблица белән эшли белү		115б. Кагыйдә 116 б. 5 к	
105	Билгеле килчәк заман хикәя фигыльнең зат - сан белән төрләнеше.	ГКК		Билгеле килчәк заман хикәя фигыль.не зат-сан белән төрлөндерә белү	Билгеле килчәк заман хикәя фигыль. сөйләмдә куллана белүне формалаштыру	Таблица белән эшли белү		117б кагыйдә	
106-107	Билгесез килчәк заман хикәя	ГКК	Саклап кия, альп килә, киңәш	Билгесез килчәк заман хикәя фигыль.не таний белү	Билгесез килчәк заман хикәя	Таблица белән эшли белү		119б.	

	фигыльнең барлык формасы.		сорый, бәйли, үзгәрде.		фигыль. сөйләмдә куллана белүне формалаштыру			6 к	
108	Билгесез киләчәк заман хикәя фигыльнең юклык формасы.	ГКК		Билгесез киләчәк заман хикәя фигыль.не зат-сан белән төрләндерә белү	Билгесез киләчәк заман хикәя фигыль. сөйләмдә куллана белүне формалаштыру	Таблица белән эшли белү		1236 5к	
109	Контроль эш	ГКК	Өйрәнелгән лексика.ны, грамматик конструкцияләрен үزلәштерүне тикшерү			Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камилләштерү	Тест	Кабат-га	
110 - 111	Хаталар өстендә эш. Рөхсәт сорау - кирәкле эш.	ГКК	Рөхсәт ит, класстан чыгарга ярыймы; буярга ярыймы, кире бирә	Инфинитив+ рөхсәт ит; инфинитив+ мөмкин структураларын таный белү	Инфинитив+ рөхсәт ит; инфинитив+ мөмкин структураларын сөйләмдә куллана белү.	Хаталарга анализ ясый белү	Индивидуаль эш	120б. 9к.	
112	Билгесез үткән заман хикәя фигыльнең барлык -	ГКК	Йоклаганмын, жил булган, менгән, күрсәткән	Билгесез үткән заман хикәя фигыльнең барлык - юклык формасын таный белү	Билгесез үткән заман хикәя фигыльнең барлык -	Таблица белән эш итә белү күнекмәләрен камилләштерү		125б 4 к	

	юклык формасы;		нәр		юклык формасын сөйләмдә куллана белү				
113	Билгесез үткән заман хикәя фигыльнең зат - сан белән төрләнеше. Күнегүләр эшләү.	ГКК	Каршысын а, очрый, агач башына, йокларга яткан.	Билгесез үткән заман хикәя фигыльнең зат - сан белән төрләнешен белү	Билгесез үткән заман хикәя фигыльнең зат сан белән төрләнешен сөйләмдә куллану	Таблица белән эшли белү		126б каг-дә м/э эзерләнү	
114	"Минем дустым бар" циклын йомгаклау.	д/м сөйләм	" Минем дустым бар" циклындаг ы лексик - грамматик материалн ы, өйрәнелгә н грамматик конструкци яларне үзләштерүн е тикшерү	Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камитләштерү	Мөстә- кыйль эш	Каб-у			

		"Дурт аяклы дусларыбыз" циклы.							
115	"Дурт аяклы дусларыбыз", аларның гадәтләре.	ЛГКК	Кыяфәт, койрыгын болгый, күзләре ут яна, томырылы п чаба, минем янда бөтерелә, шатланып өрә, колаклары үрә тора, күзләре ялтырый.	Таблицадагы сөйләм үрнәкләрен таний белү	Таблицадагы сөйләм үрнәкләрен сөйләмдә куллана белү	Таблица белән эшли белү		1386 4к	
116	Исемнәрнең тартым белән төрләнеше. Тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнеше.	ГКК	Иорт эте, ау эте, урам эте, озын колаклы, тәпиен бирә, команда үти, акыллы, усал, юаш, хужасына тугры.	Исемнәрнең тартым белән төрләнешен; тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнешен таний белү	Исемнәрнең тартым белән төрләнешен; тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнешен сөйләмдә куллана белү	Таблица белән эшли белү		1396 5к.	
117	Күрсәтү алмашлыкларның килеш белән төрләнеше.	ГКФ	Бу, шул, теге, ул, болар, тегеләр	Күрсәтү алмашлыклары, аларның килеш белән төрләнешен таний белү	Күрсәтү алмашлыклары, аларның килеш белән	Таблица белән эшли белү		1446 . 4к	

					төрлөнөшөн сөйләмдә куллана белү				
118 -11	Килеш белән төрлөнгән күрсәтү алмашлыклар ының сөйләмдә куллануы.	ГКК	Бу, моның, моңа, моны, моннан, монда	Алмашлыкларны таба белү	Килеш белән төрлөнгән күрсәтү алмашлыклар ының сөйләмдә куллана белү	Таблица белән эшли белү		Дәф. жөмл. төзөргә	
120	“Дүрт аяклы дусларыбыз” циклын кабатлау.	д/м сөйләм	"Дүрт аяклы дусларыбыз" циклындагы лексик - грамматик материалны, өйрәнелгән грамматик конструкцияләрне үзләштерүне тикшерү			Мөстәкыйль эшли белү күнекмэләрен камилләштерү	Мөстә- кыйль эш	Каб-у	
4чирек "Без спорт яратабыз" циклы.									
121	Фигыль формалары	ГКК	Теш сызлый, теш табибы, эч авырта, башым әйләнә.	Хикәя фигыль формаларының барлык заманнарын искә төшерү	Кеше кыяфәтен сурәтли белү	Төркемнәрдә эшләү		Фигыльләр б/н жөмл. төзөргә	
122	Фигыль формалары	ГКК	Чана шуа, кызына, хоккей уйный, йөзә, спорт түгәрәге,	Хикәя фигыль формаларының барлык заманнарын искә төшерү	“Мин нинди спорттөрө белән шөгыйльләнә м?” темасы буенча	Парлада эшләү		148б 3к	

			фигуралы шуу.		сөйли белүгә чыгу				
123	"Без спорт яратабыз" циклын кабатлау.	д/м сөйләм	"Без спорт яратабыз" циклындагы лексик -грамматик материалны, өйрәнелгән грамматик конструкцияләрне үзләштерүне тикшерү			Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камилләштерү	Мөстәкыйль эш	Каб-у Диктантка әзерләнү	
124	Диктант.				Сүзләрнең дөрес язылышын белү;	Мөстәкыйль эшли белү	Диктант	Каб-у	
		"Туган ягым - Татарстан" циклы.							
125	Исемнең килеш белән төрләнеше.	ЛГКК	Калын урманнар, тигез далалар, усал бүреләр, бодай, арыш, борчак, тары, карабодай, санала, һәркем	исемнәрнең килеш белән төрләнешен таний белү	исемнәрнең килеш белән төрләнешен сөйләмдә куллана	Таблица белән эш итә белү күнекмәләрен камилләштерү	Индивидуаль - дуаль эш	1516 текстан килеш б/н төрл.исем.та барга дөф. яз.	
126	Фигыль формалары	ГКК	Үстерәләр , житештерелә, сакларга.	Хикәя фигыль формаларының барлык заманнарын искә төшерү	Алган белемнәрне камилләштерү	Таблица белән эш итә белү күнекмәләрен камилләштерү		154б. 9к	

127	Исемнең килеш белән төрләнеше	ЛГКК	Чувашлар, үзара дус; дәүләт теле.		Минем туган телем – рус теле структурасын сөйләмдә куллану	Таблица белән эш итә белү күнекмәләрен камилләштерү		1566 бк.	
128	Исем ясагыч кушымчалар.	ГКФ	Күрше, төзүче, көтүче, тәрбияче, каенлык, сыйныфташ.	Исем ясагыч кушымчаларны (–чы/-че, -лык/ -лек. –даш/-дэш) таний белү	Исем ясагыч кушымчаларны (–чы/-че, -лык/ -лек. –даш/-дэш) .сөйләмдә куллана белү	Таблица белән эшли белү			
129	Исем ясагыч кушымчалар.	ГКК	Күрше, төзүче, көтүче, тәрбияче, каенлык, сыйныфташ.	Исем ясагыч кушымчаларны (–чы/-че, -лык/ -лек. –даш/-дэш) таний белү	Исем ясагыч кушымчаларны (–чы/-че, -лык/ -лек. –даш/-дэш) .сөйләмдә куллана белү	Мөстәкыйль эшли белү	Тикшерү эше	1586. 7 к	
130	Тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнеше	ГКК	Югары, озын, киң, табигать, хайваннар дөньясы, жиләкләр өлгерә.	тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнешен таний белү	Идел елгасы сүзтезмәсен килешләр белән төрләнешен белү	Таблица белән эшли белү		1606.6к	

131	Бәйлек сүзләр (буенда, буйлап, буенча)	ГКК	Әлмәт, Бөгелмә, Зәй, Түбән Кама	Елга буена урнашкан төзелмәсә белән танышу	Елга буена урнашкан төзелмәсен сөйләмдә куллану	Кроссвордлар, ребуслар төзөргә өйрәтү		1616.5к	
132	Билгесез киләчәк заман хикәя фигыль	ГКК	Башкала, атаклы, горурлык.	Билгесез киләчәк заман хикәя фигыльне сөйләмдә куллана белү	Билгесез киләчәк заман хикәя фигыльнең төрләнешен белү	Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камилләштерү		1626. 6к	
133	Сыйфатлар ны кабатлау	ГКК	Гүзәл, киң урамнар, горур.	Сыйфатлар өлкәсендә мәгънәдәш сүзләрен куллана белү	Сыйфат дәрәжәләрен куллана белү	Индивидуаль эшли белх күнекмәләрен булдыру		1616. 4к	
134	Кебек, сыман, шикелле, төсле бәйлекләре.	ГКК	Кебек, сыман, шикелле, төсле.	Бәйлекләренә таний белү	Бәйлекләренә сөйләмдә куллана белү	Күнегүләр өстендә эшләүне камилләштерү		1656. бирелгән бәйл б/н сузтезмәләр төзөргә	
135	Кебек, сыман, шикелле, төсле бәйлекләре.	ГКК	Кебек, сыман, шикелле, төсле.	Бәйлекләренә таний белү	Бәйлекләренә сөйләмдә куллана белү		Тикшерү эше (тест)	1676. 5к	
136	Бәйлекләр	ГКК	Белән, кадәр, кебек.	Бәйлекләренә таний белү	Бәйлекләренә сөйләмдә куллана белү	Аутентив материал белән эшли белү		1686. 5к	

137	Бәйләкләр	ГКК	Кебек, сыман, шикелле, төсле. Белән, кадәр, кебек.	Бәйләкләрне таний белү	Бәйләкләрне сөйләмдә куллана белү	Төйркемнәрдә, парларда эшләү		1696. 7к	
138	Бәйләкләр	ГКК	бүрәнә өстендә капчык белән сугышу, капчык белән йөгерү	Бәйләкләрне таний белү	Бәйләкләрне сөйләмдә куллана белү	Төйркемнәрдә, парларда эшләү		1716 6к	
139	"Туган ягым - Татарстан" циклын йомгаклау. Күнегүләр өстендә эш.	д/м сөйләм	"Туган ягым - Татарстан" циклындагы лексик - грамматик материалны, өйрәнелгән грамматик конструкцияләрне үзләштерүне тикшерү			Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камилләштерү	Мөстә- кыйль эш	кабатлау	
140	Үткәннәрне кабатлау дәресләре.	ЛГКК	Ел дәвамынд а өйрәнелгә н лексика	Ел дәвамында алган белемнәрне белү	Ел дәвамында алган белемнәрне куллана белү	Мөстәкыйль эшли белү күнекмәләрен камилләштерү		кабатлау	

5 нче рус төркеме (атнага 2сәг)

Коммуникатив методика нигезендә төзелгән дәреслек белән эшләү өчен татар әдәбиятыннан тематик план.

Дәреслек авторлары: Хәйдәрова Р.З., Нәжипова З.Р., 2007 ел

№	Дәрес темасы	Дәрес тибы	Лексика	Махсус белем бирү күнекмәләре	Гомуми белем бирү күнекмәләре	Контроль	Өй эше	Дата
1 чирек "Мин өйдә булышчы" (14 сәгать)								
1	Ләбиб Леронның "Хәерле иртә" шигыре	ЛГКК	Сөйлим, урын жьям, искиткеч, юынам, юам, юына алам, бишле алам, аш ашыйм, барам, кайтам, уянам.	Шигырьне сәнгатьле уку күнекмәләрен булдыру	Шигырьнең авторын таний белү Шигырьдән автор сүзләрен таба белү, рольләргә бүлеп уку күнекмәләрен формалаштыру	Шигырьне сәнгатьле уку.	Шигырьне сәнгатьле укырга	
2	Р. Миңнуллин "Аяз кайта мәктәптән”	ЛГКК	Укыта, сорый, куша, әйтә, арыш кайта, булыша, ярдәм итә, тыңлый, кабатлый, уйлый, искә төшерә, мәсьәлә чишә.	Йөгерек, сәнгатьле уку күнекмәләрен булдыру Шигырь яңгырашын ишетә белү		Шигырьгә диалог төзергә.	Шигырьгә диалог төзеп килергә	
3	Б. Рәхмәт “Белдем! Белдем!” шигыре	ЛГКК	Керфек, йөзле, олы, кече, аңла				Шигырьне сәнгатьле укырга	
4	З. Гомәрова "Үзем	ЛГКК	Менә инде, буямагыз,				Шигырьне сәнгатьле	

	жыештырдым” шигыре		белегез, сакланып, тор, басма, ашама, харап, тамызма, эчмә, тузан.				укырга	
5	Рәсим һәм Илнур хикәясе.	ЛГКК	Йокы, озак, эзерли, кисә, урын-жир	Хикәяне сәнгатьле уку күнекмәләрен булдыру	Чагыштыра һәм гомумиләште рә белү, нәтижә ясый белү күнекмәләрен булдыру		Хикәяне укырга	
6	Рәсим һәм Илнур хикәясе.	д/м сөйләм	Йокы, озак, эзерли, кисә, урын-жир	Хикәяне сәнгатьле уку күнекмәләрен булдыру	Чагыштыра һәм гомумиләште рә белү, нәтижә ясый белү күнекмәләрен булдыру	Хикәянең эчтәлеген сөйләү	Хикәянең эчтәлеген сөйләргә	
7	“Әни кайтуга” тексты	ЛГКК	Тыйнак, ялкау, начар, мактанчык, ихтирамлы, дус	Текстны сәнгатьле уку күнекмәләрен булдыру	Гомумиләште рә белү, нәтижә ясый белү күнекмәләрен булдыру	Диалогик сөйләм төзи белү	Текстны укырга	
8	Инша язучы “Мин әнигә булышам”	ЛГКК	Бергәләп, хөрмәт итә, урнаштырам, гафу үтенәм, ак гөмбә, майлы гөмбә	Сүзләргә дөрес язучы күнекмәләрен булдыру	Инша язучы күнекмәләрен булдыру	Инша язучы	Иншаны язып бетерергә	
9	М. Газизовның	ЛГКК	Туа,	Текстны сәнгатьле	Гомумиләште		Биографи	

	биографиясе		тəмaмлый, ижaт итə, булып эшли.	уку күнeкмэлəрен булдыру	рə белү, нəтижə ясый белү күнeкмэлəрен булдыру		ясен укырга	
10	М. Газизовның «Ботка» шигыре	ЛГКК	Ошaмый, əллə, жайсыз, кыстыйлар, һaмaн, индe aгaч, тимeр, aлтын, көмeш, булышa, бapыбeр, aлaйсa.	Йөгeрeк, сəнгaтьлe уку күнeкмэлəрен булдыру Шигырь яңгырашын ишeтə белү	Шигырьнeң aвтoрын тaный белү. Тeстны өлeшлəргə, кicэклəргə aepу, тeп фикeрнe билгeлəү	М.Гaзизовның биoгpaфия сeн сөйлəү	Шигырьнe укырга , биoгpaфия сeн сөйлəргə	
11	М. Газизовның «Ботка» шигыре буенча эш	ЛГКК	Ошaмый, əллə, жайсыз, кыстыйлар, һaмaн, индe aгaч, тимeр, aлтын, көмeш, булышa, бapыбeр, aлaйсa	Яттaн сөйлəү күнeкмэлəрен булдыру	Ашыысы килə конструкцияс e	Яттaн сөйлəү	Шигырьнe яттaн сөйлəргə	
12	А. Әсəдуллин “Рəсим” хикəясe	ЛГКК	Кичкe aш, мəчe, бeлəн уйный, өй эшe бирмəдeлəр, oныткaнмын, aлдaшa, яхшы булышчы түгeл, бəрəңгe эрчи.	Плaн буeнчa сөйлe белү	Плaн тeзү	Рəсeмнəр буeнчa сөйлe aлу.	Хикəянe сөйлəргə	

13	В. Осееванын “Уллар” хикэясе	ЛГКК	Кое, житез, көчлө, кайтып китте, каршысына, йөгөреп чыкты, мэтэлчек ата, кычкырып жырлай, искитэрлек.	Иллюстрацияларга таянып сөйли белү	Текстны өлөшлөргө, кисэклөргө аеру, төп фикерне билгелөү План төзү	Хикэянен эчтөлеген сөйлөргө эзерлөнү .	Хикэянен эчтөлеген сөйлөргө эзерлөнөргө	
14	В. Осееванын “Уллар” хикэясе буенча эңгэмэ	д/м сөйлөмгө чыгу	Кое, житез, көчлө, кайтып китте, каршысына, йөгөреп чыкты, мэтэлчек ата, кычкырып жырлай, искитэрлек.	Иллюстрацияларга таянып сөйли белү	Сэхнэлөштөр үгэ бая бирергө өйрөнү	Хикэянен эчтөлеген сөйли белү.	Хикэянен эчтөлеген сөйлөргө	
“Ничек эндөшсөң – шулай жавап бирерлэр” циклы. (6 сэгаты)								
15	Ө. Бикчэнтэеваны ң "Тэмле сүз" хикэясе	ЛГКК	Тэмле сүз, тэмле телле, ачу килде, оялды, Бер көн.	Өдөби эсэрдэге геройларга бая бирергө, үз фикереңне эйтэ белергө өйрөтү	Текстны өлөшлөргө, кисэклөргө аеру, төп фикерне билгелөү	Кызларны ң уйнау күренешен сэхнэлөштг ерү	Хикэя эчтөлеген сөйлөргө	
16	Ө. Бикчэнтэеваны ң "Тэмле сүз" хикэясе буенча эңгэмэ	д/м сөйлөмг э чыгу	Тэмле сүз, тэмле телле, ачу килде, оялды, беркөн.	Өдөби эсэрдэге геройларга бая бирергө өйрөтү, үз фикереңне эйтэ белергө өйрөтү	Текст буенча план төзү	Хикэя эчтөлеген сөйлөү.	Хикэя эчтөлеген сөйлөргө	

17	Л. Васильева - Гангнус “Язгы каникул” хикэясе	ЛГКК	Биг, күптэн, алып чык, кэшэкэ таягы, ялгыз, күнелсез	Өдэби эсэрдэге геройларга бэя бирергэ өйрөтү, үз фикереңне эйтэ белергэ өйрөтү	Текстны өлөшлөргө, кисэклэргэ аеру, төп фикерне билгеләү План төзү	"Өдөплө ;булу ни өчен кирэк?" темасы буенча сөйлөшү	Хикэяне сэнгатыле угырга	
18	“Язгы каникул” хикэясен үзгэртеп язу	д/м сөйлөмө	Биг, күптэн, алып чык, кэшэкэ таягы, ялгыз, күнелсез	Хикэяне үзгэртеп язырга өйрөтү	Язма сөйлөм күнөкмэлэрен камилләштер ү	Хикэяне үзгэртеп язу	Хикэяне үзгэртеп язып бетерергэ	
2 чирек								
19	"Телефоннан сөйлөшү" хикэясе	ЛГКК	Шалтырый, шалтырата, телефон трубкасы, күрше, чакырыгыз эле.	Телефоннан сөйлөшү үрнэк фразаларны сөйлөмдө куллануны формалаштыру	Телефоннан сөйлөшү этикетын формалашты ру		Диалог язып килергэ	
20	Телефоннан сөйлөшү этикеты	ЛКК	Шалтырый, шалтырата, телефон трубкасы, күрше, чакырыгыз эле.	Телефоннан сөйлөшү үрнэк фразаларны сөйлөмдө куллануны формалаштыру	Телефоннан сөйлөшү этикетын формалашты ру		Диалог өйрөнөргэ	

21	Юл йөрү кагыйдэләре	ЛГКК	Юл йөрү кагыйдэләре, юлчы, дөрес чык, көтеп тор, уы яна, бозма	Юл йөрү кагыйдэләрен өйрәнү			Рәсем ясап килергә	
"Бергә эшлә, бергә аша" циклы (11 сәгать)								
22	Ю. Ермолаевның "Ике пирожный" хикәясе	ЛГКК	Ярдәм, иртәгә уйлады, булышырга уйлады, булышырга чакырды, үзем өчен, синең өчен һәм өйдәге хезмәт лексикасы.	Хикәяне сәхнэләштерү күнекмәләрен формалаштыру	Әсәрдән автор сүзләрен таба белү, рольләргә бүлеп уку күнекмәләрен формалашты ру Тестны өлешләргә, кисәкләргә аеру, төп фикерне билгеләү План төзү	Хикәяне сәхнэләште рү.	Хикәяне сәнгатьле угырга	
23	Ю. Ермолаевның "Ике пирожный" хикәясе	ЛГКК	Ярдәм, иртәгә уйлады, булышырга уйлады, булышырга чакырды, үзем өчен, синең өчен һәм өйдәге хезмәт лексикасы.	Хикәяне сәхнэләштерү күнекмәләрен формалаштыру		Хикәяне сәхнэләште рү.	Хикәяне сөйләргә	
24	"Ике пирожный" хикәясен үзгәртеп яңа хикәя язу	Монолог ик сөйләм	Хикәядәге сөйләм үрнәкләре	Язу күнекмәләрен камилләштерү		Хикәяне язу	Хикәяне язып бетерергә	

25	Тавык, Тычкан һәм Көртлек" әкиятте	ЛКФ	Орлык, тегермән, или изә, мичкә яга, икмәк пешерә, алып бара, алып кайта, тегермән, дуслык, алып килә, эшләми.	Хикәяне сәхнэләштерү күнекмәләрен формалаштыру План буенча әкиятне сөйләү		Әкиятне сәнгатьле уку.	Әкиятне сәнгатьле укырга	
26	Тавык, Тычкан һәм Көртлек" әкиятте буенча әңгәмә	ЛГКК	Орлык, тегермән, или изә, мичкә яга, икмәк пешерә, алып бара, алып кайта, тегермән, дуслык, алып килә, эшләми.	Хикәяне сәхнэләштерү күнекмәләрен формалаштыру План буенча әкиятне сөйләү	Әсәрдән автор сүзләрен таба белү, рольләргә бүлеп уку күнекмәләрен формалашты ру Тестны өлешләргә, кисәкләргә аеру, төп фикерне билгеләү План төзү	Әкиятне сөйләү	Әкиятне сөйләргә	
27	Без әкиятләр языбыз	д/м сөйләм	Өйрәнелгән лексиканы ныгыту			Яңа әкият язу	Әкиятне язып бетерергә	
28	Р. Миңнуллин “Әни кирәк”	ЛГКК	Усал, йокы, татлы, дөнья	Шигырь яңгырашын ишетә белү	Мәкаль эчтәлегә буенча хикәя төзү	Шигырьне ятлау	Шигырьне ятларга	
29	Ләбиб Леронның	ЛГКК	Әллә ниләр, чишмә, су	Иллюстрацияләргә таянып сөйли белү	Геройга характеристи	Текстны сәнгатьле	Текстны сәнгатьле	

[illegible]

33	“Туган көн - күнелле бәйрәм” хикәясе	ЛГКК	Күрше, мәшәкатъ, тиздән, туганнар, чакырам, белем, өчпочмак, пылау, токмачлы аш, чәкчәк, коймак, тундырма, табын, гөбәдия, әдәпле.	Йөгереk, сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү	Әсәрдән автор сүзләрен таба белү, рольләргә бүлеп уку күнекмәләрен формалашты ру	Хикәяне сәнгатьле уку.	Хикәяне сәнгатьле укырга	
34	Гүзәлнең юлга чыгуы турындагы текст	ЛГКК	Очрады, шунда, булышмыйм ы, күтәрәм	Йөгереk, сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү	Уку күнекмәләрен формалашты ру	Хикәяне сәнгатьле уку.	Хикәяне сәнгатьле укырга	
35	"Гүзәл Ләйсәннәрдә" хикәясе	ЛГКК	Түрдән уз, яңа гына, ашап кара, тук, тәмле, рәхмәт.	Узеңнең туган көнең турында сөйләргә өйрәнү.	Әсәрдән автор сүзләрен таба белү, рольләргә бүлеп уку күнекмәләрен формалашты ру	Табынга кыстый белү	Хикәяне сәнгатьле укырга	
36	Туган көнгә чакыру язу үрнәкләре	ЛГКК	Түрдән уз, тук, кыстама, чынаяк	Яңа лексиканы таный белү	Чакыру язу, үз адресыңны әйтә белү күнекмәләрен булдыру	Аутентив материал белән эшли белү	Чакыруны өйрәнергә	
37	Әдәплелек әлифбасынна	ЛГКК	Хужа, хужабикә,	Хикәядәге геройларның үз-		Хикәяне сәнгатьле	Хикәяне сәнгатьле	

	н "Табын янында" хикәясе		аннан соң, башкаларны, чапылдатып ашый, сайлап алды, валчыклар, аунап ята иде.	үзләрен тотышына үз фикереңне беддерергә өйрәнү.		уку.	укырга	
38	“Табын янында” хикәясе буенча диалогик, монологик сөйләмгә чыгу.	д/м сөйләм	Хужа, хужабикә, аннан соң, башкаларны, чапылдатып ашый, аунап ята иде.	Яңа лексиканы таний белү	Лексиканы сөйләмдә куллана белү	План төзү Хикәядәге геройларн ың үз-үзен тотышына үз фикереңне белдерерг ә өйрәнү	Сөйләргә өйрәнергә	
39	Д. Аппакованың “Рөстәм” хикәясе	ЛКФ	Беркөн, килеп басты, ашыкмады, агызмады	Эчтәлеген белү Текст буенча диалог төзү, диалогны сәхнәләштерү	Чагыштыра һәм гомумиләште рә белү, нәтижә ясый белү күнекмәләрен булдыру		Хикәяне сәнгатьле укырга	
40	“Әдәп төбә – матур гадәт” исемле яңа хикәя язу	д/м сөйләм				Яңа хикәя язу	Язып бетерергә	
41	Туган көн уеннары	д/м сөйләм	Тәбәнәк, бөек, киң, тар	Туган көн уеннары белән танышу	Туган көн уеннарын	Төркемнә рдә, парлашып	Тизәйткеч ләрне өйрәнергә	

					уйнау	эшлэу		
42	Резедә Вәлиеваның "Туган көндә" хикәясе		Искиткеч, ризык, тәртип, иске, карт, сүзсез, очрады, шунда, булыша, күтәрәм, ашамлыктар кибете, кунактар, пешерә, тәмле.	Ситуатив күнегүләр эшли белү	Геройга характеристи ка бирә белү		Хикәяне сәнгатьле укырга	
Яхшы уку жигелме? (5 сәгать)								
43	"Олегның кәефе юк" хикәясе	ЛГКК	Кәеф, инде, вакытында, сүзендә тора алмады, сүз бирде, ничәле чыгар, чирек азагында, мөстәкыйль эш	"Дустың яхшы укучымы?" соравына җавап бирү	Хикәя героена характеристика бирү Кисәкләргә бүлү План төзү	БСҮ. "Дустым яхшы укучымы?" Характерис тика бирергә өйрәнү.	Хикәяне укырга	
44	"Яхшы уку өчен нишләргә кирәк?" әңгәмә	ЛГКК	Дәрәс әзерләргә. көчле- ихтиярлы булырга. Онытмаса, күчерергә яра мый	Лексиканы белү	Тема буенча сөйләшә белү	Парларда эшли белү	Диалогны өйрәнәп килергә	

45	Гөлзада Әхтәмованың “Дәрестә” шигыре	ЛГКК	Кыңгырау, шаян, тик утыру, кәеф	Йөгереk, сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү	Интонация бәйләнешләр ен күрергә өйрәтү	Яттан сөйли белү	Шигырьне уқырга	
46	Хәсән Шабановның "Китап" шигыре.	ЛГКК	Киңәшче, ярдәмче, ертма, почмакларын бөкләмә, пычратма.			Яттан сөйли белү	Шигырьне ятларга	
47	Мин китапханәгә йөрим	ЛГКК	Тема буенча яңа лексика	Диалоглар төзү эшән камилләштерү			Диалог сөйләргә	
“Минем дуcтым бар” (8 сәгать)								
48	“Дус нинди була проблемасы буенча сөйләшү”	ЛГКК	Игътибарлы, гадел, ярдәмче, шәфкатьле, намуслы, кайгырта, көчле	Диалоглар төзү эшән камилләштерү	Тема буенча сөйләшә белү	Парлашып эшли белү	Диалогны өйрәнәп килергә	
49	Рөхсәт сорау -кирәкле эш	ЛГКК	Кунакка чакырырга рөхсәт ит, класстан чыгарга ярыймы?, буярга ярыймы?	Диалоглар төзү эшән камилләштерү	Тема буенча сөйләшә белү	Рөхсәт сорый белү	Диалогны уқырга	
50	В. Осееваның "Зәңгәр яфраклар" хикәясе	ЛГКК	Әйтергә онытканмын, куркам, сыйндырырсың, саклап тотармын, очлама,	Йөгереk, сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү	Зур күләмле текстны өлешләргә бүлү, кирәкле мәгълүматны сайлап алу		Хикәяне уқырга	

			рәсемне күп ясама, ярар, сакла.					
51	В. Осееваның "Зәңгәр яфрактар" хикәясен буенча әңгәмә	д/м сөйләм	Хикәя буенча лексика	Сөйләү күнекмәләрен булдыру		Эчтәлекне сөйли белү	Әсәрнең эчтәлеген сөйли белү	
52	Татар халык әкиятен "Куркак юлдаш"	ЛГКК	Елга аркылы, урман аша, агачка менә, агачтан төшә, каршысыша чыга, киеп бара, кире киткән, качкан, яткан, батыррак.	Сорау куя белү күнекмәләрен камилләштерү	Тестны өлешләргә, кисәкләргә аеру, төп фикерне билгеләү		Әкиятне укырга	
53	З. Әхмәровның "Әләкче" хикәясен	ЛКФ	Әләкче, әләкләшү, вату, ватык, Акылга өйрәтү, тәнәфес, чишенү бүлмәсе.	Әкиятне йөгерек, сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү	Әкияттән автор сүзләрен таба белү, рольләргә бүлеп уку күнекмәләрен камилләштер ү		Хикәянең эчтәлеген сөйләргә	
54 55	Ш. Галиев "Мин", Н. Мадьяров	ЛГКК	Шук, үткен, тыйнак, мактана,	Йөгерек, сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү	Парлашып эшли белү, иптәшенә	Ошаган шигырьне ятларга	Шигырьне сәнгатьле укырга	

	“Инде мактанмас”		сыбызгы, жавап бирэ		киңәш бирү			
56 57	Р.Вәлиев иҗаты белән танышу.	ЛГКК	Туа, тәмамлый, иҗат итә, булып эшли.	Уку күнекмәләрен булдыру	Гомумиләште рә белү, нәтиҗә ясый белү күнекмәләрен булдыру		Бер шигырен яттан өйрәнү	
Дүрт аяклы дусларыбыз. (2 сәгать)								
58	"Дүрт аяклы дусларыбыз", аларның гадәтләре.	ЛГКК	Кыяфәт, койрыгын болгый, күзләре ут яна, томырылып чаба, минем янда бөтерелә, шатланып өрә, колаклары үрә тора, күзләре ялтырый.	Таблицадагы сөйләм үрнәкләрен таный белү	Таблицадагы сөйләм үрнәкләрен сөйләмдә куллана белү	Таблица белән эшли белү	Сәнгать укырга	
59	Х. Гардановның "Акыллы Карабай" хикәясе	ЛГКК	Хөрмәт итә, ягымлы, гадәт, койрыгын болгый. булдыклы (проворный), сикерә, йонлач, тыңлаучан.	Хикәя эчтәлеген сөйләү. Рәсемнәр буенча сөйли алу.	Тестны өлешләргә, кисәкләргә аеру, төп фикерне билгеләү План төзү		Сәнгатьле укырга	
4 чирек Без спорт яратабыз. (2 сәгать)								
60	Минем сәламәтлегем .	ЛГКК	Теш сызлый, теш табибы, эч авырта, башым	Тән әгъзалары исемнәрен искә төшерү	Кеше кыяфәтен сурәтлi белү	Төркемнә рдә эшләү	Диалог төзәргә “Терапевта”	

			әйләнә.					
61	Спорт төрләре.	ЛГКК	Кинәш, шөгыллән, сәламәтлек, сикер, йөз, чана шуа, кызына, хоккей уйный, спорт түгәрәге, фигуралы шуу	Рәсемнәр буенча сөйли алу.	Ситуатив күнегүләр эшли белү		Спрот төрләре турында диалог төзергә	
Туган ягым - Татарстан. (4 сәгать)								
62	Гомәр Бәшировның "Безнең Татарстан" хикәясе.	ЛГКК	үз флагы, төсле, житез, яңгырый, тантана, һәрвакыт, басып жырлыйлар.	Татарстан турында сөйли белү Рәсемнәр буенча сөйли белү.	Тестны өлешләргә, кисәкләргә аеру, төп фикерне билгеләү План төзү		Хикәяне сәнгатьле укырга	
63	Р. Миңнуллин “Туган тел”, Ш. Галиев "Тәмл е рәхмәт"	ЛГКК	Жиләк-жимеш агачлары исемнәре, кош-жәнлек исемнәре.	Йөгerek, сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү		Ошаган шигырьне ятларга	Яттан сөйләргә	
64	Татарстан елгалары	ЛГКК	Буйлап, дип атыйлар, чакрым, кушыла, борынгы исеме	Йөгerek, сәнгатьле уку күнекмәләрен камилләштерү	Гомумиләште рә белү, нәтижә ясый белү күнекмәләрен булдыру		Текстны укырга	

65	"Сабантуй" тексты	ЛГКК	Танылган, атаклы, кыр эшләре беткәч, көннәр жылынгач, үлән белән каплангач, ашъяулык, бүлэк жыялар.	Рәсемнәр буенча сөйли белү	Тестны өлешләргә, кисәкләргә аеру, төп фикерне билгеләү План төзү Аутентив материал белән эшли белү.		Текстны укырга	
66	Туган шәһәрәм – Түбән Кама	ЛГКК	Күпмилләтле, боз сарае, шәһәр урамнары, сынлы сәнгать	Рәсемнәр буенча сөйли белү			Шәһәр турында сөйләргә	
67 - 68	"Туган ягым - Татарстан" циклын йомгаклау.	д/м сөйләме	"Туган ягым - Татарстан" циклындагы лексик - грамматик материал.	Татарстан турында сөйли белү			Диалогны өйрәнергә	
69 - 70	Йомгаклау дәресе	д/м сөйләме	Ел буена өйрәнелгән лексика		Алган беләмнәрне камилләштер ү		Кабатлау	

ТАТАР ТЕЛЕННӨН 6 НЧЫ СЫЙНЫФНЫҢ РУС ТӨРКЕМЕ ӨЧЕН БЕЛЕМ БИРҮ ПРОГРАММАСЫ

2014-2015 нче уку елы

ТАТАР ТЕЛЕННӨН УКЫТУ ПРОГРАММАСЫ

Сыйныф: 6 нче сыйныф (рус төркеме)

Барлыгы: 140 сәг., атнага 4сәг.

Планлаштыру “ Коммуникатив технология нигезендә рус телле бабаларга татар теле һәм әдәбият укыту
программа”сы (Төзүчеләре: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева) нигезендә төзелгән

Дәреслек: : Татар теле: рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 6 нчы сыйныфы өчен дәреслек(рус телендә сөйләшүче балалар өчен. Казан. “Мәгариф” нәшрияты. 2007

Автор: Р.З. Хәйдәрова, З.Р. Нәжипова

Аңлатма язуы
Эш программасы статусы

1. “Мәгариф турында” РФ Законы.
2. “Мәгариф турында” ТР Законы (1997 ел, 2 июль. Үзгәрешләр – 2012 ел, 21 июнь).
3. “Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законы (2004 ел, 1 июль).
4. “2004-2013 нче елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләргә саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы Дәүләт программасы” (2004 ел, 11 октябрь).
5. Россия Федерациясенең 309-ФЗ номерлы Законы (2007 ел, 1 декабрь).
6. Татар теленнән гомуми белем бирүнең дәүләт стандарты. - ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы, Казан, 2008.
7. Рус телле балаларга татар телен һәм әдәбиятын коммуникатив технология нигезендә укыту программасы (1-11 нче сыйныфлар)/ Төзүчеләре: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева. – Казан: Тат.кит. нәшрияты, 2011.
8. Татар теле һәм әдәбияты дәреслекләре белән эшләү өчен методик киңәшләр, 2011-2012.
9. Түбән Мактама 1нче урта мәктәбенең “Эш программасы” турындагы нигезләмәсе, 28.03.2011.
10. Түбән Мактама 1нче урта мәктәбенең 2012-2013 нче уку елына укыту планы (2012 ел, 27 август).

Өлеге эш планы түбәндәге **максатларны** исәпкә алып төзелде:

- 1) укучыларның башлангыч мәктәптә үзләштерелгән белемнәрен һәм сөйләм күнекмәләрен камилләштерү һәм алга таба үстерү;

- 2) татар теленең орфоэпик, орфографик, лексик, грамматик нигезләрен системалы үзләштерү;
- 3) укучыларның ижади һәм мөстәкыйль фикерли алу мөмкинлекләрен үстерү, үз фикерләрен дәлилләргә күнектерү;
- 4) укучыларда тел сиземләү күнекмәләре булдыру;
- 5) татар теленең башка телләр арасындагы урыны, татар дөньясы турында мәгълүмат бирү;
- 6) халыкларның үзара аңлашып һәм хезмәттәшлек итеп яшәвенә омтылыш тәрбияләү;
- 7) укучыларда татар телен өйрәнү мотивациясен арттыру.

Укучыларның әзерлек дәрәжәсенә таләпләр.

Гомуми белем мәктәбен тәмамлаучы укучылар түбәндәге **белемнәргә** ия булырга тиешләр:

- 1) татар теленең фонетик, лексик, грамматик катламнарын һәм аларның берәмлекләрен гамәли куллана белү;
- 2) сөйләмне орфоэпик һәм орфографик яктан дөрөс оештыра белү;
- 3) актив үзләштерелгән лексик берәмлекләрен сөйләмдә куллана белү;
- 4) телара, антонимнар, синонимнар, фразеологик һәм башка төр сүзлекләрдән файдалана белү;
- 5) сөйләм културасы, әдәби тел, сөйләм ситуациясе кебек төшенчәләрен аңлап эш итә белү.

Укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- 1) татар әдәби теленең орфоэпик, орфографик, лексик, грамматик, пунктуацион нормаларына нигезләнеп, телдән яки язма сөйләм оештыру күнекмәләренә ия булу;
- 2) тыңланган яки укылган текстның эчтәлегенә нигезләнеп, кирәкле мәгълүматны житкерә алу;
- 3) коммуникатив максатларны аңлап, диалогик аралашуда катнаша һәм үз фикерләренә эзлекле итеп белдерә алу;
- 4) тәкъдим ителгән тема буенча әйтелешә һәм грамматик төзелешә ягыннан дөрөс һәм эчтәлегә ягыннан эзлекле монологик сөйләм төзи алу;
- 5) төрле аралашу сфераларыннан чыгып, телдән яки язмача хәбәрләмә әзерли алу;
- 6) эш кәгазьләрен (белдерү, хат, тәржемәи хәл, гариза) яза алу.

Укыту-методик комплекты

1. Укучылар өчен

Дәрәслек: Татар теле: рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 6 нчы сыйныфы өчен дәрәслек(рус телендә сөйләшүче балалар өчен), Р.З. Хәйдарова, З.Р. Нәҗипова. Казан. “Мәгариф” нәшрияты. 2007

2. Укытучы өчен

1. Дәрәслек: Татар теле: рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 6 нчы сыйныфы өчен дәрәслек(рус телендә сөйләшүче балалар өчен), Р.З. Хәйдәрова, З.Р. Нәжипова. Казан. “Мәгариф” нәшрияты. 2007
2. Программа “Коммуникатив технология нигезендә рус телле балаларга татар теле һәм әдәбият укыту программасы (1 — 11 нче сыйныфлар)- Р.З. Хәйдәрова, Р.Л.Малафеева. Яр Чаллы . 2007.
3. Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле һәм уку дәрәсләре оештыру өчен тематик план. 6 сыйныф. Укытучылар өчен методик кулланма Р.З. Хәйдәрова, Ә.Г. Әхәтова, Яр Чаллы 2009.
4. Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле һәм уку дәрәсләре оештыру өчен тематик план. 6 сыйныф. Укытучылар өчен методик кулланма, Р.З. Хәйдәрова, Ә.Г. Әхәтова, Яр Чаллы 2007.
5. Сборник ситуативных упражнений по татарскому языку для русскоязычных учащихся. Р.З. Хәйдәрова, Л.А. Гиниятуллина. Набережные Челны, 2004

Эш программасы эчтәлегә

№ п/п	Темалар	Эш программа сындагы сәгать саны тел	Белем һәм күнекмәләр
1.	Яңа уку елы котлы булсын!	17	Китапның якын дус икәнен аңлата, китап укырга кинәш бирә белү. Каюм Насыри турында кыскача мәгълүмат бирә белү. Китапханәгә язылу өчен, анкета тутыра белү, китапханәдән үзгәчә кирәкле китапны сорый белү. Уку-язу әсбапларына сак караш турында сөйләшү.
2.	Мин зур ярдәмче.	17	Нинди эшләр эшләргә яратканыңны, эшләргә теләгәнеңне, нәрсәләр эшләгәнеңне әйтә белү. Эшне эшләргә инандыра, ышандыра белү. Кереш сүзләрен кулланып, үз фикереңне раслый белү. Образларга бая бирә белү.
3.	Татарстан – мәстәкыйль дәүләт.	14	Татарстанда яшәүче милләتلәр, үзгәчә милләтнең, нинди телдә сөйләшүеңне әйтә белү. Татарстан табигате турында сөйли белү. Казан шәһәре турында мәгълүмат бирә белү.
4.	Әдәбият һәм сәнгать дөньясында	13	Татар сәнгать вәкилләрен әйтә белү. Язучыларның,

			шагыйрьларнең, җырчыларның исемнәрен әйтә белү. театрда чакыра, караган спектакль турында фикеренә әйтә белү.
5.	Иптәшен үзеңнән яхшырак булсын	16	“Дус нинди була?”, “Ни өчен дуслашалар? Дуслар бергә нишлиләр? Минем дустым – ул нинди? Проблемалары буенча сөйләшү. Укыган хикәянең эчтәлеген сөйләт белү.
6.	Туган көн – күңелле бәйрәм	16	Туган көнгә чакыру турында киңәшләр. Төрле рецептларны сөйлә белү. Кунакларны сыйлау, кыстау формалары.
7.	Дүрт аяклы дусларыбыз	17	Дүрт аяклы дусларыбызның токымнары, кыяфәтләре, гадәтләре турында сөйләшә белү. Дүрт аяклы дусларыбызның хужаларына карашы турында сөйләшү.
8.	Сәламәт тәндә - сәламәт акыл	11	Сәламәт булу өчен, нинди кагыйдәләр үтәргә кирәклеген сөйлә белү. Төрле спорт түгәрәкләренә йөрү турында сөйләшү.
9.	Юл йөрү кагыйдәләре	10	Юл йөрү кагыйдәләрен сөйлә белү
10	Сүз төркемнәрен кабатлау	9	
	Барлыгы	140	

Календарь –тематик план

№	Дәрес темасы	Сәг.	Дәрес тибы	Үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр		Контроль формасы	Өй эше	6а Үткәрү вакыты		6б Үткәрү вакыты	
Яңа уку елы котлы булсын! 17 дәрес								план	факт	план	факт
1	Яңа уку елы башланды	1	ЛКК	Пөхтә, килешә, юлдаш	Яза белә. Язарга өйрәнде төзелмәләре	Керергә, чыгарга рөхсәт сорау.	6 нчы күнегү 5 нче бит	4.09		4.09	
2	Инфинитив	2	ГКК	Шакмаклы, буйлы дәфтәр; уку –язу әсбәпләра исемнәре	Инфинитиф + ярый, мөмкин	Үзнеңнең кук хемәтең турында сөйли белү	10 нчы күнегү 6 нчы бит	5.09		5.09	
3-	Исемнәрнең тартым белән төрләнеше	3	ГКК ГКК			Исемнәрнең тартым белән төрләнеше;	9 нчы күнегү 8 нче бит 4 нче күнегү 11	7.09 11.09		7.09 11.09	

						Транскрипция билгеләре	нче бит				
5-6	Тартымлы исемнәрнең киләш белән төрләнеше.	2	ГКК ГКК	Түгәрәк.кагыйдә. Хата, язма эш	Чөнки теркәгече белән жөмлэләр төзи белү Тартымлы исемнәрнең киләш белән төрләнеше		5 нче күнегү 13 нче бит 10 нчы күнегү 13 нче бит	12.09 14.09		12.09 14.09	
7	“Китапка ничә яшь?” текстындагы лексик- грамматик материал	1	Д\м сөйләм	Таяк, һәйкәл, балчык, тамга, китап басучы.	Билгесез үткән заман хикәя фигыль		10 нчы күнегү 15 нче бит	18.09		18.09	
8	Туры һәм ким жөмлэләр	2	ГКФ	Мактау, киңәш Бирү формалары	Туры һәм ким жөмлэләр		6 нчы күнегү 20 нче бит	19.09		19.09	
9	Туры сөйләм	1	ГКФ	Берничә, пычратма, ертма, бөкләмә	Университет китапханәсе	Туры сөйләм	7 нче күнегү 22 нче бит	21.09		21.09	
10	“ Көндәлек нигә зарлана? Текстындагы лексик- грамматик материал	1	ЛКФ	Хужа, бервакыт, исәнләш, хәл сора, почмакларын бөкләмә, теләсә кая, ыргытмый, зарлана	Хәзерге заман фигыльнең барлык-юклык формалары		3 нче күнегү 24 нче бит	25.09		25.09	
11	Көндәлек хужаларының көндәлеккә карашы	1	д\м сөйләм			Яңа хикәя язу, Хикәянең эчтәлеген сәхнәләштерү.	8 нче күнегү 26 нчы бит	26.09		26.09	
12	Иялек килеше	2	ГКК	Математика китабы. Бәхетле,	Исемнәрнең тартым белән		9 нчы күнегү 30 нчы бит	28.09		28.09	

				картайтты, шөрөп. Таш. кәтүк	төрлөнеше.						
13	М. Латифуллин “ Гатаның хатасы”	1	д\м сөйләм	Төш, шапшак, танымыйбыз, тынычлан, буяды, хәлгә төштем			3 нче күнегү 37 нче бит	2.10		2.10	
Мин зур ярдәмче 17 дәрес											
14	Билгесез үткән заман хикәя фигыль	1	ГКК	Ялтыратып тора. Мактау сүзе, аптырап, кинәт кулыннан тарта	Фигыль формаларын дөрес куллану	Фигыль формаларын сөйләмдә куллана белү куллану	2 нче күнегү 39 нчы бит	3.10		3.10	
15	Үзеңә ярдәм сорый белү формасы	1	ГКК			Өй хезмәте” темасы буенча диалоглар төзи белү	Өй хезмәте темасы буенча жөмлөләр төзөргә	5.10		5.10	
16	Абдулла Алишның биографиясе	1	ЛКФ	Шигырь, хикәя, эсәр, истәлек, туган ил, Ижат итә, Бөек Ватан сугышы, эсирлекк ә элгә, әйләнеп кайтмый	Кем булып эшли конструкциясе	А.Алишның биографиясен сөйли белү	6 нчы күнегү 45 нче бит	9.10		9.10	
17	Хәл фигыльнең 3 төр формасы	1	ГКФ	Уйлагач, башлагач. Тулгач,	-кач\ -кәч -гач\ -гәч аффикслары кушылып ясалган хәл фигыл формасы	Хәл фигыльнең 3 төр формасын Сөйләмдә куллану	7 нче күнегү 48 нче бит	10.10		10.10	
18	А. Алиш” Әни	1	ЛГКК	Вакыт, мактады,		Үзеңә ярдәм	10 нчы күнегү	12.10		12.10	

	ялга киткэч” хикэясендэге лексик-грамматик материал			кунак, аңладым күрше авыл, үкендем, аңа кадэр		сорый белү	51 нче бит				
19	Кереш сүзлэр	1	ГКК	Минемчэ, минем фикеремчэ, уйлавымча ,бөхеткэ каршы, кызганычка каршы, киресенчэ	Кереш сүзлэр	Кереш сүзлэрне файдаланып, үз карашыңны белдерэ белү	Таблицадагы сүзлэрне ятларга 53 нче бит	16.10		16.10	
20	Сыйфат дэрэ - жэлэре	1	ГКК	Төслэрне атау	Сыйфат дэрэжэлэре	Төрле дэрэжэдэге сыйфаларны сөйлөмдө куллана белү	8 нче күнегү 56 нчы бит	17.10		17.10	
21	Шарт фигыль	1	ГКФ	Килсэ-килмэсэ, йокласа- йокламаса	Шарт фигыль		Шарт фигыльлэр кулланып 4 жөмлө төзөргө	19.10		19.10	
22	Шарт фигыльнең зат-сан белән төрлөнеше	1	ГКК	Волейбол түгәрәге, сәбәп, тирлөп, сәламәт		Шарт фигыльнең зат- сан белән төрлөнеше	Шарт фигыльлэр кулланып хикя төзе.	23.10		23.10	
23	Ф. Яруллинның “ Әхмәт “ хикясе	1	ЛКФ				Х икядән фигыль лэрне табарга һәм заманнарын әйтергә	24.10		24.10	
24	“ Әхмәт” хикясен үзгәртеп язу	1	ЛГКК		м\ сөйләм		Образга бәя бирү	26.10		26.10	
25	“ Сөяк саплы пәке” ! кисәк “	1	ГКК	Алдында артында астында	Тартымлы исемнәрнең		Текст буенча хикя төзе	30.10		30.10	

	Сөяк саплы пәке”			каршысында янында	килеш белән төрләнеше, бәйлек сүзләр						
26	“ Сөяк саплы пәке” Беренче хикәясендәге лгм	1	ГКК	Шикелле. Шома, егыла, төшә, күренми, житез	Юл башы салкынайтып жибәрде көзге шикелле төзелмәләре		Сүзләргә ятларга	31.10		31.10	
27	“ Сөяк саплы пәке” икенче хикәясендәге лгм	1	ЛКК	Очы киңәш югалкан тимә сикергәли	Билгесез үткән заман хикәя фигыль		Хикәя буенча диалог төзергә.	2.11		2.11	
28	Сөяк саплы пәке” өченче хикәясендәге лгм	1	ЛКФ	Авызын чапылдатмады, авызга кап,сызгыра, кулын сузды	Хәзерге заман хикәя фигыльнең юклык формасы		Хәзерге заман фигылләрнең юклык формасын табарга.	13.11		13.11	
29	“Сөяк саплы пәке” әсәренә соңгы бүлгә	1	ЛКФ	Борчыла, бүләк итте ,яңгырады ,кычкырып елады, Бүлдерде, Мактау сүзе, ишетү,	Боерык фигыльнең 2 һәм 3 затта төрләнеше		Боерык фигылләрне табарга. 2 һәм 3 затта түрләндрергә	14.11		14.11	
30	“ Мин зур ярдәмче “ темасы буенча кабатлау	1	ЛКК ЛКФ д\м сөйләм			өйрәнелгән материалны тикшерү.		16.11		16.11	
Татарстан- мөстәкыйль дәүләт 14 дәрес											
31	“ Англия кунаклары” хикәясендә лексик- грамматик материал	1	ЛКФ	Көтелгән. Атна буге, тамашалар залы, танылган файдалы казылмалар, уку йорты	Туры сөйләм. Кереш сүзләр, соң бәйләкләр		13 нче күнегү 84 нче бит	20.11		20.11	

32	“ Англия кунаклары” тексты	2	сөйләм			Кунакларны каршылый, алар белән әңгәмә кора, озата белү	Диалог түзергә текст буенча	21.11		21.11	
33	“Татарстан-мүстәкыйль дәүләт” текстындагы лексик – грамматик материал	1	ЛКФ ГКК	Дәүләт. Мөстәкыйль , үз флагы,азатлык, хөрмәт итә. табигате бай, өмет. Бәйләнешкә керә	Татарстанның гимны төзелмәсе		Яна сүзләргә ятларга	23.11		23.11	
34	“Татарстан-мүстәкыйль дәүләт” текстындагы лексик – грамматик материал	2	ЛКФ ГКК	Дәүләт. Мөстәкыйль , үз флагы,азатлык, хөрмәт итә. табигате бай, өмет. Бәйләнешкә керә	Татарстанның гимны төзелмәсе		Татарстан гимнын сәнгатьле укырга	27.11		27.11	
35	Татарстан символикасы	1	д\м сөйләм	Дәүләт, милләт		Исемнең тартым белән төрләнеше	Текстка карата сорауларга жавап бирергә	28.11		28.11	
36	“Татарстан-мүстәкыйль дәүләт” темасы буенча сочинение .	2	М сөйләм				Иншаны язып бетерергә	30.11		30.11	
37	Исемнәрнең иялек, юнәлеш килеше	2	ГКК	Чаллыдан Казанга кадәр		Кайдан кая барганыңны әйтә белергә	Кайдан кая барганыңны әйтә белергә	4.12		4.12	
38	Казан- Татарстанның башкаласы	1	ГКФ	Азые-төлек Тимер юлы, югары уку өйрты,	Миллионнан артык төзелмәсе		Сүзләргә ятларга	5.12		5.12	

				шәһәрләрнең берсе							
39	“Татарстан-мөстәкыйль дәүләт” темасын кабатлау дәресе.	2	д\м сөйләм				Кунакларны каршылый, алар белән әңгәмә кора белү	7.12		7.12	
Әдәбият-сәнгать дөньясында 13 дәрес											
40	Әдәбият-сәнгать дөньясында	2	ЛКК	Танылган галим, яшьләр театры, чыгыш ясый, атаклы, сөңгы спектаклж куялар	Исем+исем. Сыйфат+ исем төзелмәләре	“ театрда” темасы буенча диалог төзергә	“ театрда” темасы буенча диалог төзергә	11.12		11.12	
41	Композитор Салих Сәйдәшев биографиясе	1	ГКК	Кызыксына, ижат иткән,сәләтле көй	Билгесез үткән заман хикәя фигыль	Сәйдәшев биографиясе сөйли белү	Композиторны ң биографиясен сөйли белергә	12.12		12.12	
42	С. Сәйдәшевның “ Яшь туристлар жыры”	1	ГКК ЛГКК	Мендек, шаян, юл, аш,сәяхәт. Учак ягып,түшәп	Сыйфат фигыльләр	Туган ил табигате, походта булу турында сөйли белү	5 нче күнегү 112 нче бит	14.12		14.12	
43	Татарстанның сәнгать вәкилләре	2	д\м сөйләм	Рәссам, шагыйрь		Рәссамнарны атый белү	6 нчы күнегү 114 нче бит.	18.12		18.12	
44	Мәктәптә чыршы бәйрәме	2	д\м сөйләм	Бизәлгән, кар кызы. тукталышы		Яңа ел бәйрәме белән котлый белү	4 нче күнегү 117 нче бит.	19.12		19.12	
45	Яңа ел бәйрәме белән!	2	д\м сөйләм	Котлыйм, сәламәтлек. уңышлар		Мәктәптәге яңа ел бәйрәме турында сөйли белү		21.12		21.12	
46	Әдәбият-	3	д\м			өйрәнелгән	Килешләрне	25.12		25.12	

	сөнгать дөньясында тема буенча кабатлау		сөйләм			материалны тикшерү.	кабатларга				
Иптәшен узеннән яхшы булсын 16 дәрес											
47	Тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнеше	1	ГКК	Танышлары, теләкләре		Тартым һәм килеш кушымчалары ялгану тәртибе	6 нчы күнегү 120 нче бит.	26.12		26.12	
48	Минем дустым	1	Игътибар лы, Ярдәмчел, дуслашты к, хөрмәт итәм,			Минем дустым темасы буенча инша язу	Минем дустым темасы буенча инша язарга	28.12		28.12	
49	“Наиләнең хаты” тексты	1	ЛГКК	Ачуы килде	Инфинитив+ тиеш төзелмәсе	Кызлар дуслыгы турында яңа хикәя төзү	4 нче күнегү 123 нче бит	11.01		11.01	
50	“Чын дуслар” хикәясендәге лексик- грамматик материал	1	ГКК	Аңа рәхәт булды, ашар, укучы өчен. Тын гына, дәшмәде	Кем өчен, нәрсә өчен төзелмәсе		7 нче күнегү 125 нче бит	15.01		15.01	
51	Билгеләү алмашлыклары	1	ГКФ	һәр	Һәркайсы, һәркем, һәрбер		Һәркайсы, һәркем, һәрбер сузәр белән жөмлә төзүгә	16.01		16.01	
52	Исемнәргә аффикслар ялгану тәртибе	1	ГКК	Ишегалды, шуа, чана	аффикслар ялгану тәртибе		3 нче күнегү 129 нчы бит	18.01		18.01	
53	“ Яңа чана” хикәясендәге лгм	1	д\м сөйләм	Карагыз эле,биреп тор эле, рәхәт,кулын	Тулы. Ким жөмлэләр, хэл фигыль, килеш		5 нче күнегү 130 нчы бит	22.01		22.01	

				селтәде, ватарсың, кызган а	кушымчалар						
54	Табибта	1	д\м сөйләм	Кай жирең авырта. Өйрәк даруы, ашказаны, тамак авырта		Табибка үз авыруың туында сөйли белү	Диалог тозергә “Табибта”	23.01		23.01	
55	Контроль эш	1	контроль			Контроль эш		25.01		25.01	
56	Хаталар өстендә эш	1						29.01		29.01	
57	“ Сашаның дуслары” хикәясендәге ЛГМ	1	ГКК	Әби өчен дару, зинһар ярдәм итегез, кан басымы	Фигыльнең теләк бедерү формасы, жыю саны, туры сөйләм, күрсәтү алмашлыктары.		3,4 күнегүләр, язма, 135 нче бит	30.01		30.01	
58- 59	“ Сашаның дуслары” хикәясен үзгәртеп язу	2	д\м сөйләм. м\сөйләм			Чын дуслыкка бәя бирү	11 нче күнегү 136 нчы бит	1.02 5.02		1.02 5.02	
60- 61	“ Кинога барганда” хикәясендәге ЛГМ	2	Сөт алырга кушты, эшчән, әдәпле. Аяктары жигә тими	Әзерлисе бар төзелмәсе, укуйсым бар төзелмәсе			5 нче күнегү 140 нчы бит 3 нче күнегү 141 нчы бит	6.02 8.02		6.02 8.02	
62	Контроль эш	1						12.02			
Туган көн – күнелле бәйрәм 16 дәрес											
63	Туган көн бәйрәме	2	д\м сөйләм			Туган көнгә чакыру кәгазе яза белү	5 нче күнегү 147 нче бит	13.02			

64	Кунак чакыру, сыйлау формалары	2	д\м сөйләм. М сөйләм	Кадерле. Гафу ит. Авыз ит, бер чынаяк чэй эч.		Табынга чакыра ,сыйлый белү	Диалог тозе. 7 нче күнегү 149 нчы бит	15.02 19.02		15.02 19.02	
65-66	“ Миңа кунак килде” темасы буенча хикәя язу	3	М \ сөйләм					20.02 22.02		20.02 22.02	
67	Шәүкәт Галиевның “ Кунаклар” шигыре	1	ЛГКК	Өлеш.һәкемгә, татарча ризык исемнәре	Кыстау формалары		5 нче күнегү 151 нче бит Сузләне ятларга	26.02		26.02	
68-69	Туган көн мазәкләре, уеннары	3	М \ сөйләм	Мазәк. Мендек. Буй, башваткыч, сикерә	Баз.таң	өйрәнгән лексик-грамматик материалны гамәлдә куллану.	12 нче күнегү 152 нче бит	27.02 1.03		27.02 1.03	
70	“ Туган көн – күнелле бәйрәм” темасы буенча кабатлау дәресе	2	д\м сөйләм м\сөйләм			өйрәнелгән материалны тикшерү.	Контроль эшкә эзерлек	5.03		5.03	
71	Контроль эш. №3 Тема: Безгә кунаклар килә	1	Контроль	Язма эш	Контроль эш.	Белемнәрне камилләштерү.		6.03		6.03	
72	Контроль эшкә анализ ясау. Хаталар өстендә эшләү	2	д\м сөйләм м\сөйләм				3 нче күнегү 149 нче бит сорауларга җавап бир	12.03		12.03	
Дүрт аяклы дусларыбыз 17 дәрес											
73	Этләрнең кыяфәте	1	ЛКК	Тәпиен бирә, йорт эте, ау	Шарт фигураль	Рәсем буенча сөйли белү	1 нче күнегү 156 нче бит.	13.03		13.03	

				эте,урам эте йолач,			Таблицаны тутырыгыз.				
74	“ Юлдаш – авыл эте” хикэядэге лексик- грамматик материал.	2	д\сөйлэм		Белэн, өчен, кебек бэйлеклэре, ия белэн хэбэр, өчен	Жөмлэдэн ия белэн хэбэрне таба белү	5 нче күнегү 157 нче бит (телдэн)	15.03		15.03	
75	Фигыльнең телэк белдерү формасы: язасым килә төзелмәсе	2	ГКК		Язасым килә- килми төзелмәсе	Үз теләгенне өйрәнелгән грамматик категория аша әйтә белү	3 нче күнегү 158 нче бит	19.03		19.03	
76	Т. Миннуллин “ Авыл эте Акбай” пьесасы (1 бүлек)	1	ЛКФ	Алдында Өстендә Астында, иркәли Тычкан тот Сөяк,күсе		Фигыльнең телэк белдерү формасы, исемгә килеш кушымчалары ялгану	Пьесадан фигыльнең телэк белдерү формасы булган жомлэлэр табарга	20.03		20.03	
77- 78	Шарт фигыль	2	ГКК		Шарт фигыль	Шарт фигыльне сөйләмдә куллана белү	7 нче күнегү 164 нче бит	22.03		22.03	
79	Т. Миннуллин “ Авыл эте Акбай” пьесасы (2 бүлек)	1	ЛКК	Үтиртэгә. Күтәрәп йөри, өлгерә, хәйлә кара-каршы. иртүк		Дүрт аяклы дусларыбызга карата мэхәббәт хисе, сак караш тәрбияләү.	7 нче күнегү 166 нче бит	2.04		2.04	
80- 81	Әбигә хат язу	2	ЛКК ЛГКК	Сәлам. Сагына, башлау, тәмамлау, хәл сорашу	Хикәя фигыльнең заман формалары	Хат яза белү	4 нче күнегү 167 нче бит. 7 нче күнегү	3.04 5.04		3.04 5.04	

							167 нче бит				
82	Этлэр сугыш вакытында	1	ЛКК ЛГКК	Кушамат, юк иткәннәр, хәбәр, кичкән, яралы, сугыш кыры	Билгесез үткән заман фигыльнең барлык, юклык формалары	Бөөк Ватан сугышы вакытында этләрнең батырлыгы турында сөйли белү	4 нче күнегү 168 нче бит	9.04		9.04	
83	“Дүрт аяклы дусларыбыз “ темасы буенча кабатлау дәресе	2	д\м сөйләм			Тема буенча хикәя төзи белү	6 нчы күнегү 169 нчы бит	10.04		10.04	
84	Контроль эш №4 Тема: Дүрт аяклы дусларыбыз	1	контроль	Язма эш	Контроль эш.	Белемнәрне камилләштерү.		12.04		12.04	
85	Хаталар өстендә эш	1	д\м сөйләм				6 нчы күнегү 171 нче бит(тәржемә итегез)	16.04		16.04	
Сәламәт тәндә - сәламәт акыл 11 дәрес											
86	“ Радикның бабасы” хикәясендәге лексик- грамматик материал	1	ЛКФ	Спорт белән шөгелләнә, саф һава, еш авырый, салкын тими, яланаяк, гомер буе	Туры сөйләм Хикәя фигыльнең заман формалары	Текстагы зарарлы гадәтләрне әйтә белү	5 нче күнегү 173 нче бит, 4 жөмлә төзөргә	17.04		17.04	
87	“ Радикның бабасы”	2	д\мсөйлә м	куркыныч	Инфинитив+ кирәк төзелмәсе	Сәламәт яшәү өчен киңәш бирә	9 нчы күнегү 174 нче бит	19.04		19.04	

	хикэясендэге сөйлэм үрнэклэре					белү					
88	“ Гата Камский”ның биографик белешмэсендэг е лексик- грамматик материал	2	ЛКК	Катнаша, искиткеч, гасыр, көрөшө,көрөшүч е	Инфинитив+ өйрөттө төзелмәсе		8 нче күнегү 177 нче бит.	23.04		23.04	
89	“ Гата Камский –атаклы шахматчы”	1	д\м сөйлэм	Уеннар.шахматч ы		Атаклы шахматчы Гата Камский турында сөйли белү	6 нчы күнегү 178 нче бит	24.04		24.04	
90	“ сәламәт тәндә-сәламәт акыл”темасы буенча кабатлау дәресе	1	д\м сөйлэм			Тема буенча текст төзи белү	6 нчы күнегү 182 нче бит	26.04		26.04	
91	диктант	1	м\сөйләм		диктант	мөстәкыль эш		30.04		30.04	
92	Бәйлек сүзләр	2	ГКК	Астында. Өстендө. Уртасында. Янында. Буенча. алдында	Бәйлек сүзләр	Бәйлек сүзләрне сөйләмдә куллану	6 нчы күнегү 183 нче бит	3.05		3.05	
93	А.Сабировның “ Фэндүс, илдүс, Фирдүснең урманга сәяхәте” хикәясе	1	ЛГКК	Алан, агач төбө,түгәрәк, табыш бүлешө. һич		Жәйге ял турында диалог төзи белү	10 нчы күнегү 185 нче бит	7.05		7.05	

Юлда йөрү кагыйдэләре 9 сәг.											
94	Юлда йөрү кагыйдэләре	2	ЛКК	Ашыгырга. Юл аркылы	Инфинитив+ кирәк, тиеш, ярый	Юлда йөрү кагыйдэләрен сөйли белү	4 нче күнегү 185 нче бит	8.05		8.05	
95	“настаның хатасы” хикәясе	1	ГКК	Сыбызгы, сызгырта	Шарт фигыль	Диалогик сөйләмгә чыгу	4 нче күнегү 186 нче бит	10.05		10.05	
96	“Олегның эте Бим” хикәясендәге лексик-грамматик материал	2	ГКК д\м сөйләм	Ишегалды. Ерак, шаян, наян. Якынлаша, иснәде, бау. Тарта, узып бара.		Монологик сөйләмгә чыгу	6 нчы күнегү 189 нче бит	14.05		14.05	
97-98	“Олегның эте Бим” хикәясе	2	ГКК д\м сөйләм			Хикәянең эчтәлегәнә нигезләнеп яңа хикәя язу	8 нче күнегү 190 нче бит	15.05 17.05		15.05 17.05	
99	Чәчәкле жәй, ямь жәй” темасы буенча кабатлау дәресе	1	ГКК д\м сөйләм		Инфинитив+ кирәк, тиеш, ярый	Чәчәкле жәй, ямь жәй” темасына нигезләнеп жәйге каникул турында сөйләү	2нче. 7 нче күнегү 190 нче бит	21.05		21.05	
100	Контроль эш	2	м\ сөйләм			Контроль эш		22.05		22.05	
Кабатлау дәресләре 9 сәг.											
101-	Татарстан-мөстәкыйль дәүләт	2	д\м сөйләм кабатлау дәресе		.	Татарстан республикасы турында үткән теманы искә төшерү һәм ныгыту	Казан турында сөйли белү	24.05		24.05	
102	Иптәшен узеңнән яхшы булсын	2	д\м сөйләм		Фигыльнең теләк бедерү формасы, жыю саны, туры	Иптәшен узеңнән яхшы булсын дигән	Иң якын иптәшен турында сөйли	28.05		28.05	

					сөйләм, күрсәтү алмашлыклары.	теманы искә төшерү һәм ныгыту	белергә				
103	Туган көн – күңелле бәйрәм	1	д\м сөйләм		Уыстау формалары	Туган көн – күңелле бәйрәм дигән теманы искә төшерү һәм ныгыту	Ничек туган көнөңне үткәрү турында сөйли бел	29.05		29.05	
104	Дүрт аяклы дусларыбыз		д\м сөйләм		Билгесез үткән заман фигыльнең барлык, юклык формалары	Дүрт аяклы дусларыбыз дигән теманы искә төшерү һәм ныгыту	Үзеңнең дүрт аяклы дустаның турында сөйлә	31.05		31.05	
105	Сәламәт тәндә - сәламәт акыл	2ч	д\м сөйләм		Туры сөйләм	Сәламәт тәндә - сәламәт акыл дигән теманы искә төшерү һәм ныгыту	Юлда йөрү кагыйдәсен кабатла.				

Барлығы 140 сәгать

ТАТАР ӘДӘБИЯТЫННАН 6 НЧЫ СЫЙНЫФНЫҢ РУС ТӨРКЕМЕ ӨЧЕН БЕЛЕМ БИРҮ ПРОГРАММАСЫ

2014-2015 нче уку елы

ТАТАР ӘДӘБИЯТЫННАН УКЫТУ ПРОГРАММАСЫ

Сыйныф: 6 нче сыйныф (рус төркеме)

Сәгатьләр саны:

Барлыгы: 70 сәг., атнага 2 сәг.

Планлаштыру “ Коммуникатив технология нигезендә рус телле балаларга татар теле һәм әдәбият укыту программа”сы (Төзүчеләре: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева) нигезендә төзелгән

Дәреслек: : Татар теле: рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 6 нчы сыйныфы өчен дәреслек(рус телендә сөйләшүче балалар өчен. Казан. “Мәгариф” нәшрияты. 2007

Автор: Р.З. Хәйдәрова, З.Р. Нәҗипова

Аңлатма язуы
Эш программасы статусы

1. “Мәгариф турында” РФ Законы.
2. “Мәгариф турында” ТР Законы (1997 ел, 2 июль. Үзгәрешләр – 2012 ел, 21 июнь).
3. “Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законы (2004 ел, 1 июль).
4. “2004-2013 нче елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләргә саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы Дәүләт программасы” (2004 ел, 11 октябрь).
5. Россия Федерациясенең 309-ФЗ номерлы Законы (2007 ел, 1 декабрь).
6. Татар теленнән гомуми белем бирүнең дәүләт стандарты. - ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы, Казан, 2008.
7. Рус телле балаларга татар телен һәм әдәбиятын коммуникатив технология нигезендә укыту программасы (1-11 нче сыйныфлар)/ Төзүчеләре: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева. – Казан: Тат.кит. нәшрияты, 2011.
8. Татар теле һәм әдәбияты дәреслекләре белән эшләү өчен методик киңәшләр, 2011-2012.
9. Түбән Мактама 1нче урта мәктәбенең “Эш программасы” турындагы нигезләмәсе, 28.03.2011.

10. Түбән Мактама 1нче урта мәктәбенң 2012-2013 нче уку елына уку планы (2012 ел, 27 август

Рус мәктәпләрендә укучы рус телле балаларга татар әдәбияты укутуның төп максатлары

Билгеле булганча, укутуның максаты жәмгыять тарафыннан куелган социаль заказ белән билгеләнә. Татарстан Республикасының белем бирү системасына куйган төп бурычы - ижади фикерләүче, инициативалы, ижтимагый тормышта актив катнашучы, белемле һәм ике дәүләт һәм чит телләрдә дә иркен сөйләшеп аралашучы билингваль (полилингваль) шәхес тәрбияләү. Рус телле балаларга татар теле укуту максаты киңкырлы һәм ул берничә аспекттан тора: танып белү, үстерү, тәрбия, белем бирү.

1. Танып белү максатының эчтәлегә

Татарстан Республикасында яшәүче һәр милләт кешесенә, үз халкы тарихыннан тыш, шушы төбәктә төп халык булып саналган татар халкы мәдәниятен, гореф-гадәтләрен, тарихи үткәнен, бүгенгесен, киләчәген белү зарур. Татар халкы белән кулга-кул тотынып яшәргә әзерләнүче һәр кеше бу халыкның бәйрәмнәрен, традицияләрен аңларга, хөрмәт итәргә, әдәбият-сәнгать вәкилләренң ижади казанышлары белән үзенң рухи үсешен баета алу мөмкинлегеннән файдаланырга тиеш. Программа эчтәлегә телгә өйрәтү процессын бала өчен “башка дөньяга тәрәзә ачу” (И.Л.Бим) булырлык һәм шуның аркылы аның үз яшәшен дә тулырак аңлавына ярдәм итәрлек итеп сайланды.

Татар исемнәрен, Татарстанның табигатен, жирлеген, топонимикасын дәрәс әйтә белергә өйрәтү, аларның семантикасы белән кызыксындыру, балалар фольклоры, татар халкы авыз ижаты, әдәбият-сәнгать вәкилләре белән беренчел таныштыру - **башлангыч этапта** танып белү максатының төп эчтәлеген тәшкил итә. **Урта звенода** Татарстанда яшәүче милләтләр, Татарстан символикасы, башкалабыз Казанның тарихы, бүгенге йөзе, Татарстанның территориясе, географик урыны, экономик бәйләнешләре, татар сәнгатенң төрле тармаклары буенча билгеле булган шәхесләр, Бөек Жңңүгә Татарстанның өлеше турында укучыларның татарча сөйли алулары төп максат итеп куелды.

2. Үстерү максатының эчтәлегә

Белем бирү максаты методика фәнендә бик озак еллар буе беренчел дәрәжәдәге максат итеп саналды. Ләкин дидактик максатларның башкаларын икенчел дәрәжәдә дип карау, киресенчә, белем бирү максатының тиешле дәрәжәдә тормышка ашырылмавына китерде. Шәхеснң белемле булуы, тәрбиялелек һәм аның фикерләү сәләте үсеше дәрәжәсеннән дә тора. Укуту процессында үстерү, тәрбия максатларын даими күзаллап эшләү - укутуның практик ягы уңышлылыгының алшарты (Л.С.Выготский). Бу хакыйкәтне балаларның белем алу эшчәнлегенңбарлык этапларында да истә тоту зарур.

Балаларның психик үсешен түбәндәге юнәлешләрдә үстерүгә аеруча игътибар таләп ителә:

- фикерләүне үстерү белән бәйле психик функцияләр: логик фикерләү, сәбәп-нәтижә бәйләнешләрен табу, индуктив, дидуктив фикерләү;
- хәтерне үстерү (ихтиярый, ихтиярсыз), игътибарлылыкны үстерү;
- аралаша белү сәләтен үстерү (аралашучанлык, хислелек, эмпатия хисләре);
- ихтияр көче, максатчанлык, активлык кебек сәләтләргә үстерү.

Программага сайланган эчтәлек нигезендә сөйләм эшчәнлегенң барлык төрләре буенча да эш оештырганда бу максатлар беренче планга куела.

3. Тәрбияви максатның эчтәлеге

Укучыларның тиешле дәрәжәдәге тәрбиялеләгеннән башка укыту процессын оештыру мөмкин түгел. Әлбәттә, укытучының шәхси сыйфатлары, укучы белән махсус оештырылган мөгамәләсә укыту-тәрбия процессында зур роль уйный. Ләкин, тәрбия процессы, беренче чиратта, укытуның эчтәлеге һәм методлары белән бәйле. Шуңа күрә программа эчтәлеген сайлаганда, материалның тәрбияви мөмкинлекләрен исәпкә алу - авторларның беренчел бурычы булды. Балаларның яшь үзгәрчәкләренә туры килгән, аларны кызыксындырган мораль проблемаларны үз эченә алган эчтәлек, беренчедән, укыту процессында тәрбияви функция башкарсә, икенчедән, турыдан-туры коммуникатив мотивация туу белән бәйле.

Уку эшчәнлеген мотивлаштыру юнәлешендә эшләүче галим А.К.Маркова фикеренчә, эчтәлегендә әхлакый проблемалар булган текстлар үзләре үк коммуникатив мотивациягә ия, шунлыктан аралашу ситуациясә булдыру әллә ни кыенлык тудырмый. Башка милләт вәкилләренң күңелен яулардай, аларда гуманизм әхлакый сыйфатларны тәрбияләрдәй татар әдәбияты өлгеләре белән таныштыру да шушы ук максатка буйсындырылды һәм сөйләшү-аралашуга алып чыгуга кулайрак булган әдәби әсәрләренң авторлары тәкъдим ителде. Программаның **ачык характерда** булырга тиешлеген исәпкә алып, әдәби әсәрләр үзләре күрсәтелмәдә, ә авторларны санап чыгу белән чикләнде.

Укучыларның кабул итү мөмкинлекләрен исәпкә алып, аралашу-сөйләшү проблемаларына туры килгән әдәби әсәрләрдән төрлө өзгәкләр сайлауны дәрәжәлек авторларына калдыру - методика фәнендә программага эчтәлек сайлауда монополиялектән котылуның бер юлы дип күрсәтелә.

4. Белем бирү максатының эчтәлеге

Укучыларның татар теле буенча лексик, грамматик күнекмәләре филологик белемнәр суммасы дәрәжәсендә генә калмыйча, ә сөйләм эшчәнлегенң барлык төрләрендә дә аралашуда кулланырлык дәрәжәгә житүе зарур. Ягъни, укучылар, нинди дә булса сүзнә, я грамматик категорияне тану, аеру, аңлау, тәржемә итү дәрәжәсендә генә түгел, аларны аралашу максатында мөстәкыйль кулланырлык дәрәжәдә өйрәнәргә тиешләр. Шул вакытта гына татар телен дөүләт теле буларак өйрәнү бурычы үтәлә.

Билгеле булганча, укытуның максаты жәмгыять тарафыннан куелган социаль заказ белән билгеләнә. Татарстан Республикасының белем бирү системасына куйган төп бурычы - ижади фикерләүче, инициативалы, ижтимагый тормышта актив катнашучы, белемле һәм ике дөүләт һәм чит телләрдә дә иркен сөйләшәп аралашучы билингваль (полилингваль) шәхес тәрбияләү.

Укыту-методик комплекты

1. Укучылар өчен

Дәрәжәлек: Татар теле: рус телендә урта гумуми белем бирүче мәктәпнң 6 нчы сыйныфы өчен дәрәжәлек(рус телендә сөйләшүче балалар өчен), Р.З. Хәйдарова, З.Р. Нәжипова. Казан. “Мәгариф” нәшрияты. 2007

2. Укытучы өчен

1. Дәреслек: Татар теле: рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 6 нчы сыйныфы өчен дәреслек(рус телендә сөйләшүче балалар өчен), Р.З. Хәйдәрова, З.Р. Нәжипова. Казан. “Мәгариф” нәшрияты. 2007
2. Программа “Коммуникатив технология нигезендә рус телле балаларга татар теле һәм әдәбият укыту программасы (1 — 11 нче сыйныфлар)- Р.З. Хәйдәрова, Р.Л.Малафеева. Яр Чаллы . 2007.
3. Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле һәм уку дәресләре оештыру өчен тематик план. 6 сыйныф. Укытучылар өчен методик кулланма Р.З. Хәйдәрова, Ә.Г. әхәтова, Яр Чаллы 2009.
4. Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле һәм уку дәресләре оештыру өчен тематик план. 6 сыйныф. Укытучылар өчен методик кулланма, Р.З. Хәйдәрова, Ә.Г. әхәтова, Яр Чаллы 2007.
5. Сборник ситуативных упражнений по татарскому языку для русскоязычных учащихся. Р.З. Хәйдәрова, Л.А. Гиниятуллина. Набережные Челны, 2004.

Эш программасы эчтәлегә

№ п/п	Темалар	Эш программа сындагы сәгать саны тел	Белем һәм күнекмәләр
1.	Яңа уку елы котлы булсын!	11	Китапның якин дус икәнен аңлата, китап укырга кинәш бирә белү. Каюм Насыйри турында кыскача мәгълүмат бирә белү. Китапханәгә язылу өчен, анкета тутыра белү, китапханәдән үзегә кирәкле китапны сорый белү. Уку-язу әсбапларына сак караш турында сөйләшү.
2.	Мин зур ярдәмче.	19	Нинди эшләр эшләргә яратканыңны, эшләргә теләгәнеңне, нәрсәләр эшләгәнеңне әйтә белү. Эшне эшләргә инандыра, ышандыра белү. Кереш сүзләрен кулланып, үз фикереңне раслый белү. Образларга бая бирә белү.
3.	Татарстан – мәстәкыйль дәүләт.	6	Татарстанда яшәүче милләتلәр, үзегнең милләтеңне, нинди телдә сөйләшүеңне әйтә белү. Татарстан табигате турында сөйли белү. Казан шәһәре турында мәгълүмат бирә белү.
4.	Әдәбият һәм сәнгать дөньясында	3	Татар сәнгать вәкилләрен әйтә белү. Язучыларның, шагыйрьләрнең, жырчыларның исемнәрен әйтә белү. театрда

			чакыра, караган спектаклең турында фикереңне әйтә белү.
5.	Иптәшен үзеңнән яхшырак булсын	10	“Дус нинди була?”, “Ни өчен дуслашалар? Дуслар бергә нишлиләр? Минем дустым – ул нинди? Проблемалары буенча сөйләшү. Укыган хикәянең эчтәлеген сөйләт белү.
6.	Туган көн – күңелле бәйрәм	4	Туган көнгә чакыру турында киңәшләр. Төрле рецептларны сөйлә белү. Кунакларны сыйлау, кыстау формалары.
7.	Дүрт аяклы дусларыбыз	7	Дүрт аяклы дусларыбызның токымнары, кыяфәтләре, гадәтләре турында сөйләшә белү. Дүрт аяклы дусларыбызның хужаларына карашы турында сөйләшү.
8.	Сәламәт тәндә - сәламәт акыл	8	Сәламәт булу өчен, нинди кагыйдәләр үтәргә кирәклеген сөйлә белү. Төрле спорт түгәрәкләренә йөрү турында сөйләшү.
9.	Юл йөрү кагыйдәләре	1	Юл йөрү кагыйдәләрен сөйлә белү
10	Йогаклау дәресе	1	
	Барлыгы	70	

Татар әдәбиятыннан календар-тематик план (6 нчы сыйныф)

№	Дәрес темасы	Сә- гать саны	Дәрес тибы	Үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр	Контроль төре	Өй эше	ба Үткәру вакыты 6б			
							план	факт	план	факт
Яна уку елы котлы булсын! 11 сәг										
1	Ж.Тәржемановның «Якын дус» шигыре белән танышу	1	ЛКК	«Минем яраткан китабым» хикәя төзеп сөйли белү	Хикәя төзү	Шигырьне сәнгатьле укырга	5.09		5.09	
2	Китапка ничә яшь? тексти	1	Д.С.Ү.	Дәрестә алган белемнәрне гамәлдә һәм көндәлек тормышта куллану	Инд.фронталь сорау	Текстның эчтәлеген сөйли белергә	8.09		8.09	
3-4	К.Насыйри – зур галим	2	д/м.с	К.Насыйри ижаты турында мәгълүматны истә калдыру.	Презентация :”Каюм Насыйри – зур галим”	Текстны сәнгатьле укырга Галим турында сөйли белергә	12.09 15.09		12.09 15.09	

5	Китапханədə. Шəһәр китапханəлəре	1	ЛКК	Укылган текстның эчтəлегенə нигезлənеп, кирəкле мəгълүматны житкерə алу	Инд.фронталь сорау	Диалог тəзергə “ Китапханəдə” диган темага	19.09		19.09	
6	Кəндəлек хужаларының кəндəлеккə карашы	1	ЛКК	Ижади һəм мəстəкыйль фикерли алу мəмкинлегə үсү, фикерлəрне дəлилли белү	Вакыт берəмлеклəрен сөйлəмдə куллана белү	Яңа хикəя тəзергə	22.09		22.09	
7	Г.Зəйнəшева "Бер атнада ничə кəн"шигыре белən танышу	1	ЛКФ	Дəрестə алган белемнəрне гамəлдə һəм кəндəлек тормышта куллану	Шигырьне ятган сөйлəү	Шигырьне ятларга	26.09		26.09	
8	М.Латифуллин "Гатаның хатасы" (əкият-пьеса), I бүлек	1	ЛКК	Укылган текстның эчтəлегенə нигезлənеп, кирəкле мəгълүматны житкерə алу	Сорауларга жавап	Əкият -пьсаны сəнгатьле укырга,эчтəлеген сөйли белергə	29.09		29.09	
9	"Гатаның хатасы" əкият -пьесасының II бүлегə	1	ЛКК	Сəнгатьле уку Текст белən эшлəргə өйрəтү эчтəлекне сөйли белү	əсəрне сəхнəлəштерү	Рольлəргə бүлөп уку	3.10		3.10	
10	əкият-пьеса “ Гатаныж хатасы”	1			, уку-язу əсбапларының тотылышына бəя бирə белү					
11	«Яңа уку елы котлы булсын!» темасы буенча кабатлау дəресə	1	Кабатлау, ныгыту дəресə	Кроссворд тəзү	Өйрəнелгəн лексика буенча тест үткəрү		13.10		13.10	
Мин – зур ярдəмчə 19 сəг										
12-13	Мин – зур ярдəмчə "Алсу" хикəясə белən танышу	2	ЛКК	Укылган текстның эчтəлегенə нигезлənеп, кирəкле мəгълүматны	Хикəянең эчтəлеген сөйли белү.	"Алсу" хикəясен сəнгатьле укырга,эчтəлеген	17.10 20.10		17.10 20.10	

				житкерә алу	"Тәрбияле кыз"ның характер сыйфатларын сурәтләү	сөйли белергә				
14	А.Алишның биографиясе белән танышу	1	ЛКФ	А.Алишның тормыш юлы, ижаты турында мәгълүматны истә калдыру.	А.Алишның тормыш юлы турында презентация карау һәм биремнәрен үтәү.	А.Алишның биографиясен сөйли белергә	24.10		24.10	
15	А.Алишның «Әни ялга киткәч» хикәясе.	1	Д.С.Ү.	«Әни ялга киткәч» хикәясенә пьеса язу Кечкенә хикәя төзеп сөйләү	Текст буенча сорауларга җавап бирү	хикәяне сәнгатьле укырга, эчтәлеген сөйли белергә	27.10		27.10	
16	Ф.Яруллин «Әхмәт» хикәясе	1	д/м.с	Эчтәлекне аңлау.	Ф.Яруллинның тормыш юлы, ижаты буенча видеофильм карау	хикәяне сәнгатьле укырга	31.10		31.10	
17	Әхмәткә бәя бирү	1	ЛКК	Мөстәкыйль фикерләү сәләтләрен үстерү.	образга бәя бирә белү		3.11		3.11	
18	Ф.Яруллин «Әхмәт» хикәясен үзгәртеп язу.	1	ЛКФ	Ижади һәм мөстәкыйль фикерли алу мөмкинлеге үсү, фикерләрне дәлилли белү	Үзен язган хикәянең эчтәлеген сөйләү, сәхнәләштерү	Өйдә язып бетерергә	14.11		14.11	
19.	Д. Аппакованың биографиясе белән танышу.	1	ГКК	Диалогка чыгу. Укылган текстның эчтәлегенә нигезләнеп, кирәкле мәгълүматны житкерә алу	Презентация : Д. Аппакова ижаты.	Д. Аппакованың биографиясен сөйли белергә	17.11		17.11	
20	Д. Аппакова «Сөякле	1	ЛКК	Татар телендә текст	текст буенча	1 нче кисәкнең	21.11		21.11	

	саплы пәке» хикәясендәге лексик- грамматик материалны үзләштерү.			буенча сөйләмгә чыгу	әңгәмәгә чыгу	эчтәлеген сөйли белергә				
21- 22	Д. Аппакова «Беренче хикәя»сен уку.	2	ЛКФ	Эчтәлекне аңлау.	Диалогка чыгу	Эчтәлеген аңлап сөйли белергә	24.11 28.11		24.11 28.11	
23- 24	Д. Аппакова «Икенче хикәя»сен уку.	2	Д.С.Ү.	Эчтәлекне сөйли белү	Монологик сөйләмгә чыгу	Рөстәмгә бәя бирергә Эчтәлеген аңлап сөйли белергә	1.12 5.12		1.12 5.12	
25	Ш.Галиев. "Авторучка тапкан малай"	1	ЛКК	Укылган текстның эчтәлегенә нигезләнеп, кирәкле мәгълүматны житкерә алу	Шигырьне сәнгатьле укый белү	Шигырьне сәнгатьле укырга	8.12		8.12	
26- 27	Д. Аппакова «Өченче хикәя»сен уку. һәм фикер алышу.	2	д/м.с	Эчтәлекне сөйли белү.	Укучыларның фикерләрен тыңлау.	Эчтәлеген аңлап сөйли белергә Балаларга бәя бирергә	12.12 15.12		12.12 15.12	
28- 29	Д. Аппакова «Соңгы хикәя» сен уку.	2	ЛКК	Эчтәлекне сөйләү	Нәтижәләр ясау, диалогка һәм монологка чыгу.	Эчтәлеген аңлап сөйли белергә Сорауга җавап бирегез “ Ни өчен этисе пәкене Рөстәмгә бирде”	19.12 22.12		19.12 22.12	
30	Мин зур ярдәмче” темасын кабатлау	1	кабатлау				26.12		26.12	
Татарстан - мөстәкыйль дәүләт 6 сәг.										
31- 32	Татарстан - мөстәкыйль дәүләт «Англия кунаклары» тексты	2	ЛКФ ЛКК	Татарстан турында мәгълүматны истә калдыру, тормышта куллану	Текстның эчтәлеген сөйли белү. Әсәрнең проблемасына	Эчтәлеген аңлап сөйли белергә	29.12 12.01		29.12 12.01	

	белән танышу.			Коммуникатив максатларны аңлап, диалогик аралашуда катнаша һәм үз фикерләренә эзлекле итеп белдерә алу.	бәя бирү					
33	"Татарстан халкының бәйрәм көне" тексты белән танышу.	1	ЛКК	Укылган текстның эчтәлегенә нигезләнеп, кирәкле мәгълүматны житкерә алу	Татарстан халкының бәйрәм көне турында сөйли белү	Эчтәлеген аңлап сөйли белергә	16.01		16.01	
34	«Татарстан - мөстәкыйль дәүләт», «Мин яратам сине Татарстан» шигыре белән эш.	1	ГКК	Татарстан турында диалог төзү, шигырьне ятлау.	Казан турында слайдлар карау, фонограмма тыңлау	Шигырьне сәнгатьле укырга	19.01		19.01	
35	Татарстанның беренче Президенты текстын уку.	1	ЛКК	Текстың эчтәлеген сөйли белү	М.Ш.Шәймиев турында презентация төзү	М. Шәймиев турында сөйли белергә	23.01		23.01	
36	«Казан - Татарстанның башкаласы» текстын уку, сөйләшү.	1	ЛКФ	Казанның истәлекле урыннары турында сөйләү	Казан турында презентация карау, татарстан турында белемнәрне арттыру.	Казан шәһәре турында сөйли белергә	26.01		26.01	
Әдәбият һәм сәнгать дөньясында 3 сәг.										
37.	Әдәбият һәм сәнгать дөньясында Галиәсгар Камал исемендәге Татар Академия театры	1	ГКК	Укылган текстның эчтәлегенә нигезләнеп, кирәкле мәгълүматны житкерә алу	Караган спектакль турында фикер алышу, артистлар чыгышына бәя	Галиәсгар Камал исемендәге Татар Академия театры Турында сөйли белергә	30.01		30.01	

					бирү					
38	Композитор С. Сәйдәшев, «Яшь туристлар жыры» белән танышу. МТК. С.Сәйдәшев исемендәге музыка училище.	1	ЛКК	Коммуникатив максатларны аңлап, диалогик аралашуда катнаша һәм үз фикерләренә эзлекле итеп белдерә алу	С.Сәйдәшев турында презентация, музыка сәнгате турында белемнәрне арттыру.	Шигырьне ятларга	2.02		2.02	
39	М.Жәлил "Суык бабай" шигыре	1	ЛКФ	Сәнгатьле сөйләм күнекмәләре булдыру.	"Суык бабай" шигырен яттан сөйләү	Шигырьне сәнгатьле укырга М. Жәлил турында сөйли белергә	6.02		6.02	
Иптәшен үзеннән яхшырак булсын 10 сәг.										
40	Иптәшен үзеннән яхшырак булсын Г.Нуруллина Мәхмудованың "Чын дуслар" хикәясе	1	д/м.с	Хикәяне аңлап уку	Текстның эчтәлеген сөйли белү. Әсәрнең проблемасына бая бирү	Текстны укырга һәм тәржемә итәргә	9.02		9.02	
41	Табибта. Шәһәрәбез шифаханәләре	1	ЛКК	Ижади һәм мөстәкыйль фикерли алу мөмкинлеген үсү, фикерләренә дәлил белү	Табибка үз авыруың турында сөйли белү	Диалог төзәргә. Әлмәт шифаханәләре.	13.02		13.02	
42	Г.Нуруллина Мәхмудованың "Чын дуслар" хикәясе	1	ЛКФ	Сәнгатьле сөйләм күнекмәләре булдыру	Сәнгатьле уку күнекмәләре булдыру.	Эчтәлеген аңлап сөйли белергә	16.02		16.02	
43	«Найләнен хаты» текстын уку.	1	ЛКК	Хикәяне аңлап уку һәм Наиләнен иптәшенә бая бирү	Чын дуслыкка бая бирергә өйрәнү	Текстка сораулар әзерләп килергә	20.02		20.02	
44	Минем дустым	1	ЛКК д/м сөйләм	Диалоглар төзү.	Таблица кулланып дус турында сөйләү	Үзенң дустан сөйлә	23.02		23.02	

45	Р.Ишморатованың «Яңа чана» хикәясен уку.	1	ЛКК	Хикәя буенча план төзү Хикәянең эчтәлеген сөйләү.	Слайдлар белән эш, үзара тату, дус булырга өндәү.	Рәйләгә бәя бирергә. Хикәянең эчтәлеген сөйләргә.	27.02		27.02	
46	«Сашаның дуслары» хикәясе буенча фикер алышу.	1	ГКК	Хикәя буенча план төзү Хикәянең эчтәлеген сөйләү	Хикәя эчтәлеген буенча монологик сөйләмгә чыгу	Хикәянең эчтәлеген сөйләргә. “ Ничен текст шулай дип атала?”	2.03		2.03	
47	Госман Бакир "Кинога барганда" хикәясе (1бүл.)	1	ЛКК	Коммуникатив максатларны аңлап, диалогик аралашуда катнаша һәм үз фикерләренә эзлекле итеп белдерә алу	Хикәяне сәнгатьле уку	Хикәяне сәнгатьле укырга һәм эчтәлеген сөйли белергә	6.03		6.03	
48	"Кинога барганда" хикәясе (2 – 3 бүл.)	1	ЛКФ	Сәнгатьле итеп уку. Текстның эчтәлеген сөйләү.	әсәр буенча сорауларга җавап бирү	Хикәяне сәнгатьле укырга һәм эчтәлеген сөйли белергә	9.03		9.03	
49	Иптәшен үзеннән яхшырак булсын” циклын кабатлау	1	кабатлау	Дәрестә алган белемнәрне гамәлдә һәм көндәлек тормышта куллану	Тест чишү		13.03		13.03	
Туган көн – күңелле бәйрәм 4 сәг.										
50	Туган көн – күңелле бәйрәм «Туган көн» жыры Туган көн уеннары өйрәнү	1	ЛКК	Жырның сүзләрен яттан белү; Туган көн жырлары табу.	Татар телен өйрәнүгә мөһабәт уяту.	Үзенең туган көненең ничек үткәрү турында хикәя төзе	16.03		16.03	
51	Шагыйрь Шәүкәт Галиев биографиясе	1	д/м.с	Укылган текстның эчтәлегенә нигезләнеп, кирәкле мәгълүматны җиткерә алу	Ш.Галиев ижаты буенча в/ф карау	Шагыйрь Шәүкәт Галиев нең биографиясен сөйли белергә	20.03		20.03	
52	Ш. Галиев	1	ЛКК	Ш.Галиевнең ижаты	Шигырьне	Ш. Галиев	23.03		23.03	

	«Кунактар» Ш. Галиевнең ижаты буенча йомгаклау дәресе			турында сөйләшү Шигырьне яттан сөйләү	яттан сөйләү; табын эзерләү, кунактарны каршы алу, сыйлау турында сөйләү	«Кунактар» ятларга				
53	Туган көн мәзәкләре	1	ЛКФ	Туган көн белән татарча котлый белү.	Үз дустаның булган мөнәсәбәт, аның үзгә яктары, уңганлыгы, яхшылыгы һ.б. турында әңгәмә, туган көн белән дустаныңны котлау	1 нче күнегү 153 нче бит. 11 нче күнегү 155 нче бит	3.04		3.04	
Дүрт аяклы дусларыбыз 7 сәг.										
54- 55	Дүрт аяклы дусларыбыз "Юлдаш - авыл эте" хикәясе Юлдаш – авыл эте» хикәясе буенча сөйләшү.	2	ГКК м\ сойләм	Хикәя буенча план төзү. План буенча эчтәлекне сөйләү	Дүрт аяклы дусларыбызга карата мәрхәмәт хисе тудыру.	Хикәяне сәнгатьле укырга һәм эчтәлеген сөйли белергә. Тәржемә итәргә	6.04 10.04		6.04 10.04	
56	Т.Миңнуллинның «Авил эте Акбай» пьесасы (I бүлек) уку.	1	ЛКФ	Сәнгатьле уку, рольләрне ятлау	Т.Миңнуллин ижаты буенча в/фильм карау	Сәнгатьле укырга, рольләрне ятлау	13.04		13.04	
57	Т.Миңнуллинның «Авил эте Акбай» пьесасы (II бүлек) уку һәм анализлау.	1	Д.С.Ү.	Тәржемә итү; Сәхнәләштерү	Пьесаны карау, фикер алышу.	Сәнгатьле укырга, рольләрне ятлау	17.04		17.04	
58	Этләр сугыш	1	ЛКК	Укылган текстның	Бөек ватан	6 нчы күнегү 169	20.04		20.04	

	вакытында			эчтәлегенә нигезләнеп, кирәкле мәгълүматны житкерә алу	сугышы вакытында этләрнең батырлыгы турында сөйли белү	нчы бит				
59.	Р.Вәлиеваның тормыш юлы, ижаты. «Рәхмәт безнең Акбайга» шигырен уку.	1	д/м.с	Шигырьне сәнгатьле итеп уку. Шигырьне ятлау.	Этләр турында презентация, үзеңнең этең турында сөйләү, аның үзенчәлекле якларын күрсәтү.	Шигырьне сәнгатьле Укырга, ошаса ятлагыз	24.04		24.04	
60	Дүрт аяклы дусларыбыз циклын кабатлау.	1	ЛКК	Дәрестә алган белемнәрне гамәлдә һәм көндәлек тормышта куллану	Инд.фронталь сорау		27.04		27.04	
Сәламәт тәндә – сәламәт акыл 8 сәг.										
61	Сәламәт тәндә – сәламәт акыл «Радикның бабасы» хикәясе белән танышу.	1	ЛКФ	Хикәяне тәржемә итү; Хикәянең эчтәлеген сөйләү	әсәр буенча сорауларга җавап бирү	2 нче күнегү 172 нче бит план буенча сөйләргә	1.05		1.05	
62	"Радикның бабасы" хикәясендәге сөйләм үрнәкләре	1	ЛКК	Инфинитив+кирәк төзелмәсен сөйләмдә куллана белү. Киңәш бирү формалары.	Сәламәт яшәү өчен киңәш бирә белү	Эчтәлеген сөйли белергә	4.05		4.05	
63-64	«Гата Камский – атаклы шахматчы» текстны белән эш.	2	ЛКК	"Г.Камский - атаклы шахматчы" текстын тәржемә итәргә; Г.Камский турында	Шахматлар турында белемнәрне арттыру, текст	Текстны тәржемә итәргә Эчтәлеген сөйли белергә	8.05 11.05		8.05 11.05	

				сөйлэргэ.	буенча фикер алышу.					
65	Мөхөммэт Садри "Мин балыкчы" шигыре	1	ГКК	Сэнгатыле уку күнекмэлэрен үстерү.	Шигырьне сэнгатыле уку, яттан сөйли белү	Шигырьне сэнгатыле укырга, ошаса ятлагыз	13.05		13.05	
66	Спорт төрлөре турында фикер алышу.	1	ЛКК	Ижади һәм мөстәкыйль фикерли алу мөмкинлеге үсү, фикерлэрне дәлилли белү	Инд.фронталь сорау	Иң яраткан спорт төре турында сөйлә	13.05		13.05	
67-68	А.Сабилов «Фэндүс, Илдар һәм Фирдүснөң урманга сәяхәте» хикәясе	2	ЛКФ	Хикәяне тәржемә итү, Хикәя турында сөйләү	Проблемалар буенча сөйләшә белү.	Текстны тәржемә итәргә Эчтәлеген сөйли белергә	18.05 22.05		18.05 22.05	
Юл йөрү кагыйдэләре 1 сәг										
69	Юл йөрү кагыйдэләре	1	Д.С.Ү.	Алган белемнәрне кулланып, диалоглар төзи белү.	Инд.фронталь сорау	Юл кагыйдэләрен сөйли белергә	25.05		25.05	
Үткәннәрне кабатлау дәресе 1 сәг.										
70	Үткәннәрне кабатлау дәресе.	1	ЛКК	Дәрестә алган белемнәрне гамәлдә һәм көндәлек тормышта куллану	Инд.фронталь сорау		29.05		29.05	

ТАТАР ТЕЛЕННӘН 7 НЧЕ СЫЙНЫФЛАР ӨЧЕН БЕЛЕМ БИРҮ ПРОГРАММАСЫ

2014-2015 нче уку елы

ТАТАР ТЕЛЕННӘН

УКУТУ ПРОГРАММАСЫ

Сыйныф: 7 сыйныфы (рус төркеме)

Сәгатьләр саны:

Барлыгы: 105 сәг., атнага 3 сәг.

Планлаштыру Рус телле балаларга татар телен һәм әдәбиятын коммуникатив технология нигезендә уку программасы (1-11 нче сыйныфлар) / Төзүчеләре: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева. – Казан: Тат.кит. нәшрияты, 2011. нигезендә төзелгән

№	Сыйныф Барлыгы: 105 сэгать	Сэгатьләр бүленеше		
		Контроль эш	Мөстәкыйль эш	Ижади эш
1	7нче сыйныф	9	2	3

Дәреслек: Татар теле: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 7 нче сыйныфы өчен дәреслек/ рус телендә сөйләшүче балалар өчен. – Казан: Мәгариф, 2007. – 191 б.

Авторлар: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева

Өстәмә әдәбият:

1. Ф.С. Сафиуллина, К. Фәтхуллова. Рус телендә сөйләшүче балалар өчен биремнәр, күнегүләр. – Казан: Мәгариф. – 2009. – 56 б.

2. Р.З.Хәйдәрова. Телне эзлекле өйрәтү // Мәгариф № 4, 2006. – 30 – 32 б.

3. Рус телендә сөйләшүче балаларга татар телен укыту программалары” (Ф.С.Сафиуллина, К.С.Фәтхуллова. Казан. “Мәгариф” нәшрияты. - 2003).

4. Рус мәктәпләрендәге рус төркеме укучыларына татар теленнән гомуми белем бирүнең дәүләт стандарты.

АңЛАТМА ЯЗУЫ

Эш программасы статусы

1. “Мәгариф турында” РФ Законы.

2. “Мәгариф турында” ТР Законы (1997 ел, 2 июль. Үзгәрешләр – 2012 ел, 21 июнь).

3. “Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законы (2004 ел, 1 июль).
4. “2004-2013 нче елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы Дәүләт программасы” (2004 ел, 11 октябрь).
5. Россия Федерациясенең 309-ФЗ номерлы Законы (2007 ел, 1 декабрь).
6. Татар теленнән гомуми белем бирүнең дәүләт стандарты. - ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы, Казан, 2008.
7. Рус телле балаларга татар телен һәм әдәбиятын коммуникатив технология нигезендә укыту программасы (1-11 нче сыйныфлар) / Төзүчеләре: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева. – Казан: Тат.кит. нәшрияты, 2011.
8. Татар теле һәм әдәбияты дәреслекләре белән эшләү өчен методик киңәшләр, 2011-2012.
9. Түбән Мактама 1нче урта мәктәбенең “Эш программасы” турындагы нигезләмәсе, 28.03.2011.
10. Түбән Мактама 1нче урта мәктәбенең 2012-2013 нче уку елына укыту программасы (2012 ел, 27 август).

Рус мәктәбенең 7 нче сыйныфы рус төркемнәрендә татар теле укытуның

Төп максатлары:

1. Укучыларның гомуми белем мәктәбендә үзләштергән белемнәрен һәм сөйләм күнекмәләрен камилләштерү һәм тирәнәйтү.
2. Татар телен халыкның рухи, әхлакый, мәдәни хазинәсе буларак аңларга ирешү.

Төп бурычлар:

1. Тел күренешләрен танып белергә, чагыштырырга, гомумиләштерергә күнектерү.

2. Алган белемнәрне җанлы аралашу шартларында кулланырга өйрәтү.
3. Укучыларның орфографик, пунктицион грамоталылык дәрәжәсен камилләштерү.

Укучыларның белем, осталык һәм күнекмәләренә таләпләр:

1. Татар теленең һәм әдәбиятының дөньякүләм тоткан урыны турында мәгълүмат бирү;
2. Татар һәм рус телләрендәге аерым грамматик категорияләренң тәңгәл килү-килмәвен белү;
3. Татар теленең орфоэпик, орфографик, лексик, грамматик, пунктицион нормаларын белү һәм, аларга нигезләнеп, телдән яки язма сөйләм күнекмәләрен булдыру;
4. Аралашу ситуацияләренә бәйле лексик берәмлекләренә, аларның синонимнарын һәм антонимнарын төгәл һәм урынлы куллана белү;
5. Татар теленең фразеологик берәмлекләрен танып һәм сөйләмдә куллана белү;
6. Гади һәм кушма җөмлеләренң төрен белү;
7. Татар җөмләсендә сөйләм яңалыгының хәбәр алдында урнашуын белеп, оештыру осталыгына ия булу;
8. Татар һәм рус телләре арасындагы тарихи, мәдәни бәйләнешләр турында белү;
9. Төрле чыгаганаклардан (фәнни-популяр текстлар, массакүләм мәгълүмат чаралары, интернет һ.б.) файдаланып, кирәкле мәгълүматны таба һәм башкаларга телдән яки язмага җиткерә алу;
10. Мәдәниара аралашу ситуацияләрендә әңгәмә коры алу;
11. Тиешле (3000 - 3500 сүз) күләмдә татар сүзләрен яттан белеп, аларны телдән һәм язма сөйләмдә дөрес куллана белү.

Сәгатъләр бүленеше

Сәгать саны: атнага – 3 сәгать (елына – 105 сәгать)

Шулар арасында: мөстәкыйль эш – 2 сәгать; контроль эш – 9 сәгать; ижади эш - 3 сәгать.

Эш программасының эчтәлегә

Коммуникатив максат	Якынча сөйләм үрнәкләре	Сүзләр һәм сүзтезмәләр
Яхшы уку жинелме? (20 сәг.)		
Яңа уку елындагы яңалыклар, классташларыңның ничек укуы, нинди билгеләр алу, өй эшен ничек эшләү, дәрестә ничек катнашу турында сөйләшү. Уку-язу әсбапларын тәртиптә тоту турында сөйләшү. Яхшы уку серләре турында сөйләшү. Яхшы уку өчен нинди холык сыйфатлары кирәклегә турында сөйләшү.	Быел безнең сыйныф житәкчесе яңа. <...> Безгә яңа фәннәр керә. <...> Самат китапны саклап тотмый, теләсә кая ыргыта. <...> Яхшы уку өчен көн дә дәрес әзерләргә кирәк, <...> Яхшы уку өчен тырыш, игътибарлы булырга кирәк. <...>	Сыйныф житәкчесе, фән, имтихан, тикшерә, аеруча, исциткеч, ярыйсы, тутыра, уртача, фән, уку әсбаплары, пышылдый, тырыша, көзгә, онытырга, күчерергә, игътибарлы булырга, чирек азагы, үз сүзендә торучан, белем, надан, эшмәкәр.
Мин һәм минем яшәтәшләрем (10 сәг.)		
Яшәтәшләрелнең тышкы кыяфәтен, характер сыйфатларын әйтә белү.	Минем дуслым озын буйлы, <...> Мин дискотекага кызыл күлмәк киям. Кызыл	Ябык, таза, киң жилкәле, кыска буйлы, бөдрә, жирән, тупас, оялчан, киң күңелле, усал, булдыклы, житез, заманча, каеш, өр-яңа, игътибар үзеге, аксыл-көрән, тынычлык, универсаль, алдакчы, алдашты, ялганчы,

Матур киенү серләре турында сөйләшү. Алдашу– иң яман гадәт, хатаңны тану – батырлык икәне турында сөйләшү.	төс Алдашсаң, үзең кыен хәлдә каласың. Бер алддашсаң, сиңа ышанмыйларҮз хатаңны тану, гафу үтенү өчен ихтыяр көче кирәк.	кызарды, кайгы, тынычландырды, үкенде, оялды, гафу үтенде, начарлык, сукыр, нур, жиңелде, жиңде, бата, коткарды, ихтыяр көче.
Безнең ял (15 сәг.)		
Үз фикереңне белдерә белү. Буш вакыт – ул нинди вакыт, аны ничек файдаланырга? Буш вакытны файдалы, файдасыз үткәрү Яраткан шөгыләң турында сөйли белү. Кәрәзле телефон, ноутбук, МРЗ-плеерларны куллану, компьютерга бәйлелек турында сөйләшү.	Мин бу фикер белән риза. Мин дә шулай уйлыйм. <...> Буш вакыт – ул <...> Минем буш вакытым аз, чөнки Әгәр буш вакыт булса, <...> Минем яраткан шөгыләм - <...> Кәрәзле телефоннан күп сөйләшү сәламәтлеккә зыянлы. <...>	Риза (түгел), фикерем башка, файдалы(сыз), файдаланырга, теләгәнчә, ирекле, кайберәүләр, көнөзын, төкерә, сыра, бушка гомер үткәрә, тик йөрү, кул чабу, тамаша, шөгыль, тапшырулар, кәрәзле телефон, зыян, беррәттән, бәйлелек, акча туздыру, житди, мавыгу.
Өлкәннәр һәм без (10 сәг.)		
Өлкәннәр һәм кечкенәләрнең гаиләдә үзара мөнәсәбәте турында сөйләшү. Өлкәннәргә үзенң кая барырга, нишләргә теләгәннең әйтә белү, өлкәннәрдән рөхсәт сорый белү.	Кечкенәләр үзләренчә яшәргә тели, ә өлкәннәр моңа риза түгел . <...> Әни, миңа дискотекага барырга рөхсәт ит әле.	Үзләренчә, өлкәннәр, кечкенәләр, мөнәсәбәт, ялгышу, хаклы, һәркем, кыланыш, рәнжи, ояла, модада түгел, шәфкать, борчу, борчыла, хөрмәт итү.

Дусларыңа үз-үзеңне әдәпле тоту буенча киңәш бирә белү.	Өлкәннәрне хөрмәт итәргә кирәк. <...> Әниләрне борчырга ярамый. <...>	
Дүрт аяклы дусларыбыз (10 сәг.)		
Дүрт аяклы дусларыбызга карата мәрхәмәтлелек турында сөйләшү. Бөек Ватан сугышында этләрнең батырлыклары турында сөйли белү.	Дүрт аяклы дустым сагына белә, Дүрт аяклы дусларга мәрхәмәтле булырга кирәк, чөнки Этләр яхшы элементче булганнар, басуларны миналардан чистартканнар. <...>	Тугры, таний, Бөек Ватан сугышы, батырлык, элементче, хәбәр, яралы, алып чыга.
Әдәбият – сәнгать дөньясында (20 сәг.)		
Татар җырчылары, компози- торлары турында сөйли белү. Татар сәнгать тарихына кергән һәм бүгенге көндә иҗат итүче сәнгать эшлекләре турында кыскача белешмә бирә белү. Татар рәссамнары, сәнгать эшлекләре турында сөйли белү.	С.Сәйдәшев татар халкының беренче композиторы. <...> С. Садыкова – танылган композитор. <...> Илһам Шакиров, Әлфия Афзалова татар халкының яраткан җырчылары. <...> Харис Якупов – портрет һәм пейзажлар остасы. <...> Ирек Мөхәммәдев – бөтен дөньяга танылган бийче.	Остаз, мәңге, сердәш, ышанычлы, тәҗрибәле, фикердәш, моңлы, төбәк, хыяллана, ягымлы, сынлы сәнгать, рәсем сәнгате, гашыйк, күргәзмә, пейзаж остасы, халыкара фестиваль, ия була, төп партия, атказанган артист, талантлы шәхес.
Без Татарстанда яшибез (10 сәг.)		
Татарстанның территориясе, аның географик урыны, климаты, файдалы казылмалары. Казанның тарихи урыннары	Татарстан республикасының территориясе Ул Башкортстан, Оренбург өлкәләре белән чикләшә. Республикада ... климат. Республика ... кебек файдалы казылмаларга бай.	Затлы, мул, уңдырышлы туфрак, кара алтын, ком, газлаштыру, файдалы казылмалар. тарихи, үзәк, борынгы, вакыйга, югары уку

турында сөйли белү.	Казан тарихи истәлекләргә бик бай. <...>	йортлары.
Юл йөрү кагыйдәләре (10 сәг.)		
“Яшь юл хәрәкәте инспекторы (ЮИД)” эшчәнлеге, “Имин тәгәрмәч” республика конкурсы турында сөйләшү.	Мин яшь юл хәрәкәте инспекторы. Хәзер рейдка чыгам. <...> “Имин тәгәрмәч” республика конкурсында Тимур жинде. Ул беренче урын алды.<...>	Тәгәрмәч, юл хәрәкәте, имин, штраф салу, тизлек, эшчәнлек, жәрәхәтләнде, туктатты, исерек, ашыгыч ярдәм машинасы.

Укыту-методик комплекты

1. Укучылар өчен

Дәреслек: Татар теле: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 7нче сыйныфы өчен дәреслек/ рус телендә сөйләшүче балалар өчен. – Казан: Мәгариф, 2007. – 191 б.

2. Укытучы өчен

Дәреслек: Татар теле: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 7нче сыйныфы өчен дәреслек/ рус телендә сөйләшүче балалар өчен. – Казан: Мәгариф, 2007. – 191 б.

1. Ф.С. Сафиуллина, К. Фәтхуллова. Рус телендә сөйләшүче балалар өчен биремнәр, күнегүләр. – Казан: Мәгариф. – 2009. – 56 б.

2. Р.З.Хәйдәрова. Телне эзлекле өйрәтү // Мәгариф № 4, 2006. – 30 – 32 б.

Тематик планда дәрес типларының исемнәре кыскартылып бирелде:

ЛКФ – лексик күнекмәләр формалаштыру;

ЛКК – лексик күнекмәләр камилләштерү;

ГКФ – грамматик күнекмәләр формалаштыру;

ГКК – грамматик күнекмәләр камилләштерү;

ЛГКК – лексик-грамматик күнекмәләр камилләштерү;

Д/с – диологик сөйләм;

М/с – монологик сөйләм.

Рус телендә сөйләшүче балалар өчен язма эш төрләре

1. Әсәрнең планын төзү;
2. Әсәр геройлары турында үз фикереңне язу;
3. Әсәрнең сюжетын үзгәртеп, яңа хикәя төзү;
4. Күргән, ишеткән турында хикәяләп язу;
5. Тест формасындагы күнегүләр, тәржемә итү;
6. Укылган әсәрнең эчтәлегә буенча инша язу һ.б.

7 нче сыйныфның рус төркемнәре өчен татар теленнән эш программасы

№	Тема	Сәг. саны	Дәрес тибы	Үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр	Контроль төре	Өй эше	Үткәрү вақыты	
							План	Фактик
Белем һәм тормыш								
1	Билгеле үткән заман хикәя фигыль	1	Д/с	Билгеле үткән заман формасында килгән хикәя фигыльләрне куллана белү.	Лексиканы тикшерү.	6 бит,14 күнегү, бирем буенча.	3.09	
2-3	Хәл фигыль	2	ГКК	Хәл фигыльнең ясалышын искә төшерү, сөйләмдә куллана белү.		7 бит, жөмлә төзөргә,6 бит,	5.09 6.09	

						аффиксларны истә калдырырга		
4	Жөмләнең баш кисәкләре.	1	ГКК	Жөмлэләрдә ия белән хәбәрне таба белү.		11 бит,13 күнегү, бирем буенча.	10.09	
5	Без нинди укучы?	1	ЛКФ	Укучыларның ижади эшли белүләренә ирешү.	Лексиканы тикшерү	14 бит,2 күнегү, бирем буенча	12.09	
6	Сүзләргә кушымчалар ялгау тәртибе.	1	ГКК	Сүзләргә кушымчалар ялгау тәртибен белү.		Таблица буенча эш,17 бит	13.09	
7	З.Туфайлова “Самат” шигырендәге лексик- грамматик материал.	1	ЛГКК	Сүзлек белән эшли белү.	Лексиканы тикшерү	Диалог төзәргә.	17.09	
8	Ш.Маннур биографиясендәге лексик-грамматик материал	1	ЛГКК	Сорауларга җавап бирә белү.	Лексиканы тикшерү	21 бит, 1 күнегү, жөмлә төзәргә	19.09	
9	Ш.Мааннур “Киңәш” шигырендәге лексик- грамматик материал	1	ЛКФ	Орфоэпик күнегүләренә куллана белү		25 бит,15күнегү, бирем буенча	20.09	
10- 11	М.Мәһдиев”Рус теле дәресендә”әсәрендәге лексик-грамматик материал	2	ЛГКК	Билгеле киләчәк заман хикәя фигыльнең ясалышын үзләштерү.	Үзләштерелгән белемнәренә тикшерү.	26 бит,6күнегү, бирем буенча хикәя язарга. итәргә.	24.09 26.09	
12	М.Мәһдиев турында белешмә.	1	Д/с	Сорауларга җавап бирә белү.		33 бит, жөмлэләренә тәмамларга.	27.09	
13	Билгеләү алмашлыклары.	1	ГКК	Алмашлыкларның килеш белән төрләнешен үзләштерү.		34 бит,2 күнегү, телдән.	1.10	
14	Сан	1	ГКК	Саннарның татарча әйтелешен үзләштерү		36 бит,29 күнегү, телдән.	3.10	

15-16	Кабатлау дәресе.	2	ЛГКК д/м сөйләм	Дөрес яза һәм тәржемә итә белү	Сүзлек диктанты	39-40 битләр, кабатларга.	4.10 8.10	
17	Язма эш.	1	Тикшерү		Контроль күчереп язу.		10.10	
18	Хаталар өстендә эш.	1	Орфографик күнекмәләргә камилләштерү	Сүзләргә дөрес язылышын итә калдыру.	Хаталарны тикшерү.	40 бит, диалог төзүгә.	11.10	
Син һәм синең яштыгың								
19	“Аралашу серләре” хикәясендәге лексик-грамматик материал	1	ЛКФ д/м сөйләм	Кагыйдәләргә дөрес куллана белүгә ирешү.		45 бит, 9 күнәгү, бирем буенча, тәржемә итәргә.	15.10	
20-21	Алынма сүзләр	2	ГКФ ГКК	Алынма сүзләргә танып белү.	Лексиканы тикшерү	Таблицаны итә калдырырга. 45 бит, 9 күнәгү, бирем буенча.	17.10 18.10	
22	“Кешеләр белән бик авыр аралашсагыз” текстында лексик- грамматик материал, текст өстендә эш.	1	ГКФ	Фигурылардан исем фигураларның барлык һәм юклык формаларын ясып белү.		51 бит, 9 14 күнәгү, бирем буенча, җөмлә төзүгә.	22.10	
23	Н. Фәттахның “Велосипедчы Мөһир” хикәясендәге лексик- грамматик материал	1	ЛКФ	Текст һәм дәрәҗә белән эшли белү.	Сүзлек диктанты	56 бит, 9-10 күнәгү, бирем буенча, тәржемә итәргә	24.10	
24	Иярчен кисәкләр. Аергыч.	1	ГКФ	Кагыйдә белү, дәрәҗә һәм сүзлек белән эшли белү.		Кагыйдә өйрәтүгә.	25.10	

25	“Минем төсөм яшел.Эсинеке? текстында лексик- грамматик материал	1	ГКК д/м сөйлөм	Төслөрнө белү.Сүзлөрнө дөрес эйтө белү.	Лексиканы тикшерү	10 күнегү,бирем буенча.	29.10	
26	Иярчен кисәкләр. Тә- мамлык.	1	ГКФ	Кагыйдәне белү.Жөмлэләрдән тәмамлыктарны таба белү.		62 бит,кагыйдәне истә калдырырга.	31.10	
27	Х.Гарданов хикәяләре	1	ЛГКК д/м сөйлөм	Текст һәм сүзлек белән эшли белү.		64 бит,9 күнегү, бирем буенча,телдән.	1.11	
28- 29	Кабатлау дәрәсләре	2	ГКК	Биремнәрнө дөрес эшләү.		65 бит,1-4 күнегү, 66 бит,кабатларга.	12.11 14.11	
30	Язма эш.	1	Тикшерү		Контроль эш.		15.11	
31	Хаталар өстендө эш	1	Орфографик күнекмәләрнө камилләштерү	Сүзләрнөң дөрес язылышын үзләштерү.			19.11	
Безнең ял								
32- 33	Аныклагыч	2	ГКФ	Аныклагычларны белү.Күнегүләрдәге биремнәрнө дөрес эшләү.		69 бит,8 күнегү, бирем буенча,тәржемә итәргә. 72 бит,10 күнегү.	21.11 22.11	
34	Үз фикереннө белдерү формалары	1	ЛКФ	Сорауларга җавап бирә белү.Жөмлэләрнө киңәйтеп яза белү.	Сорауларга бирелгән җавапларны тикшерү.	73 бит,6 күнегү, бирем буенча,диалог төзөргә.	26.11	
35	«Циркта» текстындагы лексик-грамматик	1	ЛГКК д/м сөйлөм	Таблицаны дөрес тутыра белү.	Лексиканы тикшерү	Диалог,76 бит.	28.11	

	материал							
36	Музыка дөньясында	1	ЛГКК д/м сөйләм	Жөмлэләрне давам итү һәм киңәйтеп язу.		78 бит,9 күнегү, бирем буенча,язмача.	29.11	
37- 38	Сыйфат фигыль	2	ГКФ ГКК	Сыйфат фигыльләрне жөмлэләрдә дөрес куллана белү.		78-79 битләр,өйрәнергә, 81бит, 10 күнегү,язмача.	3.12 5.12	
39- 40	“Безнең музейларыбвз”текстын дагы лексик-грамматик материал	2	ЛКФ д/м сөйләм	Татар халкының милли киёмнәре һәм бизәнү әйберләренең исемнәрен белү	Лексиканы тикшерү	Сүзләрне өйрәнергә. 83 бит,диалог төзергә.	6.12 10.12	
41	Кабатлау дәресе	1	ГКК	Сыйфат фигыльләрнең заман формаларын белү.	Сүзлек диктанты	83-84 битләр,үз- үзегезне тикшерегез!	12.12	
42	Язма эш	1	Тикшерү		Контроль эш.		13.12	
43	Хаталар өстендә эш	1	Орфографик күнекмәләрне камилләштерү	Сүзләрнең дөрес язылышын үзләштерү		Таблицаны тутырырга.	17.12	
Өлкәннәр һәм без								
44	Исем фигыльнең киләш белән төрләнеше	1	ГКФ	Исем фигыльнең формасын куллана белү.		Исем фигыльнең киләш белән төрләнешен истә калдырырга.	19.12	
45	Хәл	1	ГКФ	Сүзләрдән жөмлэләр төзү.Жөмләнең иярчен кисәге-хәлне танып белүгә ирешү		Кагыйдәне өйрәнергә.	20.12	

46	Тәрбиялелек турында	1	д/м сөйләм	Өйрәнелгән сүзләрне кулланып,хикәя төзи белү күнекмәләрен ныгыту.	Хикәя төзү.	94 бит,8 күнегү, Ситуатив күнегү	24.12	
47	Билгеле һәм билгесез үткән заман хикәя фигыль	1	ГКК	Билгеле һәм билгесез үткән заман хикәя фигыльләрне танып белергә өйрәтү.		96 бит,7,8,9 күнегү, ситуатив күнегүләр.	26.12	
48	Ф.Хөсни”Сөйләнмәгән хикәя текстындагы лексик-грамматик материал”	1	д/м сөйләм	Укучыларның бәйләнешле сөйләм телен үстерү.	Лексиканы тикшерү	99 бит,7 күнегү,сорауларга жавап.	27.12	
49-50	Кабатлау дәресләре	2	ГКК	Сүзләрнең дөрес язылышын үзләштерү	Сүзлек диктаны	101 бит,9 күнегү, бирем буенча, 102 бит,кабатларга.	14.01 16.01	
51	Язма эш	1	Тикшерү	Сүзләрнең дөрес язылышын үзләштерү			17.01	
52	Хаталар өстендә эш	1	Орфографик күнекмәләрне камилләштерү	Сүзләрнең дөрес язылышын истә калдыру.		103 бит 7-9 күнегү, бирем буенча, язмача.	21.01	
Табигать һәм кеше								
53	“Син табигать баласы” текстындагы лексик-грамматик материал”	1	ЛКФ	Укучыларны туган як турында белгәннәренә таянып,хикәя төзергә һәм дәлилли белергә өйрәтү.	Лексиканы тикшерү	105 бит,5 күнегү, бирем буенча, жөмлә төзергә.	23.01	
54	“Син табигать баласы” тексты	1	д/м сөйләм	Текстны аңлап уку алымнарын өйрәнү.		107 бит,11 күнегү,	24.01	

						бирем буенча		
55-56	Теләк фигыль	2	ГКФ	Теләкне белдерү формаларын истә калдыру һәм куллана белү.		Теләк фигыль формаларын истә калдырырга. 112 бит, таблицаны тутырырга.	28.01 30.01	
57	Теркәгечләр	1	ГКФ	Тезүче һәм ияртүче теркәгечләрне истә калдыру һәм куллана белү.		114 бит, 6 күнегү, жөмлөләрне дәвам итәргә.	31.01	
58	Исемнәр ясалышы	1	ГКК	Исемнәр ясалышын истә калдыру.	Таблицаны тикшерү.	117бит, 14 күнегү, бирем буенча	4.02	
59	“Табигать һәм без”тексты	1	д/м сөйләм	Табигать турында кызыклы фактларны истә калдыру.		121 бит, 8 күнегү, бирем буенча, ия, хәбәрне табарга.	6.02	
60	Табигать серләре	1	ЛКК	Сорауларга җавап бирә белү.	Кроссвордны чишү.	5 нче күнегү, кроссвордны чишәргә.	7.02	
61-62	Кабатлау дәресләре	2	д/м сөйләм	Укучыларның бәйләнешле сөйләм телен үстерү.	Тематик лексиканы тикшерү.	124 нче бит, башваткычны чишәргә. Кабатларга.	11.02 13.02	
63	Язма эш		Тикшерү		Контроль эш.		14.02	
64	Хаталар өстендә эш	1	Орфографик күнекмәләрне	Грамматиканы искә төшерү.		10 нчы күнегү, ребусны	18.02	

			камилләштерү			чишәргә.		
Минем дусларым								
65	Һ.Такташ “Караборынның дусты”әсәрендәге лексик-грамматик материал	1	ЛКК	Текст һәм сүзлек белән эшли белү.	Лексиканы тикшерү. Сорауларга җавап бирү.	127 бит,7 күнегү, бирем буенча,тәржемә итәргә	20.02	
66	Һ.Такташ турында белешмә.	1	д/м сөйләм	Укучыларның бәйләнешле сөйләм телен үстерү дәресе	Монолог.	129 бит,12күнегү, бирем буенча,	21.02	
67- 68	Төмамланмаган үткән заман хикәя фигыль	2	ГКФ ГКК	Төмамланмаган үткән заман хикәя фигыльләрнең төрләнешен өйрәнү.	Фигыль тйрләнешен тикшерү.	135 бит,7күнегү, бирем буенча,язмача..	25.02 27.02	
69	“Караборын шәһәргә бармады“хикәясендәге лексик- грамматик материал	1	д/м сөйләм	Текст һәм сүзлек белән эшли белү.	Лексиканы тикшерү	137 бит,5 күнегү, бирем буенча	28.02	
70	“Юлдаш”хикәясе	1	ЛГКК д/м сөйләм	Фикерне дөрес һәм төгәл итеп әйтә белү күнекмәләрен булдыру.	Сорауларга җавап бирүне тикшерү.	141 бит,6 күнегү,сорауларга җавап.,	4.03	
71	Дүрт аяклы дусларыбыз”	1	д/м сөйләм	Хикәянең идея-эчтәлеген ачу күнекмәләрен ныгыту.	Хикәя төзү.	142 бит,хикәя төзәргә.	6.03	
72	Кабатлау дәресләре	1	ГКФ	Таблицаны дөрес тутыра белү.		Язма эшкә әзерләнәргә142-143 битләр	7.03	

73	Язма эш	1	ЛГКК		Контроль эш		11.03	
74	Хаталар өстендә эш	1	Орфографик күнекмәләрне камилләштерү	Сүзләрнең дөрес язылышын истә калдыру		143 бит,5 күнегү,рәсем буенча.	13.03	

Татарстанның уллары һәм кызлары

75	Теләк фиғыль	1	ГКК	Теләк фиғыльләрне танып белү,дөрес куллану һәм рус теленә тәржемә итү күнекмәләрен булдыру.	Күнегүләрне тикшерү.	146 бит,10 күнегү,жөмлөләрне давам итәргә	14.03	
76	Татарстан Республикасы турында сөйләшү	1	д/м сөйләм	Жөмлөләр төзү эшен активлаштыру,аларны рус теленә тәржемә итү үзенчәлекләрен гамәли үзләштерү	Монолог	147 бит,6 күнегү, бирем буенча, тәржемә итәргә.	18.03	
77	Туган ягым-Татарстан	1	ЛКФ	Укучыларны туган як турында белгәннәренә таянып,хикәя төзәргә һәм дәлилли белергә өйрәтү.	Лексик-грамматик материалны тикшерү.	149 бит,9 күнегү бирем буенча,.	20.03	
78	Сүз ясагыч кушымчалар (-даш,-дәш)	1	ГКК	Сүз ясагыч кушымчаларярдәмендә яңа сүзләр ясый белү.		10 күнегү, бирем буенча,жөмлө төзәргә.	21.03	
79	Сара Садыйкова “Үз илемдә”	11	д/м сөйләм	Текстны аңлап уку алымнарын өйрәнү	Сорауларга җавап бирү	153 бит,9 күнегү бирем буенча, телдән	1.04	
80	“Илһам Шакиров” хикәясендәге лексик-грамматик материал	1	ЛКФ	Укылган текстның эчтәлеген сөйли белү	Лексиканы тикшерү	155 бит,9 күнегү бирем буенча, жөмлөләрне давам итәргә	3.04	

81	“Ирек Мөхәммәдев” хикәясендәге лексик- грамматик материал	1	ЛКФ	Инфинитив формасы белән таныштыру һәм жөмлөләрдә куллана белү	Лексиканы тикшерү	158 бит,9 күнегү, бирем буенча, тәржемә итәргә	4.04	
82	Ирек Мөхәммәдев	1	ЛГКК д/м сөйләм	Хәл фигыльнең төрләре һәм рус теленә тәржемә итү үзенчәлекләре турында мәгълүмат бирү, аларны кулланып, жөмлөләр төзәргә өйрәтү.		Афиша язып карарга	8.04	
83	Харис Якупов ижаты	1	ЛГКК	Сыйфатларны һәм саннарны искә төшерү һәм сөйләмдә куллана белү	Сүзлек диктанты	162 бит,12 күнегү бирем буенча, жөмлөләрне давам итәргә	10.04	
84- 85	Кабатлау дәресләре	2	ЛКК	Сүзләрнең синонимнарын, антонимнарын табарга һәм рус теленә тәржемә итәргә өйрәнү		163-164 битләр, язма эшкә әзерләнәргә.	11.04 15.04	
86	Язма эш	1	Тикшерү	Кагыйдәләрне контрольгә дәрәҗә куллана белү	Контроль эш.		17.04	
87	Хаталар өстендә эш	1	Орфографик күнекмәләрне камилләштерү	Сүзләрнең дәрәҗә язылышын истә калдыру	Хаталарны тикшерү.	124 бит,9 күнегү бирем буенча, жөмлөләрне давам итәргә	18.04	
Беркем дә бернәрсә дә онытылмый								
88	Бөек Ватан сугышы турында мәгълүматлар	1	ЛКФ д/м сөйләм	Тамырдаш сүзләргә искә төшерү.	Сөйләм телен тикшерү.	167 бит,10 күнегү бирем буенча, жөмлә төзәргә.	22.04	
89	Л.Ихсанованың “Лачын	1	ЛГК	Сан (төп сан һәм тәртип саны) турындагы белемнәргә искә төшерү.	Лексиканы	Сүзләрнең тәржемәсен истә	24.04	

	кыз”хикәясендәге лексик-грамматик материал				тикшерү	калдырырга,жәм-лә төзәргә.,1 күнегү.		
90	Л.Ихсанованың “Лачын кыз”	1	ЛГКК д/м сөйләм	Фикерне дәрәс һәм төгәл итеп әйтә белү күнекмәләрен булдыру.	Күнегүләргә тикшерү.	170 бит,10 күнегү бирем буенча, жәмләләрне дәвам итәргә	25.04	
91	Ф.Кәримнең биографиясендәге лексик-грамматик материал	1	ЛГКК	Укучыларның бәйләнешле сөйләм телен үстерү дәрәсе	Лексиканы тикшерү	173 бит,9 күнегү бирем буенча, ситуатив бирем	29.04	
92	Ф.Кәримнең “Ватаным өчен” шигырендәге лексик-грамматик материал	1	ЛГКК	Сүзләргә синонимнарын табу		Язма эшкә әзерләнергә.	1.05	
93	Язма эш	1	Тикшерү	Сорауларга дәрәс җавап табу	Тест.		2.05	
94	Хаталар өстендә эш	1	Орфографик күнекмәләргә камилләштерү	Сүзләргә дәрәс язылышын истә калдыру		174 бит, 4 күнегү бирем буенча, жәмләләрне дәвам итәргә	6.05	
Светофор-минем дуслым								
95	Бәйлек һәм бәйлек сүзләр	1	ЛГКК	Бәйлек һәм бәйлек сүзләргә жәмләләрдә таба һәм бәйлекләр белән жәмләләр төзи белү		176 бит, 4 күнегү, диалог төзәргә	8.05	
96	“Светофорның матур кызга күзә төшкән” хикәясендәге лексик-	1	ЛКФ д/м сөйләм	Синоним сыйфатларны искә төшерү һәм сөйләмдә куллана белү	Лексиканы тикшерү	177 бит, 6 күнегү бирем буенча, жәмлә төзәргә	9.05	

	грамматик материал							
97	Шарт фиғыль	1	ГКК	Шарт фиғыльнең барлыкта һәм юклыкта зат-сан белән төрләнүен истә калдыру. Шарт фиғыльләр белән жөмлә төзергә өйрәтү	Шарт фиғыльнең төрләнешен тикшерү.	177 бит, 8 күнегү бирем буенча, жөмлэләрне давам итәргә	13.05	
98	“Солтания белән күбәләк” хикәясендәге лексик-грамматик материал	1	ЛГКК	Сүзләрнең синонимнарын, антонимнарын табарга һәм рус теленә тәржемә итәргә өйрәтү	Лексиканы тикшерү	180 бит, 6 күнегү бирем буенча, ситуатив бирем, телдән	15.05	
99-100	Кабатлау дәресләре	2	ЛГКК	Үтелгән темалардагы кагыйдэләрне кабатлау.	Күнегүләрне тикшерү	182 бит, 6 күнегү бирем буенча, жөмлэләрне давам итәргә. Язма эшкә әзерләнәргә	16.05 20.05	
101	Язма эш	1	Тикшерү		Контроль эш		22.05	
102	Хаталар өстендә эш	1	Орфографик күнекмэләрне камилләштерү	Сүзләрнең дөрес язылышын истә калдыру	Хаталарны тикшерү	Кабатларга	23.05	
103-105	Ел дауамында үтелгәннәрне кабатлау, йомгаклау	3	ЛГКК	Кагыйдэләрне куллана белү	Белемнәрне тикшерү	Кабатларга	27.05 29.05 30.05	

ТАТАР ӘДӘБИЯТЫННАН 7 НЧЕ СЫЙНЫФЛАР ӨЧЕН БЕЛЕМ БИРҮ ПРОГРАММАСЫ (рус төркеме)

2014-2015 нче уку елы

ТАТАР ӘДӘБИЯТЫННАН УКЫТУ ПРОГРАММАСЫ

Сыйныф: 7 нче сыйныф (рус төркеме)

Сәгатьләр саны:

Барлыгы: 70 сәг., атнага 2 сәг.

Планлаштыру Рус телле балаларга татар телен һәм әдәбиятын коммуникатив технология нигезендә укыту программасы (1-11 нче сыйныфлар) / Төзүчеләре: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева. – Казан: Тат.кит. нәшрияты, 2011. нигезендә төзелгән

Дәрәслек: Татар теле: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 7 нчы сыйныфы өчен дәрәслек/ рус телендә сөйләшүче балалар өчен. – Казан: Мәгариф, 2007. – 191 б.

Авторлар: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева

Өстәмә әдәбият:

1. Ф.С. Сафиуллина, К. Фәтхуллова. Рус телендә сөйләшүче балалар өчен биремнәр, күнегүләр. – Казан: Мәгариф. – 2009. – 56 б.
2. Р.З.Хәйдәрова. Телне эзлекле өйрәтү // Мәгариф № 4, 2006. – 30 – 32 б.
3. Рус телендә сөйләшүче балаларга татар телен укыту программалары” (Ф.С.Сафиуллина, К.С.Фәтхуллова. Казан. “Мәгариф” нәшрияты. - 2003).
4. Рус мәктәпләрендәге рус төркеме укучыларына татар теленнән гомуми белем бирүнең дәүләт стандарты.

АҢЛАТМА ЯЗУЫ

Эш программасы статусы

1. “Мәгариф турында” РФ Законы.
2. “Мәгариф турында” ТР Законы (1997 ел, 2 июль. Үзгәрешләр – 2012 ел, 21 июнь).
3. “Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законы (2004 ел, 1 июль).
4. “2004-2013 нче елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләргә саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы Дәүләт программасы” (2004 ел, 11 октябрь).
5. Россия Федерациясенең 309-ФЗ номерлы Законы (2007 ел, 1 декабрь).
6. Татар теленнән гомуми белем бирүнең дәүләт стандарты. - ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы, Казан, 2008.
7. Рус телле балаларга татар телен һәм әдәбиятын коммуникатив технология нигезендә укыту программасы (1-11 нче сыйныфлар) / Төзүчеләре: Р.З. Хәйдәрова, Р.Л. Малафеева. – Казан: Тат.кит. нәшрияты, 2011.
8. Татар теле һәм әдәбияты дәреслекләре белән эшләү өчен методик киңәшләр, 2011-2012.
9. Түбән Мактама 1нче урта мәктәбенең “Эш программасы” турындагы нигезләмәсе, 28.03.2011.
10. Түбән Мактама 1нче урта мәктәбенең 2012-2013 нче уку елына укыту программасы (2012 ел, 27 август).

Рус мәктәбенең 7 нче сыйныфы рус төркемнәрендә әдәбият укытуның

Төп максатлары:

1. Татар әдәбияты әсәрләрен өйрәнү аша татар телен дәүләт теле буларак өйрәнүнең сыйфатын арттыру.
2. Укучыларның телдән һәм язмача аралашу мөмкинлекләрен киңәйтү.

Төп бурычлар:

1. Татар әдәбиятының алтын хәзинәсен тәшкил иткән әдәби әсәрләр белән таныштыру.
2. Алган белемнәрен җанлы аралашу шартларында кулланырга өйрәтү.
3. Авторларның иҗаты, тормыш юлы турында кыскача белешмә бирү, төрле сәнгать вәкилләре белән танышу.
4. Газета-журналлардан мәкаләләр, информациялар характердагы материаллар белән танышу.

Укучыларның белем, осталык һәм күнекмәләренә таләпләр:

Тыңлап аңлау

Төрле төрдәге тыңлап аңлау күнегүләрен үти белү;

сүзләрен, җөмләләрен аңлап тәрҗемә итә белү; тәкъдим ителгән текстны тыңлап, эчтәлегенә буенча сорау бирә, сорауларга җавап бирә белү;

зур булмаган аутентив яки адаптацияләнгән әдәби әсәрләрдән өзекләрен, информациялар характердагы текстларны, газета-журналлардан мәкаләләрен тыңлап аңлап, эчтәлегенә буенча фикеренә әйтә, аралашуга чыга белү;

Сыйныфташларыңның сөйләмен тыңлап аңлау һәм аларга үз фикеренә аңлата белү, алар белән әңгәмә кору, әңгәмәдә катнаша белү.

Диалогик сөйләм

Сорау, җавап, килеш(мә)ү, шикләнү һәм башка репликаларны дөрес кулланып, әңгәмә кору, сөйләшә белү;

аралашуда катнаша, аны туктата һәм яңадан башлый белү;

парда, төркемдә сөйләшү барышында үз фикереңне аңлата, раслый, дәлилли белү, ситуация аңлашылмаганда, сорау биреп, сөйләм барышын ачыклай белү;

терәк схемалар кулланып, ситуация буенча әңгәмә коры белү;

татар сөйләм этикеты үрнәкләреннән урынлы файдаланып әңгәмә кору, сөйләшә белү.

Монологик сөйләм

Программада тәкъдим ителгән темалар буенча тиешле эзлеклелектә текст төзи һәм аның эчтәлеген сөйли белү;

конкрет ситуациягә үз карашыңны, төрле вакыйгалар, яңалыкларны хәбәр итә белү;

монологик сөйләмдә кереш, эндәш сүзләрен кулланып, орфоэпик һәм грамматик нормаларны саклап, үз фикереңне төгәл җиткерә белү;

өйрәнгән текстны үз сүзләрең белән сөйләп бирә белү;

өйрәнгән шигырьләрен яттан сәнгатьле сөйли белү.

Уку

Программада тәкъдим ителгән текстларны, татар теленең әйтелеш нормаларын саклап, сәнгатьле һәм аңлап уку;

текстның эчтәлегенә нигезләнеп, контекст буенча яңа сүзләренң мәгънәсен аңлай белү;

таныш булмаган текстны эчтән укып, аның төп фикерен таба белү;

таныш булмаган сүзләренң, төзелмәләренң тәржемәсен сүзлектән таба белү.

Сәгатьләр бүленеше

Сәгать саны: атнага – 2 сәгать (елына – 70 сәгать)

Эш программасының эчтәлеге

Коммуникатив максат	Якынча сөйләм үрнәкләре	Сүзләр һәм сүзтезмәләр
Яхшы уку жиңелме? (10 сәг.)		
Яңа уку елындагы яңалыklar, классташларыңның ничек укуы, нинди билгеләр алу, өй эшен ничек эшләү, дәрестә ничек катнашу турында сөйләшү. Уку-язу әсбапларын тәртиптә тоту турында сөйләшү. Яхшы уку серләре турында сөйләшү. Яхшы уку әчен нинди холык сыйфатлары кирәклегә турында сөйләшү.	Быел безнең сыйныф житәкчесе яңа. <...> Безгә яңа фәннәр керә. <...> Самат китапны саклап тотмый, теләсә кая ыргыта. <...> Яхшы уку өчен көн дә дәрес әзерләргә кирәк, <...> Яхшы уку өчен тырыш, игътибарлы булырга кирәк. <...>	Сыйныф житәкчесе, фән, имтихан, тикшерә, аеруча, исциткеч, ярыйсы, тутыра, уртача, фән, уку әсбаплары, пышылдый, тырыша, көзгә, онытырга, күчерергә, игътибарлы булырга, чирек азагы, үз сүзендә торучан, белем, надан, эшмәкәр.
Мин һәм минем яшәтәшләрем (10 сәг.)		
Яшәтәшләреңнең тышкы кыяфәтен, характер сыйфатларын әйтә белү. Матур киенү серләре турында сөйләшү. Алдашу– иң яман гадәт, хатаңны тану – батырлык икәне турында	Минем дуслым озын буйлы, <...> Мин дискотекага кызыл күлмәк киям. Кызыл төс Алдашсан, үзең кыен хәлдә каласың. Бер алддашсан, сиңа ышанмыйларҮз хатаңны	Ябык, таза, киң жилкәле, кыска буйлы, бөдрә, жирән, тупас, оялчан, киң күңелле, усал, булдыклы, житез, заманча, каеш, өр-яңа, игътибар үзәге, аксыл-көрән, тынычлык, универсаль, алдакчы, алдашты, ялганчы, кызарды, кайгы, тынычландырды, үкенде, оялды, гафу үтенде, начарлык, сукуыр, нур, жиңелде, жиңде, бата, коткарды, ихтыяр көче.

сөйлөшү.	тану, гафу үтенү өчен ихтыяр көчө кирәк.	
Безнең ял (10 сәг.)		
Үз фикеренне белдерә белү. Буш вакыт – ул нинди вакыт, аны ничек файдаланырга? Буш вакытны файдалы, файдасыз үткөрү Яраткан шөгыләң турында сөйли белү. Кәрәзле телефон, ноутбук, MP3-плеерларны куллану, компьютерга бәйлелек турында сөйлөшү.	Мин бу фикер белән риза. Мин дә шулай уйлыйм. <...> Буш вакыт – ул <...> Минем буш вакытым аз, чөнки Әгәр буш вакыт булса, <...> Минем яраткан шөгылем - <...> Кәрәзле телефоннан күп сөйлөшү сәламәтлеккә зыянлы. <...>	Риза (түгел), фикерем башка, файдалы(сыз), файдаланырга, теләгәнчә, ирекле, кайберәүләр, көнөзүн, төкерә, сыра, бушка гомер үткәрә, тик йөрү, кул чабу, тамаша, шөгыль, тапшырулар, кәрәзле телефон, зыян, беррәттән, бәйлелек, акча туздыру, житди, мавыгу.
Өлкәннәр һәм без (10 сәг.)		
Өлкәннәр һәм кечкенәләрнең гаиләдә үзара мөнәсәбәте турында сөйлөшү. Өлкәннәргә үзеннең кая барырга, нишләргә теләгәнчә әйтә белү, өлкәннәрдән рөхсәт сорый белү. Дусларыңа үз-үзеңне әдәпле тоту буенча киңәш бирә белү.	Кечкенәләр үзләренчә яшәргә тели, ә өлкәннәр моңа риза түгел. <...> Әни, миңа дискотекага барырга рөхсәт ит әле. Өлкәннәрне хөрмәт итәргә кирәк. <...> Әниләрне борчырга ярамый. <...>	Үзләренчә, өлкәннәр, кечкенәләр, мөнәсәбәт, ялгышу, хаклы, һәркем, кыланыш, рәнжи, ояла, модада түгел, шәфкать, борчу, борчыла, хөрмәт итү.

Дүрт аяклы дусларыбыз (5 сэг.)		
Дүрт аяклы дусларыбызга карата мэрхәмәтлелек турында сөйләшү. Бөек Ватан сугышында этләрнең батырлыклары турында сөйли белү.	Дүрт аяклы дустым сагына белә, Дүрт аяклы дусларга мэрхәмәтле булырга кирәк, чөнки Этләр яхшы элемтәче булганнар, басуларны миналардан чистартканнар. <...>	Тугры, таний, Бөек Ватан сугышы, батырлык, элемтәче, хәбәр, яралы, алып чыга.
Әдәбият – сәнгать дөньясында (10 сэг.)		
Татар жырчылары, композиторлары турында сөйли белү. Татар сәнгать тарихына кергән һәм бүгенге көндә ижат итүче сәнгать эшлеклеләре турында кыскача белешмә бирә белү. Татар рәссамнары, сәнгать эшлеклеләре турында сөйли белү.	С.Сәйдәшев татар халкының беренче композиторы. <...> С. Садыкова – танылган композитор. <...> Илһам Шакиров, Әлфия Афзалова татар халкының яраткан жырчылары. <...> Харис Якупов – портрет һәм пейзажлар остасы. <...> Ирек Мөхәммәдев – бөтен дөньяга танылган биюче.	Остаз, мәңге, сердәш, ышанычлы, тәҗрибәле, фикердәш, моңлы, төбәк, хыяллана, ягымлы, сынлы сәнгать, рәсем сәнгате, гашыйк, күргәзмә, пейзаж остасы, халыкара фестиваль, ия була, төп партия, атказанган артист, талантлы шәхес.
Без Татарстанда яшибез (10 сэг.)		
Татарстанның территориясе, аның географик урыны, климаты, файдалы казылмалары. Казанның тарихи урыннары турында сөйли белү.	Татарстан республикасының территориясе Ул Башкортстан, Оренбург өлкәләре белән чикләшә. Республикада ... климат. Республика ... кебек файдалы казылмаларга бай. Казан тарихи истәлекләргә бик бай. <...>	Затлы, мул, уңдырышлы туфрак, кара алтын, ком, газлаштыру, файдалы казылмалар. тарихи, үзәк, борынгы, вакыйга, югары уку йортлары.
Юл йөрү кагыйдәләре (5 сэг.)		
“Яшь юл хәрәкәте инспекторы	Мин яшь юл хәрәкәте инспекторы. Хәзер	Тәгәрмәч, юл хәрәкәте, имин, штраф салу, тизлек,

(ЮИД)” эшчэнлеге, “Имин тэгэрмэч” республика конкурсы турында сөйлөшү.	рейдка чыгам. <...> “Имин тэгэрмэч” республика конкурсында Тимур жинде. Ул беренче урын алды.<...>	эшчэнлек, жэрэхэтлэнде, туктатты, исерек, ашыгыч ярдэм машинасы.
--	--	--

Укыту-методик комплекты

1. Укучылар өчен

Дәреслек: Татар теле: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 7нче сыйныфы өчен дәреслек/ рус телендә сөйләшүче балалар өчен. – Казан: Мәгариф, 2007. – 191 б.

2. Укытучы өчен

Дәреслек: Татар теле: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпнең 7нче сыйныфы өчен дәреслек/ рус телендә сөйләшүче балалар өчен. – Казан: Мәгариф, 2007. – 191 б.

1. Ф.С. Сафиуллина, К. Фәтхуллова. Рус телендә сөйләшүче балалар өчен биремнәр, күнегүләр. – Казан: Мәгариф. – 2009. – 56 б.

2. Р.З.Хәйдәрова. Телне эзлекле өйрәтү // Мәгариф № 4, 2006. – 30 – 32 б.

Тематик планда дәрес типларының исемнәре кыскартылып бирелде:

ЛКФ – лексик күнекмәләр формалаштыру;

ЛКК – лексик күнекмәләр камилләштерү;

ГКФ – грамматик күнекмәләр формалаштыру;

ГКК – грамматик күнекмәләр камилләштерү;

ЛГКК – лексик-грамматик күнекмәләр камилләштерү;

Д/с – диологик сөйләм;

М/с – монологик сөйләм.

7 нче сыйныфлар (рус төркеме) өчен татар әдәбиятыннан эш программасы

№	Тема	Сәг. саны	Дәрес тибы	Үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр	Контроль төре	Өй эше	Үткәру вакыты	
							План	Фактик
1-2	Мин жәйне ничек үткәрдем?	2	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Аралаша белү, лексиканы үзләштерү, схема буенча диалог төзи белү.		Жәйге ял турында сөйләргә өйрәнергә. Шигырьне ятларга	5.09 7.09	
3	“Иң күңелле көн” тексти	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Текстның эчтәлеген аңлау, аралашу.		Әңгәмәгә әзерләнәргә	12.09	
4	"Көндәлек – документ, көндәлек - көзгә" тексти	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Текстны аңлау, үз фикерләрен әйтә белү.	Әңгәмә	Текстның эчтәлеген сөйләргә өйрәнергә	14.09	
5	3.Туфайлованың "Самат" шигыре	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Шигырьнең эчтәлеген аңлау, өлешләргә бүлә белү,		Сәнгатьле укырга	19.09	

				мөстәкыйль фикерли белү.				
6	Ш.Маннур. Биография	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Әдипнең биогра-фиясен белү, аралашу, материалны үзләштерү.		Сөйләргә өйрәнергә	21.09	
7	Ш.Маннурның "Киңәш" шигыре	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Әсәрнең эчтәлеген аңлау, сәнгатьле итеп укый белү.	Йөгерек укуны тикшерү	Шигырьне ятларга	26.09	
8-9	М.Мәһдиев турында белешмә "Рус теле дәресендә" тексты	2	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Язучы турында маериал туплау, текстны өлешләргә бүлү, материалны үзләштерү		29 бит, 7 күнегү Сәнгатьле укырга	28.09 3.10	
10	Разил Вәлиев. Биография	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Шагыйрьнең биографиясен белү, материалны үзләштерү.	Тәржемәсен тикшерү	33 бит, 6 күнегү	5.10	
11	Разил Вәлиев. "Ике"ле шигыре	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Шигырьнең эчтәлеген аңлау, үз фикерләрен әйтә белү.		Сәнгатьле укырга һәм ятларга	10.10	
12	Казанда Милли китапханәгә нигез салу	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Китапханәнең тарихын белү, сорауларга җавап бирә белү, схема буенча диалог төзи белү.	Куелган сорауларга җавап бирү	11 күнегү, сөйләргә өйрәнергә	12.10	
13- 14	Синеңчә ничек?	2	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Кереш сүзләрен сөйләмдә куллана белү, текстны аңлау.		Сәнгатьле укырга 47 бит, 11 күнегү	17.10 19.10	

15	Ш. Галиев. "Рәхмәтләр хакында" шигыре	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Шигырьнең эчтәлеген аңлау, сораулар ярдәмендә сөйли белү.	Аралаша алу осталыгын тикшерү	Сәнгатьле укырга 48 бит	24.10	
16	"Кешеләр белән бик авыр аралашсагыз". Психолог киңәшләре	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Текстны аңлау, план буенча фикер йөртү , сәнгат/ле уку		51 бит, 14 күнегү	26.10	
17- 18	"Велосипедлы Мөнир" хикәясе.	2	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Әсәрнең эчтәлеген аңлау,аралашу, лексиканы үзләштерү.	Куелган сорауларга жавап бирү	Сәнгатьле укырга, 10 күнегү Сорауга җавап, 56 бит, 10 күнегү	31.10 2.11	
19	"Ал кирәк, гөл кирәк, безгә нинди кыз кирәк?" хикәясе.	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Хикәянең эчтәлеген аңлау, мөстәкыйль фикер йөртү.	Текстны сәнгатьле укуны тикшерү	Сәнгатьле укырга	14.11	
20	"Минем төсем - яшел, ә синеке?" тексты.	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Текстны аңлау, лексиканы үзләштерү, анализ ясау.	Аралаша алу осталыгын тикшерү	61 бит, 10 күнегү	16.11	
21	Х. Гарданов хикәяләре.	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Аңлау, анализ ясау, аралашу, үзгәртеп сөйли белү.	Монолог	61 бит, 13 күнегү	21.11	
22- 23	Буш вакыт	2	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Текстны аңлау, лексиканы үзләштерү,.	Әңгәмә	Диалог төзергә, буш вакытны ничек үткәрәсең? әңгәмә	23.11 28.11	
24	"Циркта" тексты	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Текст эчтәлеген аңлау, аралашу, сөйли белү.	Әңгәмә	10 күнегү, бирем буенча	30.11	

25	“Музыка дөньясында” тексты	1	Лексик-грамматик күнекмэләрне камилләштерү	Аңлау, аралашу, материалны үзләштерү.		78 бит, 9 күнегү	5.12	
26	“Безнең музейларыбыз” тексты	1	Лексик-грамматик күнекмэләрне камилләштерү	Текстны аңлау, текст буенча план төзи белү, материалны үзләштерү.	Текстны сәнгатьле укуны тикшерү	Сәнгатьле укырга, тәржемә итәргә	7.12	
27	"Өлкәннәр һәм без" тексты.	1	Лексик-грамматик күнекмэләрне камилләштерү	Текст эчтәлеген аңлау, аралашу, мөстәкыйль фикер йөртү.		Сөйләргә өйрәнергә	12.12	
28	Р.Мингалим. "Иң зур кеше"	1	Лексик-грамматик күнекмэләрне камилләштерү	Шигырьнең эчтәлеген аңлау, аралашу, анализ ясау.		Укырга, әңгәмәгә әзерләнәргә	14.12	
29-30	Вил Казыйхановның "Вөҗдан газабы".шигыре.	2	Лексик-грамматик күнекмэләрне камилләштерү	Шигырьнең эчтәлеген аңлау, аралашу, мөстәкыйль фикерли белү.	Аралаша алу осталыгын тикшерү	Сәнгатьле укырга, 8 күнегү бирем	19.12 21.12	
31	Тәрбиялелек турында	1	Лексик-грамматик күнекмэләрне камилләштерү	Аңлау,аралашу, лексик материалны үзләштерү.		94 бит, 2 күнегү	26.12	
32	Ш..Галиевның. "Тагын бер рәхмәт"	1	Лексик-грамматик күнекмэләрне камилләштерү	Шигырьнең эчтәлеген аңлау,аралашу	Аралаша алу осталыгын тикшерү	Сәнгатьле укырга, ятларга	28.12	
33-34	Ф.Хөсниненң "Сөйләнмәгән хикәя"		Лексик-грамматик күнекмэләрне	Әсәрнең эчтәлеген аңлау, текст белән эшли белү, мөстәкыйль		Сәнгатьле укырга, 99 бит, 8 күнегү	11.01 16.01	

	эсэре(1 өзек).	2	камиллэштөрү	фикерли белү.				
35-36	"Сөйлөнмөгөн хикэя" (II өзек).	2	Лексик-грамматик күнекмэлэрне камиллэштөрү	Эсэрнең эчтөлеген аңлау, план төзи белү, материалны үзлөштөрү.		Укырга өйрөнөргө, эчтөлеген сөйлөргө	18.01 23.01	
37	"Син табигать баласы" текст.	1	Лексик-грамматик күнекмэлэрне камиллэштөрү	Текст эчтөлеген аңлау, текст белән эшли белү.	Тәржемәсен тикшерү	Эчтөлеген сөйлөргө өйрөнөргө	25.01	
38	"Безнең өй"	1	Лексик-грамматик күнекмэлэрне камиллэштөрү	План төзи белү.	Куелган сорауларга жавап бирү	Сэнгателье укырга	30.01	
39	"Безнең өй"	1	Диалогик монологик сөйләм	Текстны белү, үз фикерләрен айтә белү.	Куелган сорауларга жавап бирү	Үз әкиятенне язарга	1.02	
40	"Урман" текст.	1	Лексик-грамматик күнекмэлэрне камиллэштөрү	Текст эчтөлеген аңлау, аралашу, анализ ясау.		Сэнгателье укырга	6.02	
41	"Урман" текст	1	Диалогик монологик сөйләм	Текстны белү, мөстәкыйль фикерли белү, лексиканы үзлөштөрү.		Тәржемә итәргә	8.02	
42	Л.Леронның "Ямьле дә соң дөнья!"	1	Лексик-грамматик күнекмэлэрне камиллэштөрү	Язучының биографиясен белү, текст эчтөлеген аңлау, аралашу.		Сэнгателье укырга	13.02	

43	"Табигать һәм без"	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Текст эчтәлеген аңлау, аралашу.	Хикәя төзүне тикшерү	Сөйләргә өйрәнергә	15.02	
44	Табигать серләре.	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Текстларны аңлау, анализ ясау, сөйли белү.		Тәржемә итәргә, сөйләргә өйрәнергә	20.02 22.02	
45-46	Һади Такташ. "Караборынның дусты. Соңгы сабуллашу"	2	Диалогик монологик сөйләм	Текстны белү, аралашу,		Сөйләргә өйрәнергә	27.02 1.03	
47-48	" Караборын аны хәтерләмәде"	2	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Өзекне аңлау, текст б-н эшли белү.	Аралаша алу осталыгын тикшерү	Сәнгатьле укырга, 134 бит, 2 күнегү бирем	6.03 8.03	
49-50	" Караборын шәһәргә бармады. Әйдүкнең эзе буенча "	2	Диалогик монологик сөйләм	Өзекне сөйли белү, анализ ясау, мөстәкыйль фикерли белү .		Йөгереке укырга өйрәнергә, хикәя язырга	13.03	
51	"Юлдаш" хикәясе.	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Хикәянең, эчтәлеген аңлау, мөстәкыйль фикерли белү.	Аралаша алу осталыгын тикшерү	Сәнгатьле укырга, 140 бит, 7 күнегү	15.03	
52	Туган ягым турында	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Текст эчтәлеген аңлау, аралашу, лексиканы үзләштерү.	Текстны сәнгатьле укыны тикшерү	Сәнгатьле укырга, 146 бит, 11 күнегү	20.03	
53	Туган ягым - Татарстан”	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне	Текстның эчтәлеген аңлау, текст б-н эшли белү, мөстәкыйль	Хикәя төзүне тикшерү	8 күнегү, хикәя төзергә	22.03	

			камилләштерү	фикерли белү.				
54	Сара Садыкова турында белешмә	1 1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Композиторның биографиясен белү, материалны үзләштерү.	Текстны сәнгатьле укуны тикшерү	Сәнгатьле укырга, ятларга	3.04	
55	Илһам Шакиров турында белешмә	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Артист биографиясен белү, материалны үзләштерү.	Куелган сорауларга жавап бирү	155 бит, 9 күнегү, сөйләргә	5.04	
56	Ирек Мөхәммәдәвнәң тормыш юлы	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Язучының биографиясен белү, текст эчтәлеген аңлау, аралашу.		Сәнгатьле укырга, 158 бит, 10 күнегү	10.04.	
57	“Ирек Мөхәммәдәв биографиясе”тексты буенча әңгәмә.	1	Диалогик монологик сөйләм	Язучының биографиясен сөйли белү, мөстәкыйль фикерли белү.		Эчтәлек сөйләргә	12.04.	
58	Харис Якупов ижаты	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Язучының биографиясен белү,		163 бит, 13 күнегү, сөйләргә өйрәнергә	17.04.	
59	Бөек Ватан сугышы турында мәгълүматлар	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Бөек Ватан сугышы турында мәгълүматлар б-н кызыксыну, мөстәкыйль фикерли белү.	Куелган сорауларга жавап бирү	166 бит, 8 күнегү, сорауларга жавап бирү	19.04.	

60	Л.Исханованың "Лачын кыз" хикәясе	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Хикәянең, эчтәлеген аңлау, аралашу, анализ ясау.		171 бит, 13 күнегү, укырга	24.04.	
61	"Лачын кыз" хикәясе буенча әңгәмә	1	Диалогик монологик сөйләм	Хикәянең, эчтәлеген белү, материалны үзләштерү		Сөйләргә әзерләнәргә	26.04.	
62	Ф.Кәримнең биографиясе	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Ф.Кәримнең биографиясен уку һәм тәржемә итү.		Бер шагыйрж турында өйрәнәргә	3.05.	
63	Ф.Кәримнең "Ватаным өчен" шигыре.	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Шигырьнең эчтәлеген белү, анализ ясау.	Текстны сәнгатьле укуны тикшерү	Сәнгатьле укырга, өзеген ятларга	8.05.	
64	"Светофорның матур кызга күзе төшкән" хикәясе	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Хикәянең, эчтәлеген аңлау, арлашу, схема буенча диалог төзи белү.		Тәржемә итәргә	10.05.	
65	"Светофорның матур кызга күзе төшкән" хикәясе	1	Диалогик монологик сөйләм	Хикәянең, эчтәлеген белү, аралашу, үзгәртеп сөйли белү,		Сәнгатьле укырга, сөйләргә	15.05.	
66	Вил Казыйхановның "Ашыкма" шигыре	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Шигырьнең эчтәлеген аңлау, анализ ясау, материалны үзләштерү.	Текстны сәнгатьле укуны тикшерү	Сәнгатьле укырга, 178 бит	17.05.	
67- 68	"Солтания белән күбәләк" хикәясе	2	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Хикәянең, эчтәлеген аңлау, мөстәкыйль фикерли белү.	Хикәя төзүне тикшерү	Сөйләргә өйрәнәргә, ситуатив биремнәр	22.05. 24.05.	

69	Кабатлау дәресе “Белем һәм тормыш” циклы	1	Лексик-грамматик күнекмәләрне камилләштерү	Мөстәкыйль фикерли белү, аралашу.		Кабатларга	29.05.	
70	Кабатлау дәресе “Минем дусларым” циклы	1	Диалогик монологик сөйләм	Мөстәкыйль фикерли белү, аралашу.			31.05.	

8 нче сыйныфта рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле һәм әдәбияты дәресләре укыту өчен тематик план

Чис ло	дәрес	предмет	тема	тип	лексика	грамматика	Үзләштерү дәрәжәсе	контроль
1	1	әдәбият	Р.Вәлиева “Мәктәбем”	лгкк				
	2-3	Тат.т	Хикәя фигыльнең хәзерге заман формасы	гкк	“Мәктәп” темасына кагылышлы лексика	Чөнки, шуңа күрәтеркәгечләрен сөйләмдә куллану	куллану	
2	1	әдәбият	К.Насыйриненң биографиясе	лгкк				
	2-3	Тат.т.	К.Насыйри “Әбугалисина” әсәрендәге лексик-грамматик материал	лкф	Гыйлем, үткен, гомер, хәбәр, үлә, иге зәк, туганнар, борын заман	Хикәя фигыльнең Заман формалары	куллану	
	4-5	әдәбият	“Әбугалисина” әсәренең беренче өлеше	лгкк				
	6-7	Тат.т.	Хәл фигыль, аның ясалашы.	гкк	Гыйлем, үткен, гомер,	Хәл фигыль	куллану	

					хәбәр,үлә,игезәк,туган Нар, борын заман	формалары		
	8	Тат.т.	Тезмә фигыль	гкф		Тезмә фигыль	аңлау	
	9-10	әдәбият	“Әбугалисина”2нче өлеше	Лгкк д/м сөйл.				Әсәрнең Эчтәле Ген сөйләү
	11	Тат.т.	Үз-үзегезне тикшерегез					
3	1-2	Тат.т.	Билгесез үткән заман хикәя фигыль зат-сан белән төрләнеше	гкк		Затланышлы,затланышсыз фигыльләр, билгесез үткән заман хикәя фигыль	куллану	
	3-4	әдәбият	В.Нүриев “Өлгерәм әле ” 1нче өлеше	Лгкк д/м сөйл.				
	5-6	Тат.т.	Билгеле киләчәк заман хикәя фигыль	гкк		Билгеле киләчәк заман хикәя фигыль	куллану	
	7-8	Тат.т	Шарт фигыль, аның зат-сан б/н Төрләнеше	гкк		Шарт фигыль,аның зат-сан б/н төрләнеше	куллану	
	9-10	Тат.т.	В.Нүриев “Өлгерәм әле”	гкф	Әлбәттә,зыян,иртәрәк,			Сүзлек

			хикәянең 2нче өлешендәге лексик-грамматик материал		мәзәк,өлгерәм,уянам, торам, күчерәм, сүз бирә, сүзендә тора алмый			диктантаы
	11-12	әдәбият	В.Нуриев “Өлгерәм әле” Хикәясенең 2нче өлеше	Лгкк д/м сөйл.				
	13	Тат.т.	В.Нуриев “Өлгерәм әле”хикәясе буенча диалогик сөйләмгә чыгу	д/м сөйл.				Хикәянең эчтәлеген сөйләү
4	1	Тат.т.	Жөмләнең баш һәм иярчен кисәкләре	гкф		Жөмлә кисәкләр	аңлау	
	2	Тат.т.	Татарстан Милли китапханәсе текстандагы лексик-грамматик материал.	лкф	Халык,гасыр,дөнья, горурлык, сирәк, ыша на	Ия б/н хәбәр арасына сызык кую	куллану	
	3-4	әдәбият	Татарстан Милли китапханәсе	лгкк				
5	1	Тат.т.	Л. Леронның “Пирамида ” әсәре Нең лексик-грамматик материал.	гкк	Күтәрелә, тәмамлана, ялгыш, яңгырады, ниһаять	Хикәя фигураль, бәйләк сүзләр	куллану	

	2-3	әдәбият	Л.Леронның “Пирамида” әсәре	лгкк				
	4-5	Тат.т	“Яхшы үку жиңелме?” темасы буенча сөйләшү	д/м сөйл.				
6	1	Тат.т	Н.Гыйматдиновның “Болын патшасы” хикәясенең 1-2 өлешендәге лексик-грамматик материал	лкф	Сагына, толымлы, ялгыз, кыргый, түпас, акыллы, кыен	Хәл фигыль формалары	куллану	Сүзлек диктантаы
	2-3	әдәбият	Н.Гыймадинова “Болын патшасы” 1-2 өлешләр	лгкк				1-2 өлеш Ләрне сөйли белү
	4	Тат.т	Бәйлекләр, бәйлек сүзләр	гкк		Бәйлекләр, бәйлек сүзләр	куллану	
	5	Тат.т	Юклык, билгеләү алмашлыклары	гкф		Юклык, билгеләх алмашлыклары	аңлау	
	6	әдәбият	“Болын патшасы” хикәясенең 3 өлеше	лгкк				3 өлеше сөйли белү
	7	Тат.т.	-ып/-еп формалы хәл фигыль ләрнең юклык формасы	гкк	Кыз, сугу, арба, уңайсыз, әрекмән	-ып/еп формалы хәл фигыльләрне юклык формасы	Куллану	
	8-9	Тат.т.	Исем фигыль, аның килешләр б/н төрләнеше	гкф	Кыз, сугу, арба, уңайсыз, әрекмә	Исем фигыль, аның килешләр б/н төрләнеше	аңлау	

	11-12	әдәбият	“Болын патшасы” хикәясенең 4-5 бүлекләре	Лгкк д/м сөйл.				“Күрше кызы” хикәясен белү
7	1-2	Тат.т.	Ш.Галиевның “Безнең йорт малайлары” әсәрендәге лексик-грамматик материал	лгкк	Атлай, сагынган, дөнья, әкәмәт, кочаклаша	Сыйфат фигыль	куллану	
	3-4	әдәбият	Ш.Галиевның биографиясе. Ш.Галиевның “Безнең йорт малайлары”	лгкк				Шигырьне яттан сөйләү
8	1	Тат.т	Ш. Галиевның “Ялгыш адым” шигырендәге лексик- грамматик материал	лкф	Шаярып йөрү, егетлек, өлгерек, ябышып бару, ялгышу, култык таягы, сакланып йөри	Исем фигыль	куллану	Сүзлек диктант
	2-3	әдәбият	Ш.Галиевның “Ялгыш адым” шигыре белән танышу	Лгкк д/м сөйл.				
9	1	Тат.т.	Исемнәрнең баш килешен сораучы бәйләкләр	гкф		Исемнәрнең баш килешен сораучы бәйләкләр	аңлау	

	2-3	Тат.т.	-лы/-ле кушымчасы белән ясалган сыйфатлар	гкк	Әһәмият, көнләшә, тавыш чыгу, елак, чая	-лы/ле кушымчасы б/н ясалган сыйфатлар	куллану	-лы/ле Кушымчасы б/н сыйфатлар ясый белү
	4	әдәбият	Ф.Шәфигуллинның биографиясе.	лгкк				
	-5-6	әдәбият	Ф.Шәфигуллин “Әнфисә кемгә елмая?” әсәре белән танышу.	Лгкк д/м сөйл.				Малайлар һәм кызлар арасындагы дуслык турында сөйләшү
10	1	Тат.т.	Исемнәргә кушымчалар ялгану тәртибе	гкк	Хурлуй, мактый, дошман	Исемнәргә кушымчалар ялгану	куллану	
	2	әдәбият	Р. Миңнуллинның “Подъездагы язучылар” әсәре б/н танышу	лгкк				
	3-4	Тат.т.	“Безнең йортның подъезды” Дигән темагы сөйләшү	д/м сөйл.				Сочинение язу
11	1	әдәбият	Ф. Яруллинның биографиясе	лгкк	Шөгылләна, шигырь,	саннар	куллану	

					жиңел, язмыш			
	2	Тат.т.	Әйтү максаты буенча жөмлә төрләре	гкф	Абзар, салам, тирес, сәнәк, турникта, тартылу, яшелчәләргә су сибү	Әйтү максаты буенча жөмлә төрләре	аңлау	
	3	Тат.т.	Жыйнак һәм жәенке жөмләләр	гкф		Жыйнак һәм жәенке жөмләләр	аңлау	
	4-5	әдәбият	Ф. Яруллин “Жилкәннәр жилдә сынала” әсәре б/н танышу	лгкк				
	6-7	әдәбият	Әсәр әчтәлегә буенча сөйләмгә чыгу	Лгкк д/м сөйл.				
	8	Тат.т.	Бер составлы жөмләләр	гкф		Бер составлы жөмләләр	аңлау	
	9	Тат.т.	Билгеле үтәүчеле, билгесез үтәүчеле, гомуми үтәүчеле, үтәүчесез жөмлә төрләре	гкф		Билгеле үтәүчеле, билгесез үтәүчеле, гомуми үтәүчеле, үтәүчесез жөмлә төрләре	аңлау	
	10-11	Тат.т.	“Минем яшьтәшләрем - дусларым” темасы буенча сөйләшү	д/м сөйл.				“Минем яшьтәшләрем - дусларым” темасы буенча сөйләшү

12	1-2	Тат.т.	К. Даянның “Өзелгән чәчәкләр” әсәрендәге лексик-грамматик материал	лгкк	Бераз, хуш ис, кайсысы, гаҗәпләнү, хәсрәт, шунда, уйчан караш	Хәл фигыль		
	3	Тат.т	Рәвеш, аның сораулары	гкк		рәвеш	куллану	
	4-5	әдәбият	К.Даянның “Өзелгән чәчәкләр” Әсәренең 1 өлеше б/н танышу	Лгкк д/м сөйл.				
	6-7	әдәбият	Әсәрнең 2нче өлеше б/н танышу	Лгкк д/м сөйл.				Әсәрне сөйли белү
13	1-2	Тат.т	М.Галиевның “Җиңәсем килде” Әсәрендәге лексик-грамматик материал	Лкф лкк	Кайбер, таза гәүдәле, Нур, үзе сизмәстән, җинү, почмак			
	3-4	Тат.т	Сыйфат фигыль, аның заман формалары	Гкф лкк		Сыйфат фигыль, аның Заман формалары	куллану	
	5	әдәбият	М. Галиевның “Җиңәсем килде”	лгкк				

			Әсәре б/н танышу					
	6-7	әдәбият	Әсәр эчтәлеге буенча сөйләшү	д/м сөйл.				Әсәрнең эчтәлеген сөйли белү
14	1	Тат.т.	А.Алишның “Алдакчы Наил” хикәясендәге лексик-грамматик материал.	лкф	Селкенми, батыр, мактанчык, сай, үлгән, шаяра, сөлге, кызарды, оялды	Сүзләрнең синоним, антоним парлары, сыйфат фигыль	куллану	
	2	Тат.т.	Хәбәрлек сүзләр	гкк		Хәбәрлек сүзләр	куллану	
	3-4	әдәбият	А.Алишның “Алдакчы Наил” Биографиясе. “Алдакчы Наил” хикәясе белән танышу	лгкк				
	5-6	Тат.т	Үз-үзегезне тикшерегез.	Лгкк д/м сөйл.				
15	1	әдәбият	Н. Дәүлинең биографиясе белән танышу	лгкк				Биографиясен сөйли белү.
	2-3	Тат.т	Н. Дәүлинең “Бәхет кайда була?” шигырендәге грамматик материал	лкф	Имән, көнчыгыш, уңыш, кояш чыгу, кояш бату,көнъяк, Көнбатыш			Сүзлек диктантаы

	4-5	Тат.т	Исемнәрнең ясалышы	гкк		Исемнәрнең ясалышы	куллану	
	6-7	әдәбият	Н.Дәүлинең “Бәхет кайда була?” әсәре белән танышу	Лгкк д/м сөйл.				Әсәрнең эчтәлеген сөйләү.
16	1	Тат.т.	Дәрдемәнд “Бер хәзинә” әсәрендәге лексик-грамматик материал.	лкф	Игенче, басу, хәзинә, Казу, кардәш, тырма-лау, мирас, бодай, мул, хыянәт	Затланышлы һәм затланышсыз фигыльләр	куллану	Сүзлек диктанты
	2	Тат.т.	Бәйлек сүzlәр	гкк		Бәйлек сүzlәр	куллану	
	3	әдәбият	Дәрдемәнднең биографиясе, “Бер хәзинә” әсәре б/н танышу.	лгкк				
	4-5	Тат.т.	“Бер хәзинә” әсәре буенча диалогик сөйләмгә чыгу.	д/м сөйл.				
17	1	Тат.т.	Н. Дәүлинең “Хезмәткә - хөрмәт” әсәрендәге лексик-грамматик материал.	лкф	Ихтирам, таныш, шешә, вакыт, гадәти, рәхимсез, намус, тәртип, жыештыру	-лы/-ле, -сез/-сыз сыйфат ясаучы кушымчалар	куллану	
	2-3	әдәбият	Н.Дәүлинең “Хезмәткә - хөрмәт” Әсәрендәге лексик-грамматик	Лгкк				

			материал.					
	4	әдәбият	Н.Дәүлинең “Хезмәткә - хөрмәт” Әсәре буюнча диалогик сөйләмгә чыгу.	д/м сөйл.				
	5-6	Тат.т.	Хезмәткә-хөрмәт турында сөйләшү.	д/м сөйл.				Кешенең хезмәтен хөрмәтләү турында сөйләшү.
18	1	Тат.т.	Р. Фәйзуллинның “Онытма син!” Шигырендәге лексик-грамматик Материал.	лкф	Үткән, хәтерләү, моң, мирас, горур, киләчәк, тарих	Чөнки, шуңа күрә теркәгечләре	куллану	
	2-3	әдәбият	Р.Фәйзуллин “Онытма син!”	лгкк				
19	1-2	Тат.т.	Р.Фәхретдиновның “Идел суы ага торыр” әсәрендәге лексик-грамматик материал.	Лкф гкк	Буйсына, бәхәс, яшә, дәүләт, сәүдәгәр, дин	Ия белән хәбәр арасына сызык кую	куллану	

					мунча, чуен,дан каза нган			
	3-4	әдәбият	Р.Фәхритдиновның “Идел суы ага торыр” әсәре белән танышу	лгкк				Әсәрнең эчтәлеген аңлау
	5-6	Тат.т.	Р.Фәхретдинов “Идел суы ага торыр” әсәре буенча диалогик сөйләмгә чыгу	д/м сөйл.				Бөек Болгар турында сөйләү белү
20	1	Тат.т.	Сөембикә турындагы текстның лексик-грамматик материалы	лкф	Башкала, күренекле, истәлек, катлы, шәхес тарихи,ханбикә	Тамырдаш сүزلәр	аңлау	
	2-3	әдәбият	Сөембикә турында текст	Лгкк д/м сөйл.				
21	1	Тат.т	Алмашлыктар	гкк		Алмашлыктар	куллану	
	2-3	Тат.т	Билгесезлек алмашлыктары	гкф		Билгесезлек алмашлыктары	аңлау	
	4-5	Тат.т	Билгеләү алмашлыктары	гкф		Билгеләү алмашлыктары	аңлау	
	6	Тат.т.	“Туган җирем - Татарстан” Текстындагы лексик-грамматик	лкф	Дәүләт, җөмһүрият, Әрәмә, тугры, чишмә	алмашлыктар	куллану	

			материал					
	7	әдәбият	Туган җирем- Татарстан	лгкк				
	8	Тат.т.	“Татарстанның Милли музееен да” текстындагы лексик-грамматик материал	лкф	Сәнгать, милли, тарихчы, максат, ху-җалык, икътисад	Изафә бәйләнеше		
	9	әдәбият	Татарстанның Милли музееенда	лгкк				
	10-11	Тат.т әдәбият	Үз-үзегезне тикшерегез	Лгкк д/м сөйл.				
22	1-2	Тат.т	Г.Түкай биографиясе буюнча лексик-грамматик материал	лкф	Мулла,үлгән,карчык шәфкәтьле, кияүгә чыгу,фәкыйрь,сөю, яланаяк,яланбаш	-дыр/-дер кисәкчәсе; жөмләнең баш кисәкләре	куллану	
	3-4	әдәбият	Г.Түкай биографиясе	лгкк				
	5-7	әдәбият	Г.Түкай “Исемдә калганнар”	Лгкк д/м сөйл.				
23	1-2	Тат.т.	Ә.Фәйзинен “Асрарга бала бирәм” әсәрендәге лексик-	Лкф	Кала,саф,шаккатты,	Хәл фигыль. Сыйфат	куллану	

			грамматик материал	гкк	кызганда, арба, олаучы, ятим, кадерле, моңсу, якынлаша, гажәпләнде	дәрәжәләре.		
	3-4	әдәбият	Ә.Фәйзи “Асрага бала бирәм”	Лгкк д/м сөйл.				Г.Түкайның бала чагы турында сөйли белү.
	5-6	Тат.т	Г.Түкайның тормыш турында сөйләшү					
24	1-2	Тат.т	Г.Түкайның “Су анасы” әсәрендәге лексик-грамматик материал.	Лкф гкк	Су коена, чәчрәтә, чума, тирли, эссе, орышты, юлдаш, тарак, жән, коточкыч	Кушма, парлы тезмә сүзләр. Сүз төркемнәре.	куллану	Сүз төркемнәрен аера белү.
	3-4	Тат.т.	Г. Түкай “Су анасы”	Лгкк д/м сөйл.				Бер өзекне яттан сөйл.
25	1-2	Тат.т	С.Алишев “Нәни батыр” хикәясендәге лексик- грамматик материал	Лкф гкк	Шома, ябыша, ихтыярсыз бата, үсал, капланган, күтәрә, шуы	Исем фигыль	куллану	

	3-4	әдәбият	С.Алишев “Нәни батыр” хикәясе	Лгкк д/м сөйл.				
26	1	Тат.т	Г.Ибраһимовның “Алмачуар” Әсәрәндәге лексик-грамматик материал	лкф	Ял,койрык,сылу, төз, гәүдә күкрәп, камчы, күк бия, данлыклы	Синонимнар, антонимнар сыйфат фигыль	куллану	
	2-3	әдәбият	Г.Ибраһимовның биографиясе, “Алмачуар” әсәрнең 1 кисәге	Лгкк лгкк				Г.Ибраһимов Ның биографиясе сөйли белү
	4	Тат.т	Г.Ибраһимовның “Алмачуар” әсәрнең 2 кисәгендәге лексик-грамматик материал	гкк	Башкалар, яшерен, тайгак, яшел, көтүче, басу капкасы, уң, сүл, мәчет манарасы	Бәйлек, бәйлек сүзләр	куллану	
	5-6	әдәбият	Г. Ибраһимовның “Алмачуар” әсәрнең 2 кисәге	Лгкк лгкк				Әсәрнең 2 кисәге буенча Әңгәмә оештыру
	7-8	Тат.т	Ымлыклар	лкф		ымлыклар	аңлау	

	9-10	әдәбият	“Алмачуар” әсәренең соңгы бүлеге	Лгкк д/м сөйл.				Әсәрне сөйли белү
	11	Тат.т.	Үз-үзегезне тикшерегез	д/м сөйл.				

9нчы сыйныфта рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле һәм әдәбияты дәресләре укыту өчен тематик план

Чис ло	Дәрес	Предмет	Тема	Тип	Лексика	Грамматика	Үзләш терү дә рәжәсе	Контроль
			Татарстан Республикасы (Зсәгать)					
1.	1	тат.теле	“Татарстан Республикасы” лексик-грамматик материал	ЛКФ	дәүләт,соклан дыра, мәйдан, милләт вәкиле, күәтле, икътисади,	Ялгызлык һәм уртаклык исемнәре	куллану	

					килешү, төбәк, мөстәкыйль			
	2-3	әдәбият әдәбият	“Татарстан Республикасы” текстсы	ЛГКК д/м сөйлә м				Татарстан Республикасы турында сөйли белү
			Казан – тарихи башкала (3 сәгать)					
2	1	Тат. теле	“Казан – тарихи башкала” текстындагы лексик –грамматик материал	ЛКФ	Тарихи, сихри, шәхес, илче, шәкерт, тантана, гаделлек	Ия белән хәбәр арасына сызык кую	куллану	
	2-3	әдәбият әдәбият	“Казан –тарихи башкала” текстсы	ЛГКК д/м сөйлә				Кол Шәриф мәчете т/да сөйли белү
			Татар музыка сәнгате (3 сәгать)					
3	1	Тат.теле	“Татар музыка сәнгате”текстындагы лек.-гр. материал	ЛКФ	Сәнгать, ижәт, өлкә, кыллы, кызыксына, сәхнә, моң, нигез салучы	Ия б/н хәбәр арасында сызык кую	куллану	
	2-3	әдәбият	“Татар музыка сәнгате”тексты	ЛГКК	д/м сөйләм			

			Александр Ключарев (3 сәгать)					
4	1	Тат.теле	“Александр Ключарев ” текст. лек.-гр. материал	ГКК	Сәүдә, хисапчы, бөөк, зыялы	Изафә бәйләнеше Сыйфат фигыль		
	2-3	әдәбият әдәбият	“Александр Ключарев” тексты	ЛГКК д/м сөйлә				
			София Гобәйдуллина (3 сәгать)					
5	1	Тат. теле	Исем фигыль	ГКК	әгъза, нәсел, остаз, тәхет, таж, ирешә	Исем фигыль	куллану	
	2-3	әдәбият әдәбият	“София Гобәйдуллина” тексты	ЛГКК д/м сөйлә				София Гобәйдуллина т/да сөйли белү
			Татар театры (4 сәгать)					
6	1	Тат.теле	“Татар театры” текстындагы лек.-гр. материал	ЛКФ	Мәдәни,үзәк, дәртле, нурлы, гасыр, тамашачы,	Изафә бәйләнеше	куллану	

					игълан ителә			
	2	әдәбият	“Татар театры” тексты	ЛГКК				
	3	Тат.теле	Теләк белдерү формалары	ГКК		Теләк белдерү формалары	куллану	
	4		Татар сәнгате т/да сөйләшү	д/м сөйлә				Татар сәнгате т/да сөйли белү
			Р. Вәлиев “Саумы китап” (4 сәгать)					
7	1	Тат. теле	Сыйфат һәм сыйфат дәрәжәләре	ГКК	Мәгарә, тылсым, хыял, жәмгыять, уқымышлы, юлдаш, гажәпләнү	Сыйфат һәм сыйфат дәрәжәләре	куллану	
	2	Тат. теле	Алмашлык төркемчәләре	ГКК		Алмашлык төркемчәләре	куллану	
	3-4	әдәбият әдәбият	Р. Вәлиев “Саумы китап”	ЛГКК д/м сөйлә				Хикәянең эчтәлеген сөйләү
			К. Насыйри “Әбугалисина”					

			(4сәгать)					
8	1	Тат. теле	Сан һәм аның төркемчәләре	ГКК	Гыйлем, гаять, куыш, коточкыч	Сан һәм аның төркемчәләре	куллану	Сүзлек диктанты
	2	Тат. теле	Ярдәмлек сүз төркемнәре	ГКК		Ярдәмлек сүз төркемнәре	куллану	
	3-4	әдәбият әдәбият	К. Насыйри “Әбугаллисина”	ЛГКК ЛГКК				әсәрнең эчтәлеген сөйләү
			Беренче татар китабы (4 сәгать)					
9	1	Тат. теле	Жөмләнең баш иярчен кисәкләре	ГКК	Китапханә, чишмә, кызыклы	Жөмләнең баш, иярчен кисәкләре	куллану	
	2-3	әдәбият әдәбият	Беренче татар китабы	ЛГКК ЛГКК				“Минем яраткан китабым” (сочинение)
	4	Тат.теле	Кушма жөмлә төрләре	ГКФ	Кушма жөмлә төрләре	аңлау		
			М.Мәндиев “Коляамбу плантациядә эшли” (8сәгать)					
10	1-2	Тат.теле Тат.теле	Хикәядәге лексик-грамматик материал	ЛКФ ГКК	Су урынына эчәбез, коры яшен, суккандай булды, кереп батты,	Каршы бәйле фразеологик берәмлекләр	куллану	Сүзлек диктанты

					тегермәнгә су салу			
	3-4	әдәбият әдәбият	М.Мәңдиевның биографиясе. "Колаямбу плантациясендә эшли" (1 өлеш)	ЛГКК ЛГКК				
	5	Тат. теле	Хикәя фигыльнең заман формалары	ГКК		Хикәя фигыльнең заман формалары	куллану	
	6-7	әдәбият әдәбият	Хикәянең 2 өлеше	ЛГКК ЛГКК				
	8	Тат. теле	Хикәя буенча диалогик сөйләмгә чыгу.	д/м сөйлә				Эчтәлеген сөйли белү
			Л.Ихсанова "Бер маңара" (9 сәгать)					
11	1	Тат. теле	Сыйфат фигыль	ГКК		Сыйфат фигыль	куллану	
	2	Тат. теле	Л.Ихсанова "Бер маңара" лексик – грамматик материал	ЛКФ	Түзәргә, сөендерә, арырга, булышырга, талаучы	Хәбәрлек сүзләр	куллану	

	3-4	әдәбият әдәбият	Хикәянең 1 өлеше	ЛГКК ЛГКК				Әсәрнең 1 өл. буенча әңгәмә
	5-6	Тат.теле Тат.теле	2 өлеше лексик-грамматик материал	ЛКФ ГКК	Коткарды, гажәпләнде, сөйләде, калдырды, сизде	Тамырдаш, сүзләр, тезмә фигыльләр		
	7-8	әдәбият әдәбият	Хикәянең 2 өлеше	ЛГКК ЛГКК				
	9	Тат.теле	Диалогик сөйләмгә чыгу	д\м сөйлә				әсәрне сөйли белү
			Г. Әпсәләмов “Ак чәчәкләр” (5сәгать)					
12.	1	Тат.теле	Әсәрдәге лексик-грамм. материал	ЛКФ	Сәләт, дәвалаучы, юри, чир, хәрәкәт, борчий, көзән жыера	Антоним, синоним	куллану	Сүзлек диктанти
	2	Тат.теле	Теркәгечләр. Тезмә кушма жөмлә	ГКФ		Теркәгечләр. Тезмә кушма жөмлә	куллану	
	3-4	әдәбият	Г.Әпсәләмов “Ак чәчәкләр”	ЛГКК				

		әдәбият		ЛГКК				
	5	Тат.теле	Г.Әпсәләмов “Ак чәчәкләр”әсәре буенча диалогик сөйләмгә чыгу	д/м сөйлә				әсәрнең эчтәлеген
			Г. Ахунов “Хәзинә”(3 сәгать)					
13	1	Тат.теле	Иярчен кушма жөмлә төрләре	ГКФ	Ышанычлы, житди, тимер- томыр, бүлек, бораулаучы	Кушма жөмлә төрләре	аңлау	
	2-3	әдәбият әдәбият	Г.Ахунов биографиясе. “Хәзинә”	ЛГКК д/м сөйлә				Эшкә урнашу өчен анкета тутыру
			И.Юзеев “Таныш моңнар” (3сәгать)					
14	1	Тат.теле	Әсәр. Лексик-грам. материал	ЛКФ	Риза бул, рәнжи, оялу, бәгърем, чын сөю, бәхетле	Сыйфат фигыль	куллану	
	2-3	әдәбият әдәбият	И.Юзеев “Таныш моңнар”	ЛГКК д\мсө	йләм			әсәрнең эчтәлеген сөйләү
			Р.Вәлиева “Гомер б/н һөнәр”					

			(3 сәгать)					
15	1	Тат.теле	Һөнәр темасына караган лексика	ЛКФ	Һөнәр, очучы, төзүче, куркыныч, ватыла, төзәтә	Шарт фигылж	куллану	
	2-3	әдәбият әдәбият	Р.Вәлиева биографиясе, “Гомер б/н һөнәр”	ЛГКК д/м сөйлә				Үзен сайлаган һөнәр т/да сөйлә
			Татар халык әкиятә “Алтын алмалар” (3 сәгать)					
16	1	Тат.теле	Иярченле кушма жөмлә төрләре	ГКФ	Кичен, үзара,күрше, ярлы, гажәп- ләнә, шат, почмак	Иярченле жөмлә төрләре	аңлау	
	2-3	әдәбият әдәбият	Әкият	ЛГКК д/м сөйлә				әкиятне сөйли белү
			Татар халык әкиятә “Зирәк карт” (3 сәгать)					
17	1	Тата.теле	Әкияттә лексик-гр. материал	ЛКФ	Вәзир, зирәк, шәүлә, өянке,			Сүзлек диктанты

					гәүһәр, төп, өч			
	2-3	әдәбият әдәбият	Әкият	ЛГКК ЛГКК				
			С.Хәким “Әнкәй” (4 сәгать)					
18	1-2	Тат.теле Тат.теле	Иярчен вакыт җөмлә	ГКФ ГКК	Күңел, чиләк, тула, изге теләк, хәбәр	Иярчен вакыт җөмлә	аңлау	
	3	әдәбият	С.Хәким биографиясе	ЛГКК				
	4	әдәбият	С.Хәким “Әнкәй”	ЛГКК				Шигырьне яттан сөйләү
			А.Шамов “Госпитальдә” (9 сәгать)					
19	1	Тат.теле	Саннар	ГКК		Саннар	куллану	
	2	Тат.теле	Лексик-грамматик материал	ЛКФ	Канәгать, ин- башы, яралы, сынар, сак	Бәйләкләр Иярченле күшмә җөмлә	куллану	
	3-4	әдәбият әдәбият	А.Шамов биографиясе, әсәрнең 1 нче өлеше	ЛГКК ЛГКК				
	5-6	әдәбият	әсәрнең 2нче өлеше	ЛГКК				әсәрнең эчтәлеген сөйләү

		әдәбият		ЛГКК				
	7	Тат.теле	Аваз ияртемнәре	ГКФ		Аваз ияртемнәре	аңлау	
	8	Тат.теле	Ымлыклар	ГКФ		ымлыклар	аңлау	
	9	әдәбият	“Ана б/н бала” темасына әнгәмә	д/м сөй ләм				Үз әниләре т/да сөйли белү
			Н.Әхмәдиев “Ана” (3 сәгать)					
20	1	Тат.теле	Әсәрдәге лексик-грамматик материал	ЛКФ	Сукыр, култыклап, тумыштан, наз кич, баш тарт, лаек, бөөк	Теркәгечләр	куллану	
	2-3	әдәбият әдәбият	Н.Әхмәдиев “Ана”	ЛГКК д/м сөй ләм				әсәрне сөйли белү
			Г.Шәрәфи “Күңелләрдә гөл үсә” (7сәгать)					
21	1	Тат.теле	Г.Шәрәфи “Күңелләрдә гөл үсә” лек.- гр.материал	ГКФ	Күңел, гөл	Иярчен урын жөмлә	аңлау	

	2-3	Тат.теле Тат.теле	Иярчен максат хәле	ГКФ ГКК		Иярчен максат хәле	аңлау	
	4	Тат.теле	Иярчен сәбәп хәле	ГКФ		Иярчен сәбәп хәле	аңлау	
	5-6	әдәбият әдәбият	Г.Шәрәфи “Күңелләрдә гөл үсә”	ЛГКК ЛГКК				
	7	әдәбият	әсәр эчтәлеге буенча әңгәмә	д/м сөйлә				Эчтәлеген сөйли белү
			Ш.Галиев “Урам ул нинди” (3сәгать)					
22	1	Тат.теле	Лексик-грамматик материал	ЛКФ	Тәртип, кыю, бүш,әшәке, боза	Гади кушма жөмлэләр	куллану	
	2	әдәбият	Ш.Галиев “Урам ул нинди?”	ЛГКК				
	3	әдәбият	әсәр буенча сөйләшү	д/м сөйлә				әсәрне сөйли белү
			Р. Миңнуллин “Ә ни өчен?” (4 сәгать)					
23	1-2	Тат.теле Тат.теле	Фигыль юнәлешләре	ГКФ ГКК		Фигыль юнәлешләре	аңлау	

	3-4	әдәбият әдәбият	Р. Миңнуллин “Ә ни өчен?”	ЛГКК д/м сөйлә				
			Ш.Еникеев “Солтангәрәйнең язмышы” (6 сәгать)					
24	1	Тат.теле	Лексик-грамматик материал	ЛКФ	Сукыр, таяк, бата, көчәя, үлем, адаша, хәлсез	Затланышсыз фигылжләр	куллану	
	2-3	Тат.теле Тат.теле	Иярчен шарт жөмлә	ГКФ ГКК		Иярчен шарт жөмлә	аңлау	
	4-5	әдәбият әдәбият	Ш.Еникеев “Солтангәрәйнең язмышы”	ЛГКК ЛГКК				
	6	Тат.теле	Әсәр эчтәлегә буенча әнгәмә	д/м сөйлә				Әсәрне сөйли белү
			Р. Мөхәммәдиев “Беренче умырзая”(4 сәгать)					
25	1	Тат.теле	Лексик-грамматик материал	ЛКФ	Шифа, авыру, хәбәр, жылкә, сырхау, чишмә, дәва	Сүзтезмәләр, бәйлек һәм бәйлек сүзләр	куллану	
	2-3	әдәбият	“Беренче умырзая”	ЛГКК				

		әдәбият		ЛГКК				
	4	Тат. теле	әсәр буенча диалогик сөйләмгә чыгу	д/м сөйлә				
			М.Гафури “Кыр казы” (6 сәгать)					
26	1	Тат. теле	Лексик-грамматик материал	ЛКФ	Тирә-юнь, моңсу, тирә-як, ялгыз, талпына сындыра, сагына, искә төшерә	Жөмләнең баш һәм иярчен кисәкләре	куллану	Сүзлек диктанты
	2	Тат.теле	Сүз ясалышы	ГКК		Сүз ясалышы	куллану	
	3	Тат.теле	Фигыль төркемчәләре	ГКК		Фигыль төркемчәләре	куллану	
	4	әдәбият	М.Гафириның биографиясе	ЛГКК				
	5-6	әдәбият әдәбият	“Кыр казы ”әсәре б/н танышу	ЛГКК д/м сөйлә				әсәрнең эчтәлген сөйли белү
			Р.Бәшәр “Авыру урман”(3сәгать)					
27	1	Тат.теле	Лексик-грамматик материал	ЛКФ	Табигать, агу, оя, сындырырга	Инфинитв + кирәк	куллану	
	2-3	әдәбият	“Авыру урман”	ЛГКК				Табигать саклау

		әдәбият		д/м сөйлә				т/да сөйләшү
			И. Гази “Ак сирень” (7 сәгать)					
28	1	Тат.теле	1 өлеше, лексик-грамматик материал	ЛКФ	Тишә, дулкынлана, моңая, ашык- пошык, сызгыра, еш	Сыйфат дәрәжәләре, фигыль төркемчәләре	куллану	Сүзлек диктанты
	2-3	әдәбият әдәбият	И.Гази “Ак сирень” (1 өлеше)					
	4	Тат.теле	2 өлеше, лексик-грамматик материал	ГКК	Утлар кабына, пышылдашу, серле, сарылу, таң калу, шыпырт, үксеп елау	Тезмә, иярченле жөмләләр	куллану	
	5-6	әдәбият әдәбият	“Ак сирень” 2 өлеше	ЛГКК ЛГКК				
	7	Тат.теле	Әсәр эчтәлегә буенча әңгәмә	д/м сөйлә				әсәрне сөйли белү
			Ф.Яруллин “Ике кояшым бар. Илсәя” (5 сәгать)					

29	1-2	Тат.теле Тат.теле	Иярчен кире жөмлә	ГКФ ГКК	Зыян,сизгер, язмыш,тынчылы к,әһәмиятле, өмет, шелтә, комачаулый	Иярчен кире жөмлә	аңлау	
	3-4	әдәбият әдәбият	“Ике кояшым бар. Илсәя”	ЛГКК ЛГКК				
	5	Тат.теле	Әсәр эчтәлегә буенча әнгәмә	д/м сөйлә				әсәрне сөйли белү
			Минем героем (7сәгать)					
30	1	Тат.теле	Лексик-грамматик материал	ЛКФ	Гашыйк, хыял, күзәтә, шикеләнә, тоела	Сыйфат фигыль	куллану	
	2	әдәбият	Минем героем					
	3	Тат.теле	Беренче хисләр турында сөйләшү	д/м сөйлә				
	4-7	Тат. теле	Йомклау, кабатлау дәресләре					

Мәгълүмат һәм белем бирү чыганаклары:

1. “Мәгариф турында” Россия Федерациясенең Законы (“Закон об образовании” Закон Российской Федерации)
2. “Мәгариф турында” Татарстан Республикасы Законы (6,7,10,32 маддә).
3. Рус телле балаларга татар телен һәм әдәбиятын коммуникатив технология нигезендә укыту программасы, 1-11нче сыйныфлар.Р.З.Хәйдәрова, Р.Л.Малфеева, 2011 ел
4. Дәреслекләр: Татар теле 5-9сыйныфлар.авторлар:.Р.З.Хәйдәрова, Л.Д. Белоусова, З.Р.Нәҗипова, Р.Л.Малафеева
5. Диктантлар җыентыгы (төрле авторлар)
6. Тестлар. (төрле авторлар)
7. “Сборник ситуативных упражнений по татарскому языку для русскоязычных учащихся” Хәйдәрова Р.З., Гиниятуллина Л.А.
8. Р.Р. Нигъмәтуллина.Татарча да яхшы бел. Контроль тестлар һәм текстлар. К.: “Мәгариф”, 2006 ел.
9. «Фән һәм мәктәп», «Мәгариф» журналлары, “Мәгърифәт”, “Ачык дәрес” газеталары.
- 10.Канатлы сүзләр . И.Гыйззәтуллин
11. Русча-татарча сүзлекләр, татарча-русча сүзлекләр. Ф.А Ганиева.

12. Татар балалар әдәбияты. Л.И. Минһаҗева.
13. Готовимся к ГИА. Р.З.Хәйдәрова.
14. Хәзерге әдәби теле. Ф.С. Сафиуллина.
15. Милли мәктәп: тәрбия нигезләре. А.И.Низамов